

sententia dei flectitur atque
mutatur. si parua fratribus
non dimittimus. magna
nobis a deo non dimittuntur.
Et quia potest unusquisque
dicere. nihil habeo contra
eum. ipse nouit. habet deum
iudicem; Non mihi curae
est. quid uelit agere. ego
ignouero. Confirmet senten-
tia suam. et omnem simula-
tionem fictae pacis euestit
dicens. Si non remiseritis
unusquisque fratri suo

Hand G

Dup. p. 32
1197 li unter

randi testimonium nonrefu-
git. Uolo enim dicit. ppter
fortinum fortinum imperat ppter arriu-
tangit ppter manicheum.
Et lex quidem tangi leprosas pro-
hibet. Sed quia dñs legis est.
non obsequitur legi. sed legem
facit. Non ergo ideo tetigit.
quia sine tactu mundare non
poterat. sed ut probaret quia
subiectus non erit legi nec conta-
gium timebat in homines. Sed
quia contaminari non poterit.
quia hos liberabat; lepra tactu
dñi fugatur. quae solebat con-
taminare tangentem. Simulq.

dicit ei. Uide nemini dixeris.
Quare precipitur nemini dicere.
nisi ut doceret non uulganda nra
beneficia sed premenda. ut non
solum a mercede abstinemus
pecunie. sed etiam gratiae.
Sed uade ostende te principi sa-
cerdotum. & offer pro munda-
tione tua. quae precepit mo-
ses in testimonium illis. Osten-
dere se sacerdoti iubetur. ut in-
tellegeret sacerdos cum non legis
ordine. sed gratia dñi supra legē
esse curatum. Offerre autem sa-
crificium. ut ostenderet dñs
quia legem non solueret sed im-

Hand C

Bad. Landesbibliothek Karlsruhe

- Fotostelle -

Cod.: Prag. perg. 32

fol.: 13v. 13r. 14

Veröffentlichung nur mit Genehmigung

hac dilectionem nemo habet.
ut animam suam ponat quis
pro amicis suis. SCDA MAT.

Confiteor tibi d. p. e. Reg. indom. v. p. theon.

INNAT PLVA MARTYR.

SERMO SCI MAXIMI

SUFFICERE NOJ.

bis deberent ad profe-
ctum salutis nr̄e martyrum
exempla sc̄orum. qui pro
pter adipiscendam caelestem
coronam. omnibus se man-
datis dominicis subdiderunt.
et ita cunctis deuinxerunt
se legibus saluatoris. ut pro

Dej. page 32

1910 to 1911.

dubitant. unde licet ex ma
lo adquirere. atq; ita huius
modi homines. dum lucra
auri quaerunt. damnum
salutis inveniunt. **SC. IOH**
Erat homo exphansafis nico^{re} reg^{ret} in
inventione sc^e crucis.

IN NAT SCORVM IOHANN
ET PAULI MARTYRVM.
SIAMO SCI IOHANNIS

EPI.

QUIS CORUM ME
rita religiosa carita
te miratur. quiq;
iustorum glorias frequen
ter laude colloquitur. cor

Aug. 10, 1897

1000

riorum caligine fuscetur.
sedula discretionē perpen
de. iuxta quod alibi prae
cipitur. omni custodia ser
ua cor tuum. quō ex ipso
uita procedit.

IN NAT̃ SC̃I BARTHOLO
M̃I APT̃HOLIC̃

Sermo hoc ē p̃cepti ñi legat̃. in ñi ñi
REQ̃. In nat̃ sc̃i mathiae apt̃. Ad ñi.

SC̃M̃ IOHANÑEM.

In nullo temp̃. Dixit ihs disc̃s.
haec mando uobis. ut dili
gatis inuicem. & ret̃.

SERMO AVGVSTINI EP̃I.

Day. p. 100. 32

1824 birds under

quid formidas. quasi tua
uirtute deuincas. p̄rende
arma. procede in bellum.
fortiter dimica. ut dimican
ti adsit ille. qui uinci non
nouit. S C D M M A T H E V

Nihil operum e R. in hāc vñt mār

I N T R A N S I T V S C I B I N E
D I C T I . I N T E R T I A N O C T .

S C D M L V C A M .

I N I I T t e m p . D i x i t h i c d i s c i
p u l s u i s . N e m o l u c e r n ā
a c c e n d i t . e t i n a b s c o n d i t o
p o n i t . n e q s u b m o d i o . & r

S I C A M O B E D I E P A A M

D E E A D E M L E C T I M

D. 32

1833 1-4

retributionem quaerunt.

Unde et apte subditur: Quinq;
fatuae non sumpserunt oleum
secum. prudentes autē accepe-
runt oleum in uasis suis cum
lampadibus: Per oleum quip-
pe. tutor glōriae designatur.

Uascula autē nr̄a sunt corda
in quibus ferimus cuncta
quae cogitamus. SCDM MAT.
EVANG. Simile ē r̄ c̄ th̄ r̄ in n̄ virg.

IN N. S. COGNITIO CYPRIA

NI.

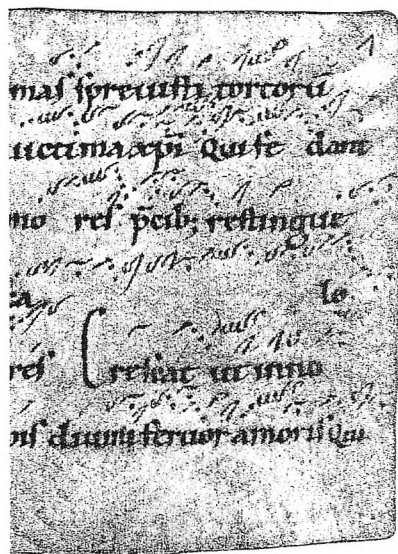
Inu. & inu. q. Sermo ē Sufficere n̄ r̄ sup̄ in m̄ s. cr̄.

LECTI SGI EVANGELII SCDM

MATHEVM

Page 32
1878 re written

cellam ei in aurā. et siluer fluctus ei. hoc ergo qđ p̄isto in greco inuenisse uos dicatis.
 και επε παινεντε κατα λαιτεc και ηστη supfluu ē. In codē. & deduxisti
 eos in portū uoluntatis eorū. Pro q̄ uos dicatis in portū uoluntatis sue. Sed in hebreo
 n̄ habet ephsam qđ uoluntatis eorū sonat. Cxvii. Exurge glā mea. qđ dicatis in latino
 n̄ ē. recte. in isto psalmo n̄ habet. quia nec apud hebreos. nec apud ullū int̄pretē rep
 perit. sed habet in lvi. psalmo. de q̄ mihi uidet̄ a quodā in istū locū ēē translatū. In
 codē. Mihi alienigenę amici facti s̄. Pro q̄ in greco inuenisse uos dicatis. υπετατεcan.
 hoc ē subditi s̄. Sed hoc in lvi. psalmo scriptū ē. In p̄senti aut̄ ita apud om̄s inuenim̄
 translatorec ελαιοιαμο φιλοτεφια ιacan idē amici facti s̄. qđ hebraice d̄r ethro
 eth. Cxviii. Virgā uirtutis tue omittet dñs ex syon. Ex syon dicatis uos in grecis codici
 bus n̄ legisse uirtutis tue. qđ manifeste et in hebreo. & in lxx. int̄p̄tib; habet. In
 codē. Dominare in medio inimicorū tuorū. dicatis in greco legi & dominare. sed hoc nec
 in hebreo habetur. nec apud lxx. supfluu ē. Cxix. Confitebor tibi dñe in toto corde meo.
 In greco inuenisse uos dicatis. in toto corde meo. sed et hoc hīc supfluu ē. Cxxiii. Et in di
 ebus meis inuocabo te. Dicatis qđ in greco n̄ sit te. & bene de ur̄is q̄q; codicib; radendū ē.
 In ipso. Placebo dño in regione uiuorū. Pro q̄ in greco legisse uos dicatis. placebo in con
 spectu dñi. sed hoc supfluu ē. Cxxvii. In nomine dñi quia ultus sū in eos. dicatis quia
 in grecis codicibus n̄ inuenit̄. sed in latinis sub asterisco legendū ē. Cxxviii. Et medita

orm sprechende Überlieferung der Offi-
on Augsburg zeigt dieses Doppelblatt in
r Rest eines Büchleins für die Hand des
m XI. Jahrhundert geschrieben und neu-
sorium mit langem Melisma zum Wort
33,27,4. Originalgröße 13 x 8,1 cm.

vertraute sich voll Eifer kniefällig
lüssel zu den Wissens- und Weis-
nd jammerte tags und nachts, daß
ns zu seinen Freunden und in sein
ngfrau, von der man weiß, daß sie
et dulcis) und 'allen im Überfluß
er] überfließendes Wissen verbun-
oder körperliche Gesundheit mit
etzteres verschmähte er und fand
Gliedern gekrümmt ging er hin-
zeigte sich erstaunlich in Fragen,
und überhaupt in allem, so daß
Quadriviums [Arithmetik, Mu-
Triviums [Grammatik, Rhetorik,

alue regua misericordie que genuit Regē
regū dñi qui p' nos homines & mētia
salutē descendit de celis tanguā p'p'us
Indie p'olemitatē; & tene p'cedentē dotala
mo suo jubilate montes laudē quia adveni
dominatio dñi quē gignebat ineffabiliter
Sancta di genitrix Iunā Beati matris sū uos
testimoniu p'ibetis in dñi uideri iudica
tes duodecim sū p'omantia bñs faw Rix
& tunc o clementis & bone cupis tibi laus tibi
gta tibi gñar actio Rele tua corda fidehu p'p
dies & celahant; p'etatu reprobant
adma nos ut amaly omnis p'p'um In
hac laudatū ualle fia ergo benedicant
us dñi

Abb. 15 Eine Reichenauer Hand der zweiten Hälfte des XI. Jahrhunderts hat auf einem für Federproben gebrauchten Blatt der Reichenauer Handschrift LV einen Text eingetragen, der in der Art eines Tropus Teile des *Salve regina* zitiert. Karlsruhe, Bad. Landesbibliothek Aug. LV, fol. 42^v (Ausschnitt).

Bischoff:
n. 20

Walter Berschin - Mark Hellmann, Hermann d.
Lahme. Gelehrter + Dichter (1013-1054) (Reichenauer
Text + Bilder 11, 2004)

agitur. nisi ut specialiter designetur. quia etiam electis gentium. sps scs dandus esset. qui eos quos adsumeret & prius a superbiae suae statu deiceret. & postmodum super pedes suos id est super bona opera solidareret. Sicut per paulum dicitur. Remissas manus & dissoluta genua erigite. & gressus rectos facite pedibus uestris. SEQUITUR. Et locutus est mihi. & dixit ad me; ingredi & includere. in medio domus tuae; Quid est quod de medio israhelitici populi. ppheta ad campum educitur. atq. addomum postea de campo reuocatur. nisi quod predicationis gratia. a iudaico populo ablata. in latitudine gentilitatis sparsa est. sed tamen in fine mundi. dum iudei ad fidem redeunt. quasi addomum ppheta reducit. ut in suo populo. rursus predicatio inhabitet. quae modo uelut

in campo. ita in diuersis gentibus fulget. Scriptum quippe est. donec plenitudo gentium introiret. & sic omnis israhel saluus fieret; Quia & per pphetam alterum dicitur. Si fuerit numerus filiorum israhel. quasi arena maris. reliquiae saluae fient. Exeat ergo propheta de medio populi ad campum. de campo redeat addomum. Ut & predicatio quae iudeae facta est. egrediatur in gentes. Et repletis fide gentibus. recipiat iudea spiritalis doctrinae. donaque amisit. Includi autem ppheta in medio domus suae precipitur. quia anti christi tempore ab eis gentibus. quae in infidelitate remanserint. plebs conuersa iudeorum. duris persecutionibus. angustatur. Unde scriptum est. Atrium autem quod est extra templum ^{illud.} eice foras. & nemetieris. quod datum est gentibus.

f. 100^r

INCIPIT OMEL SIXTA

OST QUAM DE CON
templationis gratia

Pobliquas fenestras insinu
ans. propheta multa locutus ē.
edictum se exterius dicit. et ga^zophil
latia uidisse commemorat. In quib.
ga^zophilacus quid aliud quam doc
torū scientia designatur. Sed
recte hac in re queri potest. cum
doctores scī spiritalia atq. interna
doceant. Cur ppheta edictum se
exterius dicit. & ga^zophilatia
foris uidisse. Sed sciendum est.
quia alia est contemplatio q^{ue} tan
tū uidet. quantū dicere non
ualet. Alia uero scientia atq.
que tantū exprimere p linguā
possit. In conparatione quippe
illius luminis. qui doce exprimi
non potest. quasi totum hoc foris
est. quod exprimi uoce potest.
ait itaq. Et eduxit me exterius
& ecce ga^zophilatia & pauimen
tum strātū lapide in atriā per
circuitū. Qui a sermone greco
filaxe seruare dicitur. & ga^zo

lingua p^{er} seica diuinit^{is} uocantur.
Ga^zophilatiū locus appellari sol &
quo diuitiae seruantur. Quid
itaq. per ga^zophilatia designant^{ur}.
nisi ut supra diximus corda
doctorū sapientiae. atq. scienti^{ae}
diuiciis plena. Quia iuxta pau
li uocē alii datur p spm sermo
sapientiae. alii sermo scientiae
in eodem spū. Sunt enim quidā
qui p donū gratiae & ipsa intel
legunt. que exponi a doctorib.
non audierunt. Hi uidelicet
sermonem sapientiae per cepe
runt. Et sunt quidam qui p
semetipsos intellegere audita
nequeunt. Sed ea quę ex posi
toribus legerint. retinent atq.
scienter pfer^{unt} quae lecta didicer^{unt}.
Unde itaq. isti. nisi sermone scien
tiae pleni sunt. Quāuis hoc in
tellegi & alter possit. quia sa
pientia ad uitā scientia uero p
tinet ad doctrinā. Qui igitur
bene uiuit & prudenter p di
cat ga^zophilatiū spiritalis ae
dificii recte nominatur. quia
a beatus ore caelestis diuitiae dis

abscondi eloquia tua. ut non pecca-
rem tibi. Sed mensae hae unde sint
constructae cognouimus. etiam
mensure sint. audiamus. Sequitur.
Longitudine unius cubiti et dimi-
di. et latitudine unius cubiti.
hunc locum quidam exposuit
dicens. longitudine et latitudi-
ne habent mensuram unum cubi-
tum. & dimidium. idē p qua-
drum. quae simul iuncta tres
cubitos faciunt. Quia tres cubi-
ti habent in altitudinem cu-
bitum unum. et misteria tri-
nitatis unius cubiti. hoc est
diuinae maiestatis mensura
conseruent. qui uidelicet sen-
sus expositionis si de circo non
potest stare. quia in illa sum-
ma trinitate. quia omnia
continet. & dimidium nihil
est. nec ex duobus dimidiis
aliquid unum. neque enim
quicquam in minutionis ac-
cessionis habet illa substan-
tia. quae semper incommuta-
bilis manens. nec detrimentum
recipit. nec augmentum. Se-

pe autem diximus longitudi-
nem ad longanimitatem spei.
latitudinem uero ad carita-
tis amplitudinem pertinere.
Mense ergo quae ad holocau-
stum constructae sunt. longi-
tudine cubiti unius. & dimi-
di metiuntur. quia scī pa-
tres atque doctores. qui se lon-
ganimitate ad secreta spei
intime extendunt. per hoc
quod in uisitatibus uiuunt.
quantum ad humanam qui-
dem mensuram pertinet. ual-
de perfecti sunt. Quantum
uero ad diuina illa myste-
ria. quae plene ab homine
capi non possunt. quādiu
in hac mortali carne sub-
sistunt. perfecti esse non pos-
sunt. In semetipsis ergo iam
cubitum habent. in deo autē
adhuc cubitum non habent.
Quia iam quidem in uisita-
tibus plene perficiunt. sed ta-
men aliquid de deo adhuc
ex parte cognoscunt. Ecce
iterum in mensura mensuram

^{ode}
K.ARLO MANNYS subthebto fr̃e theoderici maior.
 domus in austriframtia exiit. Hic genuit pippinū.
 quē lotharius rex cū regnoꝝ trium monarchia so-
 lus obtinisset. id burgundie cui p̃fuerat ipse cū filio
 suo dagobto austriframtia gubnare direxit. Qui
 pippinus genuit grimoaldū qui sub sigebto filio da-
 gobti maior domus in austriframtia exiit. cuius
 sorores fuer sc̃a gertrudis et begga. Begga igit̃ an-
 gisus filius sc̃i arnolſi uxore duxit. de qua genuit
 pippinū seniore et duce qui theodericiū regē
 filiū elodouei fr̃is sigebti intestricio pugnant
 obtinuit et sub eo maior domus trium regnoꝝ
 exiit. anno ab incarnatione dñi de lxxxviii.
 hic cū haberet uxore p̃ledrude de qua genuit
 grimoaldū. alia sup̃ duxit uxore de qua ge-
 nuit karolū seniore et duce et obtinuit princi-
 patū annis xxxvii. karolus filius superato hel-
 perico coramfrido geñ pippinū regē et karlo
 mannū postea monachū. Pippinus rex karolus et geñ
 et karolū regē p̃ imperatore. Karolus imp̃ geñ
 karolū et pippinū regē italie. et ludouicū regē
 equitanie p̃ se imperatore. Ludouicus imp̃ geñ
 lothariū imp̃ p̃ prunig monachum factū. et pip-
 pinū regem equitanie. et ludouicū regē noriceꝝ
 exermunde. Exuudith uero karolū caluum post
 imperatore. Quor̃ tres. luth. lud. et karol. et nepos
 eor̃ pippinū filius pippini fr̃is eor̃. bellū habuer̃ in
 fontanide in pago autisiodorensi. Lutharius igit̃
 imp̃ exuudith fr̃atib; primū geñ ludouicū imp̃ et
 et luthariū q̃ excommunicat̃ p̃uuldrada finē fecit illi
 successioni. Pippinū rex aquitanie exuudith fr̃ib; alter
 geñ pippinū quē karolus patruus suus totondit in
 monasterio sc̃i medardi. et sic finē fecit illa successio.
 Ludouicus rex noriceꝝ exuudith fr̃ib; testis geñ karolū
 ludouicū et karlomanū. Qui karlomanus geñ ar-
 nolſū. arnolſus condebaldū et ludouicū sic et illa successio
 deperit. Karolus exuudith fr̃ib; quasais om̃ib; sup̃ iuxer̃
 et imperiū optinuit ordinat̃ a iohanne bono papa
 Quin geñ ludouicū qui cōpendio quiescit. Ludouicus geñ
 ludouicū et karlomanū et karolū quē p̃ea heredes
 uenerunt. Karolus geñ ludouicū qui mare transiit. Lud-
 ouicus geñ lothariū regē et karolū fr̃em eius.

p̃ theodericus & austriframtie
 cui p̃fuerat theodericus et nensire
 cui p̃fuerat

paulus

KARLO MANNVS subtheobio fr̃e theoderici maior.
 domus in austriframtia exiit. Hic genuit pippinū.
 quē lotharius rex cū regnoꝝ trium monarchia so-
 lus obtinisset. id burgundie cui p̃fuerat ipse cū filio
 suo dagobto austriframtia gubnare direxit. Qui
 pippinus genuit grimoaldū qui sub sigebto filio da-
 gobto maior domus in austriframtia exiit. cuius
 sorores fuer sc̃a gertrudis et begga. Begga igit̃ ansi-
 gisus filius sc̃i arnolphi uxore duxit. de qua genuit
 pippinū seniore et ducē. qui theodericiū regē
 filiū elodouei fr̃is. sigebti intestricio pugnans
 obtinuit et sub eo maior domus trium regnoꝝ
 exiit. anno ab incarnatione dñi de lxxxviii.
 hic cū haberet uxore p̃ledrude de qua genuit
 grimoaldū. aliā sup duxit uxore de qua ge-
 nuit karolū seniore et ducē et obtinuit princi-
 patū annis xxvii. karolus filius superato hel-
 perico coreinsulo geñ pippinū regē et karlo
 manne postea monachū. Pippinus rex karolus et geñ
 et karolū regē p̃ imperatore. karolus imp̃ geñ
 karolū et pippinū regē italie et ludouicū regē
 equitanie p̃ se imperatore. Ludouicus imp̃ geñ
 lothariū imp̃ p̃ pruniz monachum factū et pip-
 pinū regem equitanie et ludouicū regē noricoꝝ
 exermunde. Exiudith uero karolū caluim post
 imperatore. Quorū tres. luth. ludo. et karol. et nepos
 eorū pippin filius pippini fr̃is eorū. bellū habuit in
 fontanide in pago autisiodorensi. Lutharius igit̃
 imp̃ exiudith fr̃atib; prim geñ ludouicū imp̃ et
 et luthariū q̃ excomunicat̃ p̃uuldrada finē fecit illi
 successioni. Pippin rex aquitanie exiudith fr̃ib; alreke
 geñ pippinū quē karolus p̃agnus suus cocondit in
 monasterio sc̃i medardi. et sic finē fecit illa successio.
 Ludouicus rex noricoꝝ exiudith fr̃ib; restius geñ karolū
 ludouicū et karlomanū. Qui karlomanus geñ ar-
 nolphi arnolphi. et deinde ludo. et karol. et sic finē fecit illa successio.

dericus & austriframtie
 erat theodericus et neustre
 uerat

tuorum delectamur xpe. sicut in om-
nibus diuitiis. Et uenerunt ad locum
ubi decollandierant. Scilicet uero cum
extenderent ceruices ut occiderent.
percussores non poterant gladios. neque
brachia extendere. Et cito cunctos.
nuntiauerunt praesidi dicentes.

Quia gladiatores quos miserat ad in-
terimendos christianos. non possunt
eximere gladios. neque brachia
extendere. Eadem hora iussit
eos reduci. Reducti sunt autem scilicet

martyres ante praesidem. et dicit
eis. Quare didicistis magicas ar-
tes. quare hodie liberauerunt uos
a gladiatoribus illis. Scilicet dixerunt.

Nulla nos liberauit ars magica.
sed deus noster transmisit ad nos an-
gelum suum sem. et ipse nos libera-
uit. Praeses dixit. Rogo uos
ostendite mihi. et docecte me
de istis quae dicitis. Scilicet respon-
dentes dixerunt. Si uis facere quae
dicimus tibi. ostendere tibi pos-
sumus omnia. Praeses dixit ad eos.

Nam quid demonum habentes.
aut egeos. aut claudos. lepro-
sos. demoniosos. paralyticos.

affert. Et uidebis quanta sit uir-
tus domini. Tunc praeses iussit ad-
duci omnes infirmos. uariis in-
firmitatibus occupatos. Scilicet uero
proiecerunt se in orationem et
dixerunt. Ostende nobis deus mi-
sericordiam tuam. et saluare tuum
da nobis. Audiamus quid loquatur
in nobis dominus deus. quomodo loquetur
pacem in plebem suam. et super
suos. et in eos qui conuertuntur
ad ipsum. Oratione autem facta.
respicientes ad celos. audierunt
uocem dicentem sibi. Exaudiuit
deus orationem uestram. Et fecerunt
signum sanctae crucis super capita lan-
guentium. Et in illa hora sal-
ui facti sunt omnes. et restaurata
sunt omnia membra illorum. Et uiden-
tes multi dixerunt. Ouere quia
magnus et bonus est deus. quem isti
adorant. Et crediderunt eadem ho-
ra. triginta animae. Et nona
hora noctis uenerunt ubi scilicet
erant sub custodia. et ibi oraue-
runt ad dominum. Custodes autem
somnia sunt grauati. Scilicet uero
assumentes eos qui crediderunt.

f.2^r

Hand A

Aug. pag 84 2^R

INNOCENTIUS VII A SCAL
PRO SINA NIGINTI
VIT VIRINA ALEXANDRIA

Frasnutus nomine. honorabi
lus omnib. & custodiens manda
ta dñi. Die accepit coniugem
dignā generis sui. et ipsā hone
storum morib. plenā. sed sterilis
non pariebat. Vir autē nimis
fluctuans. eo quod non haberet.
ei omnes facultates suas dimitte
ret. ut post obitum suum bene
& congruenter suā substantiā
gubernaret. Indigentib. non ces
sabat ministrare. qui lacrimis
et obsecrationib. adeo dari sibi fi
lium. maxime uidens uxore suā
nimis fluctuantē. multā ergo
pecuniā erogans pauperib. et o
ratoris. poscens adimpleri desi
derium suum. Similit̃ autē et uir
tus circūiens querebat inueni
re aliquē hominē dignū dō.
qui possit p̃eib. suis effectum
desiderii eius perficere. & ita
ambulauit in monasterio. q̃a
eiusdem monasterii patrem

magnum apud dñm esse dicebat.
Illoq. ingresso et multa pecunia
offerens. multa etiā fiduciā ab
abbte et ab uniuersis fratrib. con
secutus est. Post multum uero te
poris. indicauit abbt̃i des. dñm
sua causam. Qui compatiens illi
abbas postulauit ad dñm dare illi
fructū uentris. etamboꝝ oratio
nib. exaudiens dñs. largit̃ unam
filiā illi. Uidens autē phasnutus
abbatis conuersationē. numquā
a monasterio recedebat. Unde et
coniugem suam introduxit. ut
benediceretur ab abbate et fratri
bus. Tollentes autē infantulam
a lacte. & facta annorū septem
baptizata est. imposueruntq. illi
nomen eussosina. Gaudebant q.
sup illā parentes ei. quia erat ac
cepta dō et pulchra facie. Facia
igitur annorum duodecim. ma
ter illius migravit de hoc seculo.
Remansit autē pater eius. et udi
ens eā litteris. et electionib. cete
raq. huius mundi sapientia.
Puella uero tantā excipiens di
sciplinā. ut miraretur pater.

Hände B + C

Aug. peng 84 3^R

Et comendantes se seni abierunt in ciuitate. Pater
uero eius aliquando inueniebat monachum
aliquem adducebat ad domum suam petens ut
oraret pro eo. Vno autem die annuenterario qua or-
dinatus est abbas monasterii de quo super dictum
misit abbas unum ex fratribus ad pasnitum
ut inueniret eum ad solennitatem abbatis. Qui
abiens in domum eius requisivit eum. Puer autem di-
xit recessit. Audiens haec eufrosina ad-
uocans illum fratrem cepit interrogare eum. Dic
mihi per caritatem domine fratrem quanti frater es
in monasterio. At ille dixit. CCC. III. Dicit ei
puella. Quin uolueris uenire illuc ad con-
uersionem. suscipit illum abbas suus. Respondit
ei. Etiam cum multo gaudio suscipit illum ma-
xime propter uocem domini qua dicit. Qui uenit
ad me non erit foras. Dicit ei eufrosina. Omnes
in uia ecclesia psallitis et equanimiter
ieiunatis. Dicit ei monachus ille. Comu-
niter quidem psallimus ieiunia uero
unusquisque quod uult uel quantum ua-
let ut fiat contra naturam uoluntatis con-
uersionis. Sed propter arbitrium et spon-
taneam uoluntatem omnem ergo scrutans
monachorum conuersionem. Dixit ad
monachum. Volebam ire et puenire ad hu-
iusmodi inarrabilem uitam sed tunc eo esse
inobediens patri meo quia puella &

caduca huius seculi substantia cupit
me tradere uiro. Dicit ei monachus.
Soror non permittas ut polluat homo cor-
pus tuum et tunc das tale pulchritudinem
pati obprobrium sed desponsa te christo qui
tibi potest perficere omnia transire in
dare regnum celorum et cum angelis con-
sortium. Occulte autem exiens uade in mo-
nasterium mutato habitu seculari
induta ueste monachali ut possis eua-
dere. Nolebat enim alia uia totum de qua
non seruauit fidem. Dicit ei monachus ille.
Ecce pater tuus uenit mecum ad mona-
sterium faciet ibi tres dies uel unum tu autem
adduc unum de monachis et quo uales
occurrit tibi cum magno gaudio haec &
his similia illo dicente ad eufrosinam
uenit pasnitus et uidens monachum in-
terrogauit eum dicens. Quid ad nos
sumpsisti domine. Dixit ad eum.
Annuntemus dies est monasterium misit me
abbas inueniens accipias benedictionem
Causus pasnitus ingressus cum comina-
uicula abierunt in monasterium. Cum autem esset
ibi mittens eufrosina unum fidelissimum
seruum dicens. Vade in monasterium the-
odosii ingressus ecclesiam et monachum
quem ibi inuenieris adduc tecum. Miseri

¶ Quae cum audisset placuit ire et dixit ad eum. Quis me habet
tondere.

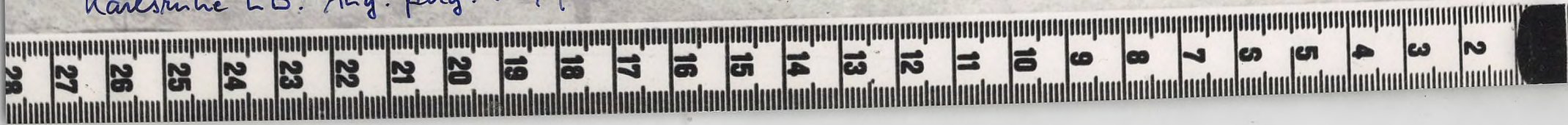
Kaushika LB.

Aug. pag. 84

pe. 4ⁿ ?

Hand D

Karlsruhe LB. Aug. perg. 84, fol. 4^r

curatae. Ab aliis fugati demoni-
nes. alii ab strumis. & fetu-
culis liberati. Alii a secretiore in-
firmitate sanati. Alii a tercianis
& quartanis. Alios febris reliquit.
alios morbus regius. Alii a che-
salargia curati eterui gratio.
Nonnulli insccepto occulto dolore
liberati. & multas alias curatio-
nis senserunt homines. quae se
numerare longum est. Ad eas
enim tunc in illo tempore episcopi. lo-
hannes ierosolimitanus. & eu-
thymus sabastinae civitatis. et
eleutherius hiericoninus cum
omni clero suo. Cum psal-
mis & rymis asportauerunt.
reliquias beati stephani. in sca-
acta syon. ubi & archidia-
conus fuerat ordinatus. relin-
quentes nobis de membris sancti.
paruos articulos. immo ma-
ximas reliquias cum pulvere
ubi ei caro consumpta est. Ex his
ergo reliquias transmissi beatitu-
dini vestrae. Quod cum suscep-
eritis orate pro exiguitate mea.

indignus inveniat in conspectu
domini. adiutus beatissimi stephani
& vestris orationibus. Memento itaque
& meae exiguitatis. et tamquam
in praesentem diligite. Dignus
enim operarius mercede sua.
Si enim nos vobis spiritualia semina-
vimus. magnum est si carnalia autem
metamus. Et qui seminat in be-
nedictione. de benedictione
metet vitam aeternam. In xpo
ihesu domino nostro. cui est cum deo pater
& spiritu sancto gloria et imperium in saecula
seculorum amen. INCIPIT DETRAHSITV SCI IHD.
Cum deus omnipotens electos suos quos ad vitam
ante constitutionem mundi praedestinavit
aeternam. diversis huius mundi cupis
occupatos. ac varia studia sectantes.
ineffabili misericordia. ad perfectionis vitae
instituta perducere. soleat modis quidem
diversis. ex purissimo tamen clementie
suae fonte manantibus. nobis quoque
haud absurde visum est. memoria-
bilis viri. qui vestris imitabilia fecit
exempla temporibus. predicabile
verbis compendiosis conscribere.
mentionem. quatenus & nobis haec spe-

legentibus ex parte ista habundantia adp
fectum suum afferam. Uniuersis. Vir
igitur quidam nomine findan^{us} ge
nere scottus. cuius pueri et laci
nensis. quibus occasionibus adpfectio
rem suam pueniret. quibus et temp
oribus ac laboribus sit frequen
tissimus. hinc enarrare deo fauen
te conabimur. Predicti ergo uiri so
rorem gentiles qui nordmani uo
cantur. plurima scottiae insule
quae & bibernia dicitur. loca
uastantes. inter alias feminas
adduxere captiuam; Tunc pater
ipsius filio suo findano precepit
ut accepta pecunia sororem re
dimeret. & ad patrem reduceret.
qui sumptis secum comitibus pa
triter & interprete iussa patris. de
siderans. amoreque fraternum pio
corde conseruans. In eodem mox
itinere apaganus tentus. atque in
uincula coniectus. nec non &
naues ipsorumque proximo in mare
stabat est sine mora perductus.
- In ipso uero die & nocte sequenti
catus ligatus. sine cibo potuque

permanens. Mane uero nordmannus
consilium inuenitibus atque aliquibus
quibus mens sanior erat. & uere
dini aduocata humanitas re
ferentibus. quod illuc uenientes
palus redimendis uidentur non
debuissent. inde hoc modo ipse
liberatus est; Igitur piissimus
dominus familiam suam adhuc in
laicali habitu constitutum. scient
inter omnia postea sibi deuotissi
me seruaturum. iam tunc libera
re dignatus est de manibus hostium.
Vice quoque alia cum multitudo hostium
eorundem cum in quanda domum fugi
entem insequeret. & ipse post hostium
latitaret. nemo ex illis ipsum reperire
poterat. quamuis circa ipsum huc il
licque discurrent. Nec hoc silentium ar
bitramur quia occasione peregrina
tionem suscepit. & eam laudabiliter
adimplere conatus fuerit. In eadem
punitia laginensium inter duos prin
cipes grandis orta est seditio. unus
ergo principis miles fuit. pater
findani predicti qui de contraria par
te hominem occidit. Quod audiens

Karlsmühle L B

Aug. perg. 84

f. 20^v

Hände G + H

Aug. perg 84

citius leuauit se cum duobus
suis focus & pergere coeperunt
Cumq; pet^{issent} rexerunt. et uenerunt
usq; ad urbē dateratinā inopien
te. et ibi manebant duos dies.
Et inde pergentes uenerunt ad
urbē gauam. illa stat in litore
maris. Et ibi tunc ascendentes
in nauem transsretauerunt ad na
bulam. et illic relictā nane in
qua pgebant. stabant ibi duas
eb domadas; iste ciuitates sunt
romanorum. in bene uentis sunt
sed tamen romanis sunt subdite.
Statimq; sicut diuina solet pie
tas incessanter agere. Ut uo
tua uernacula^{orū} desideria suor
implere pperat. Nauem illi
de aegypto inuenerunt. & illic
intro ascendentes nauigauerunt
in terram galabrie; ad urbem
reggia. Et ibi manentes. duos
dies. leuauerunt se. et uenerunt
in insulam siciliam que ē in ur
be chatiniensia ubi requiescit
corpus scē agatē uirginis. et
ibi ē mons ethna. ^{in quo} que et quan
do euerit p aliquibus reb;

et coepta
hic tunc
inde
racul
ulir
mar
et inde
locum. ubi
quiescunt. Et inde
ad scē iohanne euangelistam
in loco specioso secus effesum.
& inde ambulauerunt d. 10
milia secus mare. ad uillā mā
gnam. que uocatur sigla. Ibi
erant unū diem. & petito pane
ibi. ibant ad fontē unum in
media uilla. Et sedentes sibi sup
marginē. tinguebant panem

bus haberetur uelut pater
optatissimus. In his igitur atq.
caeteris innumerabilibus bonis
felicem agebat uitam. lamq.
om̃ps d̃s illum ad destinatum
brauium uolens uocare. ul
timo urgente die in p̃sentia
eiusdem monasterii abbatis.
caeterorumq. fratrum. sp̃m
emisit. & iō a. 46. et ad xpm
perrexit. **INCIPIT PAS**

SIO SCI SECUNDI MARTI.

OMNIA QUAE A SCIS

Ogesta sunt. & geruntur. si quis
uoluerit studiose p̃quirere. & sibi
& plurimis aedificationis exhibet
fructu. & quasi arbor fructifera n̄ si
ne causa. p̃batur terram occupare
dum uiuit. cum & ipsa suis pomis
oriatur. & omnis qui ex ea fructu
p̃ceperit saginatur. Scribimus
ut ingestis audiuius. q̃d ege
rint. q̃d locuti sint. quid passi
sint sc̃i. ideo audientes ostendite
uos eē catholicos. qui xpi uicto
riassēp libenter lēgitis. & liben
ter auditis. Tempore maximi

maximi p̃curatoris exortu
ab eo de rebus p̃uincias & ci
uitates. fere castella. et aliaq.
ap̃tate. m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs.
ne p̃uincias. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs.
Ab quibus m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs.
conscriptis. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs.
generatim. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs.
subsecundis. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs.
usq. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs.
et. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs.
qua. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs.
filiis. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs.
Exemplum. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs.
ap̃tate. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs.
nister. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs.
lus. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs.
& quia neq. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs.
condita ē. neq. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs.
posita. Facti. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs.
ciuitate spoletana. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs.
isset iussio iniuncta a maximo. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs.
aug. cepit curiose quaerere. xpi. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs.
p̃diuersa loca. Vnde accidit ut ui
cini uicinos. p̃pinq. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs.
amicos traderent iudici. Ex q̃b. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs. & m̃ñs.
uenit ad aures p̃sulis. fama beatus ē

Parvulusque sub
priorū
seruendo
inhere
ordiu. & in
aem. Ast
fuit et
intra
fem
cre
amil
ntie
lectabilis
adolationib.
magna
affectu diurna q. solli
puidentia cura gentū
confortus atq. nutritus ad trienni
um usq. puenit. Transactis itaq.
tunc trib. annorū curriculis. Cūq.
paruus ille seu delicatus fragili
cui infantiāli sexui tenera corpo
ris adhuc gerebat astus. Subito e
uenit ut illū trienniu graue cor
poris opprimebat egritudo. Lan

taq. arreptus ē corporis molestia
ut exigua membroꝝ stringebant
compagia. Et tūx in eo pmanens
flat' uicinum minabat uitae
exitum. Cumq. istud cernebant
pater et mater. editum suum egro
tātem iamq. usq. pene semine
cem. Timidi et extasi nouaq. mor
tis mesticia ualde retenti angere ce
perunt. Qd sobole suū sibigenitū
recente lue lassatū sicialeq. disermi
ne compulso morte in certū fore
uiderunt. Et illū quē prius depri
mordialis infantie cunabulis ab
lactatū atq. confortū usq. ad men
tū nutrebant. Illisq. sup sine
et herede habere obtabant. ut quasi
exanime seu extinctū glebaq. co
opestu dolere timebant. Sed omni
dī mundi fabricator celi terreq.
limator seruū suū infante et ad
huc inoletum exilisq. membroꝝ
compagib. tenerum hominibꝫ
incertū illum de corporis argas
lo adhuc educere nolebat. Sed
ut multis postea porbem sua
norma neophitis patula pan
deret uitae p̄mia. Sed ad pri

stina nunc redeamus iterū p̄fati
in infantia. Cūq; parentes ei magna
mentis excessu suspensi. et deincer
ta filii sui euasione ambiguos. Su
mentes filiū suū obtuler̄ illū corā
dominicā scām crucē saluatoris.
qui sicut moſē. saxonice gentis.
qđ in nullis nobiliū bonorūq; ho
minū pedib; non ecclā sed scē cru
cī signū dñō dicatū. cū magno
honore almū in alto erectū. ad
cōmodā diuturni orationis secu
litate habere solent. Illic ponen
tū illū corā crucē. dñm dñm omni
um plasmatore illis consulare.
Sospiteq; suū seruare natū suis ui
sitib; obnixē flagitabant. Sicq;
inuentissimis illorū p̄cib; scēcē
reddere spō ponebant dñō. Ut
si pristina illius infanti restitū
ta foret sanitas. Extemplo illū
subsac̄e ordinis primordio ton
surā accipere subcenobialis uite
disciplina subdiuinae legis mo
deramine militando xpi famu
latu subiecisse illū p̄miserunt.
Statimq; postquā illi uota uoue
runt uerba consūmauer̄. Filiiq;

lun...
rege...
d...
qu...
puer...
C D E P A B I T A C O N D I L A B O T
Cumq; in...
fantia ad...
ueniens...
lis germ...
gultus...
rab...
to...
can...
filio ad...
strumenta...
festinabant. Conſe...
uenerando fidelisſimoq;
thcodredo commendab...
puidencia cū ad cenobia dūcere
omniaq; prudenter de sua cau
sa dispensare disponereq; roga
bant. Cumq; prexer̄ cū illū du
cebant ad monasteriū que uocat̄
uualdheim. Venerandoq; abba
illius monasterii qui uocatur
ogiuald offerebant. Ast illum

[illegible]

fecit uel quid factum est. Respondens abundantius diaconus dixit. Os pater dñi nri ihu xpi fecit caelum et terrā et omnia quae in eis sunt. Nam idola nra quorū aedificia caedrina et marmorea sunt in perpetuo incendio peribunt simul cum his qui colunt ea. Dixit ei diocletianus imperator. Quid uariatus permulta. Sacrificat dō herculi et abscide in lacte. Responderunt scī homines dixerunt. Nos nū qui sacrificamus dō demoni usurū. Eadem hora iussit sem abundum prbrm. & sem abundantiu diaconū in quisto diam martini deduci. & recludi. cacteros uero ~~et~~ decem fideles in xpo. iussit deduci foras muros ciuitatis. & ibidem capitib. truncari. Qui decollatī. aspicatoribus. viii. id. aug. quorū corpora collegit noctu. iohannes prbr. & theodora matrona. & sepelie.

f. 108[~]

Hand Q

Hand S

IN NOMINE DNI. IN CH.
MARTYRIUM SCAE EV.
E. E. MARIAE. QVAE PASSA
EST SUB IOCELIANO
IMPERATORE. P. CONSV.
LE AVTE PRISCO. QDE
XVI. K. T. OCTOBRIS.

IN EUROPA ERAT
CONGREGATIO MA
gna xpianorum. calcedone.
Priscus au pconsul. amicum
habebat impiissimum. ap
pellianu nomine. sophista
gentilium; Quiq. assiduus erat
do marti. Hic appellianus accu
sator fuit xpianoye dicent. Opti
me uiroru. et eloquentissime
incognitione pconsul. notu
sit dignationi tuae de magno
deo Marte. quod oms pariter
in uictissimi regis decreto.
sacrificium reddimus ma
gno deo marti. Et placuit
hic sermo pconsuli prisco.
ad subuersionem animaru
perditorum. Unde et edi
ctum scribens terribile
in locis publicis. et festiuis.

proposuit ita designant.

Curiam et calcedonenses. om
nibus nobis notum sit. ut
purificemus nos indies
octo. ut decretum regis cu
stodientes. immolemus ma
gno deo marti. Siquis aut
neglegens. aut alterius se
ctae cultor inuentus fuerit.
tormentis pessimis punia
tur. Et si autem signum
hoc sacrificii nri. ut quacu
que hora tuba personuerit.
omnes simul ad templum
masti conuenientes. ala
criter sacrificemus. rep
pitiantes nobis magnum
deum mastem. Venit au
appellianus. curiose agens
per singulos dies et horas.
quae ad cultum demonu
peruenirent. Ergo tubici
nator quidem. lucuo
sam uocem dedit. coll
gens omnes. qui uanam
spem sequebantur.

Erant autem et quidam
habebant in animo.

humanum ab antiqui hostis potesta
te redemptum est. tuus me pater non
nolo precatibus commendare ut
qui tuo ceterorumq. rogatu frim.
onus inportabile p ingenti oli
medio citate suscepi. uris opitu
lationibus subleuare curetis. neq. em
quicquam denegare fas erat pio
rum iussis. iuxta illud. meliore
oboedientia quam uictima. Neq.
uos quoq. lapsanti opē leuaminis
subtrahere debetis. Itaq. licet sen
su impar. tamen saluatori debi
tor iniunctum opus exordiar.
Quidenim dignius. siue salubrius
eē potest. quam in ipsius laudi
bus immorari. eiusq. pconia
mente. linguaq. frequenter

inculcare. Quia nos passione
pater. cuore suo uulnera nra
sanauit. Quod iam olim illo tri
picio pte. pte. pte. pte. pte. pte.
Igitur. pte. pte. pte. pte. pte. pte.
peculiariter quendam di. pte.
lum. deu. nri. pte. pte. pte.
pate. n. n. n. n. n. n. n. n. n. n.
incurisione. pte. pte. pte. pte. pte.
undi redimeret. pte. pte. pte. pte.
de quo dicit apls. ete. pte. pte.
nri. immolatus est xpi. pte. pte.
etiam memorabile. pte. pte. pte.
quo pte. pte. pte. pte. pte. pte.
debam. & pte. pte. pte. pte. pte.
crucifixi pte. pte. pte. pte. pte.
memoranda. pte. pte. pte. pte. pte.
bule. nra. pte. pte. pte. pte. pte.
confirma. & pte. pte. pte. pte. pte.
dea. uum. orbem. pte. pte. pte.
triumpho. pte. pte. pte. pte. pte.
greco sermone. pte. pte. pte. pte. pte.
catur. eo qd. pte. pte. pte. pte. pte.
sum. uniuersa. Nec tamen. pte.
dexpo. pte. pte. pte. pte. pte. pte.
naturas. abnegemus. quia. pte.
per humanitate. passibilis. pte.

Karlsh. B. A. g. LXXXIV. f. 125^a

f. 125^r

Hand V

DEMIRACULIS ET
divinis beneficiis quoniam
geliste aliquid scribere au-
pientes. p̄ multitudine signorum
quae per illum fecit d̄s. quorum
pene totus plenus est mundus.
nequaquam valeamus illud
capere principium. Quorum
ta quae in alexandriae passi-
bus primum euangelium d̄s p̄
uit iam declarata sunt. et in passio-
ne illius legitur. Multa uero p̄
scripto & in opiam. quasi iam non
sint facta. nobis ualde sunt in cog-
nita. Quanta enim in alemannia
passibus nuperrime fulsissent. d̄
gratia largiente. quae audiui-
mus & uidimus occultare non audent.
Sed debis interim taceamus. usq; dū
dicamus p̄ quare in eadem p̄uincia
facere debuisset miracula. & quo
modo fieret corporis illius ad nos
translatio facta. ut postea liberi-
us pertractare possimus. Quia quae
fecerat signa. Est locus in eadē
regione situs. qui augia recto num-
cupatur uocabulo. quia uenerit

13
 ... ipse occurrens imma-
 ... influit anime. & ideo
 ... in illaione confini-
 ... iouente
 inheret. et ex eo marie do-
 natus. ab omni seculari
 est segregatus. in quo con-
 re eiusdem genitricis. in maria
 monasterio. est constitutus.
 iudicium. ab omni seculari
 a penitus remotus. scientia
 pollens. doctrina fulgens. con-
 etis disciplinam qua reuulsi-
 solatium. p. flans. in lau-
 potentis di. assidue. p. p. p. p.
 nullius monasterii. d. d. d.
 pus p. dicti. m. m. m. m. m.
 catum. et non dubitamus. m. m.
 ti enim quid hoc dubitamus. m.
 quando ad sepulchrum eius
 peruenierunt. aut nimio tim-
 re perterriti. aut a pestilencia
 ne correpti. statim inde dis-
 cesserunt. omni au. bi. g. g. g.
 re deposita. ultra de ei non ne-
 deratione. s. s. s. s. s. s. s. s.
 dere decreuerunt. Qualiter

restituitur in regala generosa de
 natus in apud nos facit resurrectionis
 occurrat gl. in domus presentia: ut di para
 distat: etiam uenit in salub ligna ferens
 fructus: non solum in sua pulchra & adue
 cendum suauia: sed & omnigenarum uir
 tutu sucis plena. De quib. canit psalmista:
 Cunctis omnia ligna siluarum ante facie
 dni. Ligna inquam memoru uiriditate
 florentia: tamquam illud lignum qd plan
 tati est focus decursum aquarum: q. f. f. d.
 in tuo. Adhibuit lignu uitae fructu
 percipiendum: omnes conueniunt in unu.
 Ligni etiam uitae uitae salomon e. xpe
 di sapientia omnib. qui apprehenderint
 e. Videris huius ligni fructum carpe
 re: ut si quis in qua prius in tace mans
 erit: dicit nobis: uita gustum por
 necit: sic longe ante p. dicit. Dixit
 cendat in p. b. & ad p. herada fructu
 dulcis. Quisquis igitur nunc in isto
 paradiso uia: et dicit amoenitas
 loco di genitoru: & semp uirgini ma
 riae: quasi in paradiso iure specia
 litor in d. m. d. nato: tantu di actum
 gl. istae p. sentia: & nobilit sublim. no
 melilia castratis gradiendo: uirtutu
 flores carpsit: uineamq. dni bone
 actionis studio coluerit: beatus es & be
 ne sibi erit: quando in fine amoru
 is resuscitatus: labores manuum sua
 rum manducauerit: letus: ipsius suff
 fragantib. meritis: cuius festiue sollemp
 nitati: hodierna die deuota interestis.
 p. ihm xpm dnm

I. DEANIS R. MO. TH. ED. DE. A.

Siquid in illo ceteris scilicet choro int. conuersus
 xpi milites distare potest. In p. p. p. p.
 eo qd dicitur: omnia ierusalem sunt: & qd
 qui p. p. p. sanguinis effusione: & qd
 salom meruere: descendere: & qd
 aedificatus: lapidib. uirtute: & qd
 que admodu p. p. p. p. p. p. p. p. p. p.
 uos: tamquam: & qd: & qd: & qd: & qd:
 in domos spirituales: & qd: & qd: & qd:
 te: quae aedificat: & qd: & qd: & qd:
 lue: em: ascendere: & qd: & qd: & qd:
 triumphali: & qd: & qd: & qd: & qd:
 canticoru dicit: & qd: & qd: & qd: & qd:
 ceta: & qd: & qd: & qd: & qd: & qd:
 lignis libani: & qd: & qd: & qd: & qd:
 tatis: & qd: & qd: & qd: & qd: & qd:
 purcum: & qd: & qd: & qd: & qd: & qd:
 filias ierusalem: & qd: & qd: & qd: & qd:
 nomen: & qd: & qd: & qd: & qd: & qd:
 tor: & qd: & qd: & qd: & qd: & qd:
 qui imperat: & qd: & qd: & qd: & qd: & qd:
 psalmista: & qd: & qd: & qd: & qd: & qd:
 iusticia: & qd: & qd: & qd: & qd: & qd:
 iuxta: & qd: & qd: & qd: & qd: & qd:
 omni: & qd: & qd: & qd: & qd: & qd:
 sunt: & qd: & qd: & qd: & qd: & qd:
 ierusalem: & qd: & qd: & qd: & qd: & qd:
 menti: & qd: & qd: & qd: & qd: & qd:
 rexit: & qd: & qd: & qd: & qd: & qd:
 cotidie: & qd: & qd: & qd: & qd: & qd:
 nu: & qd: & qd: & qd: & qd: & qd:
 sunt: & qd: & qd: & qd: & qd: & qd:
 adloquit: & qd: & qd: & qd: & qd: & qd:
 uoce: & qd: & qd: & qd: & qd: & qd:
 de: & qd: & qd: & qd: & qd: & qd:
 rent: & qd: & qd: & qd: & qd: & qd:
 caritate: & qd: & qd: & qd: & qd: & qd:
 na: & qd: & qd: & qd: & qd: & qd:
 columna: & qd: & qd: & qd: & qd: & qd:

Karlshöhe LB.

Aug. pag. 84

f. 147²

Hönde X + Y

[illegible][illegible]

Karlshu LB.

Aug. pers. 84

f. 149^r

Hand 2

Karlsmu

Aug. Lxxxiv f. 149^r

[illegible]

istis.

corru & infantia sc̃i & dalm
ci confessoris & de ab lactatione
& de proceru ipsius. A
ualit̃ imponat q̃m̃ sc̃i & a Wyrd
giosis uiris commendatus est ad
crudiendū. m

Qualit̃ aquadā dñibide melius ē
instruetur qd futurū sit esse ep̃s. ut
ualit̃ ad p̃p̃r̃ ueneris ap̃rentib;
adalbenoni iugustensi ep̃o est cō-
mendatus. A. m. m. m. m.

Qualit̃ uir di nobis p̃cedit ubi aue
nerando papa dno di clarissimo se
mor̃is sui ep̃is uir tui audiũ se
lat̃urū ep̃is dicitur.

¶ Red defuncto adalberone ep̄o. bil
mundo cessit in ep̄iscopatu. quo post
modum nonnulla curricula de hac vita
transiit. sc̄l. Adalricus in cathedra
ep̄iscopali en̄ sublimatus. VII.

De vita moribus & conuersatione eius
in episcopatu. viii.

Quali quada uice cū beate memorie
chunrado admonitū ē sedit & ex pu
tante ut secū comedere ipse ieiunius
pmanfir ita ut eo recedente missarū

Karlsmühle

Aug. LXXXIV f. 149^v

QUT. S. DI.

A

ingrediamur simul caritatis uiam. ten-
dentes ad celum. de quo dictum est.

Querite faciem eius. Et hoc placitū.
pium. atq. uerū. corā dño dō nro. cum
omnib. inter n. qui ea quę scribo legunt.
et in omnib. scriptis meis maxime q.
in his ubi queritur unitas trinita-
tis. patris et filii et sps scī. quia neq.
periculosius alicubi erratur. nec la-
boriosius aliquid queritur. nec fru-
ctuosius aliquid inuenitur.

Omnes quos legere potui qui ante me
scripserunt de trinitate quę dī est.
diuinorū librorū. uetē et nouorū
catholi. tractatores. hoc secundum
scripturas docere. qd pater et filius
et sps scī. unus substantiae insepa-
rabilis aequalitatis diuinam in si-
nuent unitatem. Ideo non sunt
tres dī sed unus dī. Quam uis pater
filium genuerit & ideo filius non
sit qui pater. Et filiusq. a patre sit
generatus. & ideo pater non sit qui
filius est. spsq. scī. nec pater sit. nec fili-

us sed tantum patris & filii sps pater &
filio etiam ipse coequalis & ad trini-
tatem ptinens unitatem. Non tamē
eandem trinitatem natam de uirgine
maria. et sub pontio pilato crucifixā.
et sepultā. tertia die resurrexisse. et nec-
lum ascendisse. sed tantū modo filiū.
nec eandē trinitatē descendisse in specū
columbe sup ihm baptizatū. aut die
pentecoste. si post ascensionē dñi soni-
tu facto de celo quasi ferret flatus uehe-
mens. et linguis diuisis uelut ignis.
sed tantū modo spm scm. nec eandē
trinitatē docuisse d. elo tu es filius
meus. si u. cū baptizatus ē a iohanne
siue in monte quando cū illo erant
tres discipuli. aut quando soni-
tu uox dicens. et clarificauit eum et
sanctificabo. sed tantū modo patris
confinisse ad filiū factā. quam
pater et filius et sps scī in separa-
les sunt. ita inseparabiles et con-

Hæc et mea fides est. quando hec
lica fides. sed in canonicis scripturis
cū audiunt dñi patre. et filium. et
dñi spm scī. gratia. hanc trinitatem
non tres deos. sed unum dñum quæ

Karlruhe

Aug. pag. 91

dum intellegant. querunt. Presum-
 eum dicitur inseparabiliter operari tri-
 nitatem in omni re quam dñs operatur.
 & tamen quadam uocem patris sonu-
 isse. quae uox non sit filii. In carne autē
 natum & passum & resurrexisse &
 ascendisse non nisi filium. in colum-
 be autē specie uenisse non nisi spm̄
 scm̄ intellegere uolunt. Quomodo
 & illam uocem quae non nisi patris
 fuit trinitas fecerit & illam carnem
 in qua non nisi filius de uirgine nat⁹
 est eadem trinitas creauerit. & illā
 columbe specie in qua non nisi
 sps̄ autē quaedam simul faciunt.
 quaedam sine inuicem iam non
 inseparabilis trinitas.

Mouet & iam quomodo sps̄ scs̄ in tri-
 nitate sit. quem nec pater. nec filius
 necambo genuerit. cum sps̄ & patris
 & filii. Quia ergo quaerunt ista ho-
 mines & tedio nobis sunt. ut si quid
 hinc ex dō dī sapit infirmitas nra
 edisseramus eis ut possumus. Neq̄
 enim in uia tabescente iter habea-
 mus. si dicimus nos nihil de talib⁹
 rebus cogitare uolere. mentiomur.

Sicut fatemur ista habitare in cogi-
 tationibus nris rapimur amore in-
 dagandae ueritatis. flagitant iure
 caritatis ut eis indicemus. quid hinc
 excogitare potuerimus.

Recte ergo ipse dñs trinitas intellegit.
 beatus & solus potens. ostendens ad-
 uentum dñi nri ihu xpī temporib⁹
 ppriis. Sic enim dictum est solus ha-
 bet immortalitatem. dictum est qui
 facit mirabilia solus. Quod uelim
 scire de quo dictum accipiunt. si
 de patre tantum. quomodo ergo uerū
 est. quod ipse filius dicit. quaecumq̄
 enim pater facit. haec eadem & fi-
 lius facit similiter. An quicquam ē
 inter mirabilia mirabilius quam
 resuscitare & uiuificare mortuos.
 Dicit autem idem filius. Sicut pater
 suscitauit mortuos & uiuificauit. sic &
 filius quos uult uiuificat. Quomo-
 do ergo solus facit mirabilia cum
 haec uerba. nec patrem tantum nec
 filium tantum permittant intel-
 legi. sed utiq̄ dñm unum uerum so-
 lum. id est patrem. filiū. & spm̄ scm̄.

Item. sicut idem apłs nobis unus dñs

Karlsmhe Aug. pag. 91

pater ex quo omnia et nos in ipso. et unus
dominus ihesus christus. per quem omnia et nos per ipsum.
Quis dubitat cum omnia quae creata sunt di-
cere. sic iohannes. Omnia per ipsum fac-
ta sunt. Quaero itaque de quo dicit alio
loco. Quo ex ipso & per ipsum & in ipso
omnia. ipsi gloria in saecula saeculorum. Sic
enim de patre & filio & spiritu sancto ut in
singulis personis singula tribuuntur. Ex
patre ex ipso. per ipsum per filium in ipso
in spiritu sancto. Manifestum quod pater &
filius et spiritus sanctus unus est deus. quando sin-
gulariter intulit ipsi gloria in saecula
saeculorum. O altitudo diuitiarum sapi-
entiae et scientiae patris aut filii aut
spiritus sancti sed sapientiae & scientiae di-
quam in scrutabilia iudicia eius sunt. **H**ic
et inuestigabiles uiae ipsius. Quis
enim cognouit sensum domini. aut qui se
consiliarius fuit. aut quis ei prior
dedit. et retribuet ei. Quo ex ipso
et per ipsum et in ipso sunt omnia ipsi
gloria in saecula saeculorum amen.
Si autem hoc de patre tantummodo in-
tellegi uolunt. quomodo ergo
omnia per patrem facta sunt. sic ut
hic dicit. et omnia per filium. sic adeo

2
ymthios ubi ait. Cum unus dominus ihesus christus.
per quem omnia. Et sic in euangelio iohan-
nes. omnia per ipsum facta sunt. Si ergo alia
per patrem alia per filium. iam non per patrem
omnia. nec omnia per filium. Si autem omnia per pa-
trem et omnia per filium. eadem per patrem quae
per filium. Et qualis est ergo pater filius.
et inseparabilis est operatio patris et filii.
Quia si uel filium fecit pater. quem non se-
cit. ipse filius. non omnia per ipsum facta
sunt. at omnia per filium facta sunt. ipse igitur non
factus est. ut cum patre faceret omnia quae
facta sunt. quamquam nec ab ipso uerbo
tacuerit apertius. et apertissime omnino
dixit. Qui cum in forma dei esset non
rapina arbitratus est esse se equalem deo.
Hic dominum proprie patrem appellans. sic alibi
caput. aut christi deus. Similiter et de spiritu
sancto collecta sunt testimonia. quibus
ante nos qui haec disputauerunt abundan-
tius usi sunt. quia et ipse deus et non
creatura. quod si non creatura. non
tantum deus. Nam et homines dicuntur
sed etiam uerus deus. Ergo pater et filius
propterea equalis in maiestate
consubstantialis et coaeternus.
uero illo loco.

Karlsmühle Aug. perg. 91

ditore suū patre appellare potest. stultū
fuit non eisui eccēli acceperit. dñm ac patre
similit appellare.

Quia abscondisti hæc a sapientib. et pru
dentib. et prudentib. et reuelasti ea par
uulis. Grās agn et exultat in patre qđ
aplis aduentus sui aperuit sacramenta.
quę ignorauerunt scribe et pharisei.
qui sibi sapientes uident. et in conspe
ctu suo prudentes. iustificata ē sapi
entia a filiis suis. Ita pater. quō sic
fuit placitū ante te. Blandientis af
fectu loquit ad patre. ut ceptū bene
ficiū compleat. Omā mihi tradita sunt
a patre meo. Et tradente patre. et accipi
ente filiū. mystice intellege. alioquin.
si iuxta nrām fragilitatē sentire uolum.
cū coeperit habere qui accepit. incipiet
n habere qui dedit.

Tradita aut sibi omā. Non eclū et terrā
et elementa intellegenda sunt. et cetera
quę ipse fecit et condidit. sed hi p
filiū accessū habent ad patre. et an
te rebelles. dñm postea sentire coeper.
Et nemo nouit filiū nisi pater. neq.
patre quis nouit nisi filius. et cui
uoluerit filius reuelare. Et rubescit

eunomius. tantū sibi notitiā patris et filii.
quantū alterutrum in se habent. uindicis
qđ si inde contendit. et suā consolatur infam
am. quia seqt. et cui uoluerit filius reuelare.

Aliud est nature qualitate nosse qđ uolue
ris. aliud palatius dignitate. Venite ad
me omī qui laboratis et onerati estis. et
ego reficiā uos. Graui onera eē peccati. et
hacharias ppheta testatur. Iniquitate
dicens sedere sup talentū plūbi. et psal
mista cōplorare. Iniquitates meę aggra
uate sunt sup me. uel certe eos. qui ui
go legis grauissimo pmebant. ad euan
gelii inuitat grām. Iugum enī meum
suauē ē. et onus meū leue. Quomodo le
uius legi. euangelii. cū in lege homicidiū.
in euangelio ita damnet. Qua ratione
euangelii grā facilior. cū in lege ad
rui. in euangelio concupiscentia pu

In lege multa pcepta sunt. quę ap
posse compleri plenissime docet.
operare quiriunt. quę qui fecer
in eis. In euangelio uoluntas q
quę sicut effectū habuerit.
n amittit. In euangelio in
possumus. nescilicet

Karlsmöhe Aug. pag. 91

nostrā et quo cūq. terit caput: membra
sequantur: necesse est; Interea cū
motinarentur: nox intū sup̄lit;
Tunc incipiens ymnos dō canere:
cū diacono suo ep̄l: tota noctem
orando & psallendo p̄transiens: si
mul habuit atram cū suis puellis
confortē. Mane autē diei ep̄s. iiii.
uicissim coepit inquiri ab asra
& dictū ē ei. Vbi sunt qui ad te
introierunt? Illa autē dixit eis.
Hos pueri amatores mei manserunt.
Abierunt ad sacrificandū. Illi
autē audientes ad sacrificandū.
putabāt eos ad capitolium uel ad
templū abisse. Remansit autē u
nus ex eis q̄ dixit ad eā. Ego cognō
ui illos q̄ sero uenerūt. q̄a xpiani
erant; Nā omni hora signabant
frontes suas signocruis. quā xp̄i
eos passus est; Dicit ei asra.
Admere trice habebant uenire:
si fuissent xpiani. ad me n̄ ue
niunt: nisi q̄ mei similes sūt
Abiit & hic annuntiavit omnia
quē edixerat: quē quē audierat
his q̄ querebant eos; Tunc abiit

asra ad matrem suā nomine bilare
& dicit ei. Ep̄scopus xpianus uenit
ad me: nesciens ubi intrare: & tota nocte
expulsi manu suas ad dñi simulacrum
conantē et qd nouit nos fecit simul
orare; Cerei pullos uero canes extinxit
lumen & cepi festinare ut incenderē
& non poterā; Tunc dixit mihi
diaconus ei; Noli quærere lum
extingubile: modo ostendit tibi
qd̄ extingui n̄ potest; Cecidisti.
Ite ep̄us: ueni lux mea de celo. ostende
faciē tuā & salui erim; Venit fulgor
de celo sic sol & sic uenit ante to
netruū & n̄ recessit: sed tam diu
stetit: quā diu aurora inciperet;
Et dū ille orationē sic finisset: non
uissit sibi respondere & dicere
Et lux fulgoris illis p̄liti re
ab oculis n̄ris; Post hæc misit
pedes ei & dixi illi; In iura
dem fecisti: qui ad me m
eni mulier peccatrix es
Vbi me dñs meus sicut
introiit; Mane autē
hom̄ ostendit

Karlsmühle Aug. perg. 91

puniat. punit effectū. ne adulteriū fa-
cias. finge in psecutione aliquā uirginē
pstitutam. Hec apud euangelium quauo-
luntate n̄ peccat uirgo suscipitur. In lege
quasi corrupta repudiatur.

Legitur de uirgine. et de fide.

Apod. *P. uirgine* recitatur. ue-
rugula. narcissus episcopus sup-
ueniens. tēpore. quo psecutio dio-
cleriani feruebat. nesciens ubi
intrare. p̄fugit. ad meretricē in-
gressus ē. ad eam nomine. cū ditiono
suo. nomine felice. Illa autē uidens
hunc. stol. uiros. ad uectores exultantem
impudicos. parat cenā. & omnia que
solito more cū trib. puellis suis
parare consueuerat. Episcopus autē in-
ueniens. ut cibū capere. & orare.
ut & psallere. Asta autē que
hanc. hoc nec uiderat. nec audi-
uit. in illius ore ducta. cepit in-
terrogare. quis es. Et didicit hunc
episcopū. & primus cecidit. ad pe-
des eius. Domine. indigna sūt
omnia que feci. nulla mihi turpor-
um. Cui narcissus. epis-
copus. ait. Non

simi. taceas. inquit. uari. n̄ potuit.

Iudas autē scilicet. omnes sordes diluit.
adq. mundauit. n̄ sordes iquinare.
potuerit. iquinare dñi claritate.

Nā & lux de celo uenit. & splendor.
solis. cū circa cloacas. & lutulentias
plateas funditur. mundus funditur
celo. mundus laeuat. in caelum.

Ende & tu filiola. suscipe. h̄c lumen
fidei. ut purificata. ab omni peccato
possis de meo introitu p̄petua claritate
gaudere. Dicit ei asta. Ego quae
plura peccata cōmisi. quā quanti sunt.
mei capilli. in capite. quomodo possum.
laeuare sordib. ablu. Respondit narcis-
sus episcopus. Tantiū tu crede. & baptiza-
re. & salua eris. Tunc asta conuocans
puellas suas. dixit eis. Iste homo qui
ad nos uenit. episcopus est xpianorū.
& dicit mihi. Si credideris. xpo. & bap-
tizati fueris. ab omni poteris emundari
peccato. Quid uobis uidetur. Respon-
dens autē. digna. & eumētia. & eumē-
tia dixerunt. Tu nostra domina es.
& secute. te sumus. ad inquit. mētia
fationorū. quomodo te non sequamur.
ad indulgentiā peccatorū. Tu caput

Karlsmühle Aug. perg. 91

Huius inimitabilis conversio

infectum q. omotum uitam. et poen
tentia. magnum. nobile q. et tamen. ue
nerabilis maris. et p. i. e. q. quali in
heremo. expleuit. tempora. uis. de gre
co. transiit. in latinum. paulus. uenerabi
lis. diaconus. s. e. neapolis. ecclesiae. ;

Secretum regis celare bonum est.
opera autē dī reuelare et confiteri ho
norificum est. Ita enim legitur. an
gelum dixisse tobiae. post oculorum
amissionem gloriosamq. illuminatio
nem. et post illa transacta pericula.
equibus liberatus. consecutus est pieta
tem. Iterum regis non seruare secretū.
nocium et ualde periculosum est. et dī
gloriosa silere opera. magnum ē anime
detrimentum. Ppter quod ego diuina
tegere silentio dubitans. et pign. imminens.
serui metuens condemnationis iudiciū.
qui ad dno talentum accipiens. et fodiens
interitam abscondit. et datum ad operatio
nem celauit extra negotiationem. Sacra
ad me platam narrationem. nequaqua
silebo. sed nullus mihi sit incredulus
scribenti de eis quae audiui. Nec quis
quam me mentiri estimet. rei

rudinem dubitans. Mibi enī absit sacris
mentari rebus. et adulterari uerbum ubi
dī memoratur. Cuius autem qui minima
intellegit. et indignus de dī magnitudi
ne. qui carnem assumpsit. et incredulus ē
ista dicenti. non mihi pertinebit periculū.
Siqui autem illi sunt qui huius scriptu
rae legerint textum. gloriosamq. rei ad
mirationem sane credere renuerint. et
illis dñs misereatur quoniam et ipsi huma
nae naturae infirma considerantes. im
possibilia decernunt. ex quae de hominib.
gloriosa dicuntur. Assumam de cetero
ad narrationem ipsam rem referens quae
in hac nra generatione facta dimoscitur.
quam sacer uir diuina et agere et docere edu
catus narrauit. Sed ut supra dictum est. nul
lus haec ad incredulitatem trahat. consi
derans impossibile fieri in hac generatione
tam grande miraculum. Gratia perge
rationes. in scās pertransiens anima
cos dī facit et pphetas. quem ad m.
salamon scdm dīm edocuit. Item
est sacrae p. d. e. narrationis.
monasterio palestino.
moribus et uerbo.

Mare cognouit. quia supplantis eius se
calcabile p̄buit. Terra cognouit dñm.
quia eo moriente. contremuit. Sol cog
nouit. quia lucis suae radios abscondit.
Saxa & parietes cognouer. quia tem
pore mortis eius scissa sunt. Infern
cognouit. quia hos quos tenebat mor
tuos. uiuos reddidit. Et tamen hunc
quem dñm om̄a insensibilia elementa
senser. adhuc infidelium iudeorum cor
da dñm eē minime cognouer. Eru
riora s̄c̄is sc̄indi ad penitentia noluit.
cumq; confiteri abnegant. quem ele
menta iudicium. aut signis. aut sc̄is
sionibus dñm clamant. Qui & iam
ad damnationis suae cumulū. cum
quem natū despiciunt. nascenturū
longe ante prescierunt. Et non
solum quia nasceret nouerant. s̄
& iam ubi nasceretur. Nam ab
herode requisiti locum natiuitatis
eius exprimunt. quem scripturae
auctoritate didicer. Et testimoniu
pferunt. quod bethleem honorari
natiuitate noui ducis ostenditur.
ut ipsa eorum scientia. & illis fieret

ad testimonium damnationis. & nobis
ad adiutorium credulitatis. Quos p̄
fecto bene isaac. cum iacob filium suū
benediceret designauit. qui & cali
gans oculis & pph̄eans. in praesen
ti filium n̄ uidit. cui tā multa impos
terū p̄uidit. Quia nimirū iudaicu
populus pph̄eae spū plenus. & ce
cus cum de quo multa infuturum
p̄dixit. in p̄senti positum non agno
uit. Sed natiuitate regis n̄ri cogi
ta. herodes ad callida argumenta
conuertitur. nec terrene regno pri
uaretur. renuntiari sibi ubi puer
inueniretur postulat. adorare uel
le se simulat. ut quasi hunc si inuen
ire possit extinguat. Sed quanta.
humana malitia contra consilium
diuinitatis. Scriptum quippe est.
Non est sapientia. non ē prudentia.
non ē consilium contra dñm. Nam
ea quae apparuit magos stella
pducit. natum regem repperit.
munera adtulērunt. & nec dñm
herodē debeant. in somnis
necentur. Sicq; fit ut il.

alius p filio. alius p alio aliquo &
nullus p seruo nisi iste solus. Et hoc
ei ad augmentum beatitudinis ad
coronam gloriæ erat. Quid enim
cogitabat iste beatus. quid estima-
bat iste in omnib. bonis plenus cen-
turio. Iste a. reb. p. m. h. seruus e. & ego
creatoris seruus sum. Iste me habet
sup. terram dñm. & ego hunc magnum
in celis habeo dñm. Si ergo c. m. m. se-
reor. quomodo ille mihi miserebitur.
Si ego huic n. subuenio. quomodo mihi
ille subueniet. Sic debent omnes qui
famulos habent et famulas cogitare. sic
misereri. sic condolere eis. sic supplicare.
sic cura habere de seruis suis uel de an-
cillis suis sicut et ille beatus centurio se-
cit. Puer meus inquit iacet in domo. N.
minare tantu. misereabilis qd iacet sed
et malia qd paraliticus. testis quod torque-
tur. Oia enim ista dolore cognominauit &
iacentem. & paralyticum. & dure detentū
Ideo ut et suæ animæ angustias de non
straret. & dominu commouisset. quæ-
nus et illius cruciatu monstraret. et dñi
beniuolentia mutaret. Puer meus a.

et in domo. & huc quart. n. adtulisti eu.
sicut illi qm illū paralyticū in lecto porta-
uerunt. Ideo aut quia n. opus ē ostendere
illi omnia uident. N. opus ē in conspectu
afferre eis. cuius potentia n. terminat
nec includit. neq. excluditur. Iacet in do-
mo paralyticus et male torquetur. Quid
ergo uis. quid cupis. quid desideras. N. mul-
tu loquor aut. scio eni quia ad omnia cog-
noscente loquor. n. uerbosor. scio enim
qd ad omnia p. sciente respondeo. Ideo q.
iste cognoscens corda respondens dicit.
Ego uenia et curabo eu. Ego ad abra-
ham ueniens. senile saræ saraui uerū.
in senectute eis isaac filiū donans. Ego et
nunc ueniens ad te curabo eu. Et quo-
modo p. m. n. s. dñe adueni tuū huic.
nec querit nec petit. Sciens qd non
acceptabile sit ei ut uenias in domum
eius. P. p. ter quod omnino hoc pro-
ferat. Ob hoc ut et uos p. ualeatis. &
eius fidei similis uel cognoscatis quid
iste sit uel qualis in eo fidei thesaurus
habetur occultus. Jam enim et p. m. n.
us abraham temptauit ip. hoc ut cog-
nosceret quon. ante se hab. n. scilicet

f. 64^r

quē licet resurrexerūt amoste. quasi dñi nul-
latē ambigebat. quasi sua tam carne pere-
atū mori pauida dolebat. Ut reuelent ex
multis cordib. cogitationes. Ante incarnatio-
nē dominicā. uelatae erant cogitationes multo-
rū. nec latebat quis aeternorū amore flagra-
ret. quis caelestib. bonis. temporalia mte pferret;
Sed nato caeli rege antea. confectum pius quisq.
gaudebat. Herodes aut turbatus ē & omnis iue-
rosolima cū illo; Praedicante & miracula faci-
ente. omnes turbae timebant. & glorificabant dñm
ist; Pharisei aut & scribae. dicta & facta ei salu-
taria. rabido ore carpebant. Passio inuicet. impi-
lacticia stulta. pii tristitia iusta replebuntur.
sed resurgente amoste. & ascendente in caelū.
horū lacticia in ore. illorū ē tristitia cū gaudio
mutata perit. Sicq. iuxta pphetiā beati sime-
onis. a parente incarnē dño. reuelatae s ex mul-
tis cordib. cogitationes. Non haec aut dispariū reue-
latio & cogitationū tunc solū acta inuidea. & non
& iā nunc apud credenda ē accitari; Et nunc
enim dño apparente. reuelantur ex multis cordi-
b. cogitationes. cum lecto uel predicato uerbo sa-
lutis. Alii audientū libentē auscultant. gauden-
tes pficere actu. quae auditu didicerint. Alii
fastidientes quae audiunt. n̄ haec agendo pa-

trare. sed his potius insultando nituntur contraire;
Vnde oportet fr̄s. ut quotiens uerbū doctrinae cae-
lestis aliquid contrariū acturis auditorib. patet sin-
serim. imitemur tristitiā cordis eorū. qui passū incar-
nē dñi uerbū. digno dolore compassionis sustinebant;
Quoties uero idem in auditorū fidelū mente. p di-
lectionē resurgere. atq. ad gloriā conditoris
nr̄i p bona opera pficere uiderimus. gaudeamus
cū eis. qui xpm resurrexisse amoste. atq. ad cae-
los ascendere. uotis aspexere felicibus; Sane
quō castas. simplices. & gemebundas aues dño
offerri consueuisse cognouim. quib. nra sobri-
tas. simplicitas. & cōpunctio cordis. auctori
nr̄o sēp offenda signat. Oportet inuicem di-
ligentius. qui n̄ frustra duo turtures. aut duo
columbae pulli. & unū ex his p peccato. alt
in holocaustū. offerri debere pcepit; Duo
nāq. s̄ genera compunctionis. quib. semet-
ipsos dño fideles in ara cordis immolant;
Quia nimirū sic ex patrū dictis accipimus.
dñm sicut anima. p̄us timore cōpungit. p̄a
amore; Prius enī sese in lacrimis afficit. quia
dū multorū suorū acta recollit. p̄us p̄peti sup-
plicia aeterna p̄metit; quod ē unū turtu-
rē siue pullū columbae p̄petato offerre;
At dū longa meroris anxietate fuerit

Kaulsruhe LB

f. 72^r

Aug. perg. 91

se et minime recognoscunt. humi-
litatis locum. in elatione dominatio-
nis inmutant. & si quando extrinse-
cus blandiunt. intrinsecus seu iun-
deq. b. alias ueritas dicit. Venient
ad uos in uestimentis ouium. intrinse-
cus aut sunt lupi rapaces. Contra q.
omnia nob considerandū est. quia sic
agni inter lupos mittim. ut sensu ser-
uantes innocentie. morsu malitiae
nō habeam. Qui enī locū p̄dicationis
suscepit. mala inferre non debet. sed
tolerare. Vt ex ipsa sua mansuetudi-
ne. ip̄a seuientū mitiget. et peccatorū
uulnera. malis ipse afflictionibus
uulneratus sanat. Quomodo si quando
helus rectitudinis exiit. ut erga sub-
iectos seuet. furor ipse sit de amo-
re. nō de crudelitate. Quatenus et iura
discipline exhibeat. et intus pater-
na pietate diligat. quos foris q̄ si
insequendo castigat. Quod tunc
pater bene exhibet. cū se ipsū di-
ligere p̄ amore priuatū nescit. cū
nulla que mundi sunt appetit
terrenę cupiditatis onerib. nequa

quam mentis colla supponit. Unde
& subditur. Nolite portare sacculū
neq. peram. neq. calceamenta. et ne-
minem in uia salutaueritis. Predi-
catori enim tanta debet in dō esse
fiducia. ut presentis uitae sumptus
quamuis non p̄uideat. tamen si
bi hos non de cē certissime sciat.
Nec dum mens eius ad temporalia.
minus alius. p̄uideat aeterna. Cui
etiā & per uiam neminē saluta-
re conceditur. ut sub quanta festi-
natione in itinere p̄dicationis
pergere debeat ostendatur. Quae-
siquis uerba etiā p̄ allegoriam
uelit intellegi. in sacculo pecu-
nia clausa est. Pecunia uero clau-
sa est. sapientia occulta. Qui igit̄
sapientiae uerbum habet. sed
hoc erogare proximo negligit.
quasi pecunia in sacculo liga-
tam tenet. Unde scriptum ē.
Sapientia abscondita. et thesau-
rus occultus. quae utilitas in-
utrisq. ē. Quid uero p̄ peram.
nisi onera sibi et quid hoc tot

Karlruhe Aug. peng 91

f. 79¹²

limentum. Tunc enim de terra nostra
cum pecunia fructus comedimus.
quando sumentes ecclesiastica subsi-
dia in predicatione laboramus. Pre-
cones namque uenturi iudicis sumus.
Quis ergo secuturum iudicem nun-
tiet si preceps tacet. Proinde confide-
randum nobis est ut in quantum
ualet quisque in quantum sufficit.

et terrorem uenturi iudicis. et dul-
cedinem regni. susceptae ecclesiae
insinuare contendat. Et qui una
eademque exortationis uoce non suffi-
cit. simul cunctos admonere. debet sin-
gulos in quantum ualet instruere. priua-
tis locutionibus aedificare. exhortatio-
ne simplici fructum filiorum suorum
cordibus querere. Debemus namque pen-
sare contrarium quid ad apostolos dicitur.
et apostolos nobis. Nos estis sal terrae.
Sic igitur sal sumus. condire mentes fide-
lium debemus. Nos igitur qui pastores
estis. pensate quia dei animalia pas-
cetis. De quibus perfectio animalibus
domino per psalmistam dicitur. Animalia
tua inhabitabunt in ea. Et spem

demus quod petra salis brutis animali-
bus ponitur. ut eandem petram salis la-
bere debeant. et meliorari. Quasi ergo
inter bruta animalia petra salis esse
debet sacerdos in populis. Curare namque
sacerdote. necesse est quod singulis dicat.
Vnuquodque qualiter moneat. Ut quisquis
sacerdoti iungitur. quasi ex salis ta-
ctu eternae uitae sapore condatatur.

Sal etenim terrae non sumus. si cor-
da audientium non condimus.
Quod perfectio condimentum ille ue-
raciter proximo impendit. qui pre-
dicationis uerbum non subtrahit.
Sed tunc uere alius recta predicamus.
si dicta rebus ostendimus. si nos
ipsi diuino amore compungimur.
& humanae uitae quae sine cul-
pa transiri nequaquam potest. cot-
tidianas maculas lacrimis laua-
mus. Tunc autem de nobis uere con-
pungimur. si studiose patrum
precedentium facta pensamus.
Ut ex conspectu illorum gloria in-
 nostris nobis oculis nostra uita sordet.
Tunc uere compungimur.

Karlsmöhe Aug. pag. 91

f 81^r

IN NOMINE DNI. INCI
PIIT TEXTVS VII
BIALI GREGORII
ROMANI PONTIFI
CIS

III

uo om

GREGORI
VS GENE ROMANUS. iste philosophus. gorgiani
uir clarissimi et beatæ siluæ
filius. prefuit annis tredecim.
mensibus sex. diebus decem. tempo
ribus Tyberii. Mauricii. & Phocæ au
gustorum. Iste senatoria stirpe. p
genitus. tam nobilissimam. quã
etiam religiosissimã genealogiã
duxit. Ita ut quatuor felix sedis a
postolicæ pontifex. uir magnæ in
xpi ecclesiæ reuerentiæ. qui basili
cam scorum Cosmæ & Damiani ma
sturum. uia sacra. iuxta templũ
Romuli. sicut hætenus cernit. ue
nustissime fabricauit. eius atauis
fuerit. Et beatæ uirgo Tharsilla.

quæ moritura. pmissionis celestis
audiuit armoniam. & xpm ad se
recipiendam uidere meruit. amita
nihilominus eius extiterit.

Quam gregorius geminæ nobili
tatis lineam piis moribus extu
lit. probis actibus exornauit.

adeo ut p̄sagio quodam gregorius.
quod latine uigilantiu resonat
uocaretur. Nam recta quæ do
cturus erat. dum uiuis operibus
adimpleuit. sibi met ipsi utiq
se uigilasse p̄docuit. Dum uero
recta quæ faciebat. docendo quoq
differunt. uigilasse dinoscitur. n̄
solum sui. sed et futuri temporis
xpianis. III

Siquidem inerat ei intenera
ætate maturæ studia. & audi
tur incognita religiosis semib.
indagator sollertissimus adhe
rebat. Sumpta q. doctrinæ
semina. tenaci memoriæ ru
minanda. quæ post in populos
mellito declamaret guttore con
gereret. Deniq. docibilis adiecit.

Karlsmühle Aug. perg. 91

f. 82ⁿ

Perrexerunt utriq. et de precio
qd acceperunt. ipse qui custos mis-
sus fuerat. nesciente altero furtū
fecit. Qui mox ut in monasteriū
sunt reuersi. atq. ante oratoriū lim-
uenerunt. arrepti a demonio qui
furtū fecerat cecidit. Dimissus autē
a demonio. concurrentib. mona-
chis abbatis iussu requisitus est.
ne forte de eo qd acceperat furtum
fecisset. negauit. iterū uexatus ē.
Dimissus. atq. iterū requisitus. negauit.
atq. iterū uexatus ē. Octo itaq. uicib.
negauit. octo uicib. ē uexatus. Post
octauā uero negationē. gregorio in-
terrogante. confessus ē quot num-
mos furto abstulerat. ei q. pstratus.
se peccasse testat ē. percepta q. poe-
nitentia. ulterius ad eū demo-
nium non accessit.

Alio quoq. tempore dū in die natali-
cio eiusdē apostoli. iā meridianis
horis fr̄s requiescerent. subito quidā
frater. apertis oculis cecatus. coepit
tremere. uoces ingemes emittere.
quib. testabat se ferre non posse

qd patiebat. Cū uerterent fratres
uidebant cecū oculis apertis. tremen-
tem exclamantem. et ap̄sentib. alienū.
nihil q. qd fons agi poterat sentiente.
hunc in manib. leuauer. atq. ante alta-
re sc̄i andree ap̄li iussu gregori p-
iecerunt. ipsi q. p eo in oratione pstra-
ti sunt. Qui statim ad se reuersus. con-
fessus ē. quia senex quidā ei apparuit.
et canē nigrū dilacerandū dimisit
dicens. Quare fugere uoluisti demo-
nasterio isto. Cūq. euadere decanis
morsib. nullomodo potuissē. uene-
runt quidā monachi. et eundē senē
p me rogauerunt. Qui statim iussit
canē abscedere. et ipse ad me reuer-
sus ē. Hic etiā sepe confessus ē post
ea dicens. qd eo die quo ista pertu-
lerat. consiliū habuerit. demonas-
terio fugiendi.

Alius quoq. monachus discedere ex eo
dē monasterio latenter disponens.
oratoriū ingredi uoluit. sed doe-
mone corripiente nequirit. Re-
linquebat a demonio quādiu oc-
ta oratoriū stabat. Si ingredi co-

Karlsruhe Aug. 91

Sicut lect hic euenit. legat hęc omelia in secunda dominica
in secreto calami. in locis humentib. Inum
bra uidelicet. tenebrosas conscientias. in
calamo qui foris nitidus. intus ē uacuis
simulatrix. in locis humentib. lasciuas
mollesq. mentes insinuans.

Ict scī euang. secūm iohanne

In illo temp. Prexit ihc in montē oliueti.
et diluculo itē uenit in templū. et omnis
populus uenit ad eū. et sedens docebat eos. r.

O met uenerab bede pbr. de cad lecti

Presentem scī euangelii lectionē. tanto
intentiū considerare frs kmī ac semper
reminisci debem. quanto maximā nob
comendat grām nrī redemptoris. Ecce enī
ut audiuiū oblata sibi ab impiis accu
satorib. mulierē peccatricē. non iuxta
legis pceptū lapī dare. s. ipsos accusatores
primo semetipsos considerare. et sic in peccan
tem sententiā dare pcepit. Vt ex conside
ratione pprie fragilitatis. qualiter alius
misereri debuissent agnoscerent. Sed quia
moris solet esse scripturarū aliquando
a statu temporis. aliquando a statu loci.
aliquando ab utroq. qualia sint post
narranda significant. Relaturus euā
gelista temperatā legis distinctionē. mi

quadagesimę. in. iii. nocturnā.

seruatiā redemptoris premisit. quia ihc
perrexit in montem oliueti. et diluculo itē
uenit in templum. Mons quippe oliueti.
sublimitatem dominicę pietatis eternae
designat. Quia et gręce oleos mia. oliue
tum uocat oleon. et ipsa unctio olei fessis
ac dolentibus membris solet afferre le
uamen. Sed et hoc qđ oleum et uisitate ac
puritate preminet. et quemcumq. ei li
quorem supfundere uolueris. confestim
hunc transcendere. et iq. supferri consuevit
grām misericordiae celestis. non inconue
nientē insinuat. de qua scriptum est.

Sua uis dñs uniuersis. et miserationes eius
sup omnia opera eius. Tempus quoq. di
luculi exortum eiusdem gręe. qua remo
ta legis umbra. lux euangelicę uerita
tis erat reuelanda demonstrat. Pergit
ergo ihc in montē oliueti. ut arcem mīe
in se constare denuntiet. Uenit itē
diluculo in templum. ut eandem mīam
cum incipiente noui testamenti. fide
libus templo uidelicet suo pandendā
prebendamq. significet. Sessio dñi hu
militatem incarnationis ei p quā nobis mi
sereri dignat est insinuat. Vnde etiā
nobis pcepit. surgite postquam

Et omnis populus uenit ad eū. et sedens docebat eos.

Karlruhe Aug pag 9,

sedentis. Ac si aperte dicat. n̄ ante sed
postea. Quā uera uos humilitate casti
gauentis. p̄m̄ium superne exaltationis
uos accepturos sperate. Bene autē dicit;
Quia cū sedens doceret ih̄s om̄is populus ue
nit ad eū; Quia postquam humilitate
suae incarnationis p̄ximus hominum fact⁹
est libentius est amultis eius sermo recep
tus; amultis inquam est eius sermo recep
tus; namq; a pluribus est sup̄ba impietate con
tēptus; Audierunt enim mansueti et elatati
s̄. magnificantes dñm cum psalmista. et exal
tantes nom̄ eius inuicem; Audierunt enī
mundi et dissoluti sunt. nec compuncti s̄. tem
ptaues eū. et deriserunt derisu. striderunt in
eū dentib; suis; deniq; temptantes adduxer
mulierem in adulterio dephensam. interro
gantes quid de ea fieri iuberet. quō moyses
talem lapidare mandauerit; Ut si ipse
hanc lapidandam decerneret. derideret
eū quasi misericordiae quā semp docebat
oblitū; Si lapidare ueraret. striderent
meū dentib; suis et quasi fauore scelesti
legisq; contrarium uelut merito dam
narent; Sed absit ut terrena stultitia
qd diceret inueniret. et celeste sapien
tiam quid responderet deficeret; absit

ut impietas ceca soli iustitię nemudo lu
cet obsisteret. ^{in q̄r} ih̄s autē inclinans se de
orsum digito scribebat int̄ra. p̄ inclina
tionē ih̄u humilitatē. p̄ digitiū qui arti
culorū cōpositione flexibilis ē. subti
litas discretionis exprimit. Porro p̄terā
cor humanū qđ uel bonarū uel actionū
malarū solet reddere fructus ostendit.
p̄ ostulatus ergo dñs iudicare de muliere
peccatrice. n̄ statim dat iudiciū. sed prius
se inclinans deorsū digito scribit int̄ra
ac sic demum qđ obnixē rogat iudicat.
Nos uidelicet nos typice instituens. ut cū que
libet p̄ximorū errata conspiciamus. non
hec anteā reprehendendo iudicem. quā ad
conscientiā nrām humilit̄ reuersi. digi
to eā discretionis solleter exculpemus.
et quid in ea conditori placeat. quid ue
displaceat. sedula examinatione dirimam⁹.
iuxta illud apti. fr̄s. etsi p̄occupatus fu
erit homo in aliquo delicto. uos qui sp̄i
tales estis instruite huiusmodi in spū
man. a s̄uetudinib; cōsideratis ipsū
nec tu temperis. Cū autē perseuerarent
int̄rogantes eū. erexit se. et dixit eis. Qui
sibi peccator est uisim. primus in illā la
pide mittat. Qui hinc et inde dño scrib

Karlruhe Aug. pag. 91

f. 96^R

secundū iussū iudicis paratur harena inci-
uitate puteolana. adducuntur q̄ sc̄i ad
amphitheatrū. Ulemens aut̄ impuissimis
timotheus p̄ se et sedens in spectaculo
iussit seras laxari. Cumq̄ fuissent dimis-
se. ses ianuarius sic bonus pastor in me-
dio eorū positus. ut. Cū fr̄s. arripere seu-
m̄ fidei. et exclamauit ad dñm adiutore
m̄m qui fecit et regit. Ita uero affuit m̄a
dñi ut ante pedes beatissimorū martyrū
aesi oues capite dimisso. ipse sese accu-
rerent. At iudex insanus n̄ credens. re-
moris feris. iussit sc̄os de amphitheatro
tollī & in forum adduci; Qui sedens pro
tribunali. dictauit sententiam dicens;
Lanuarium ep̄m. sossium. peulum. et
sestum. diacones. desiderium. lecto-
rem eutrectem atq̄ acutium ciues pu-
teolariae ciuitatis. qui se xp̄ianos ec̄e
p̄fessi sunt. & de eorum libamina uel
impertitorū p̄cepta contempserunt.
capite cædi iubemus; Beatissimus
autem ianuarius cū ceteris sc̄is aspi-
ens in celum dixit; Dñe ih̄u xp̄e.
qui descendisti de altissimis p̄redempti-
one humani generis. clemens. & li-
bera de manu inimici huius; Depea-

mur ergo te dñe. ut uelut seris in terram
timotheo. ea quę gessit in nos seruos tuos.
uteruas. & euelles. & obcecet oculos eius.
ne uideat lumen cæli; Et cum complē-
sent orationē sc̄i martires. ceciderunt
nebulæ in oculos ei. & subito cecus factus
est; Tunc orauerunt sc̄i martires ad dñm
& dixerunt; Gratiās agam̄ tibi pater dñi
n̄i ih̄u xp̄i. qui exaudisti seruos tuos. et
obcecasti oculos timothei imp̄i quia
multae animae p̄ eū ad p̄ditionē aperi-
tate recedentes conuersę sunt; Tunc ty-
ramus timotheus. quia in ualidis oculis
cruciabatur. & dolor magnus in eo accresce-
bat conuersus clamare coepit & dicere
officio; Cuius cunctes ad sc̄os dñi uocare;
Cunctes uero ministri. inuener̄ illos carnifi-
cibus p̄cliuū qui ducit ad sulphuratoriū
trahi; A euocantes uero beatos martires.
statuer̄ eos ante p̄sidentē; Totus quippe
ad spectaculū populū utriusq̄ sexus confla-
bat; Timotheus uero cū ingenti rugitu
coepit clamare & dicere ad beatos marti-
res; Serui dei excelsi. orate dñm dñm n̄m
p̄ me. quod lumen ademptū. mihi restituere;
Tunc ses ianuarius
erigens oculos in celum dixit. De ab-

Kanente the boy. 91

f. 1112

ds̄. isaac. & ds̄. iacob. exaudi orationes
nr̄as & iube timotheo indigno oculos in
stitui. ut sciat omnis populus qui assistit.
quia tu es ds̄ & non ē alius p̄ter te; Nos
enī malū p̄ malo non reddim⁹. sed tu is
p̄ceptis instituta. mala ingerentib⁹. bona
semp̄ rependere festinamus; Et cū com
plesses orationē sc̄i ianuarii. aperti sunt
oculi eius; Videns autē turba mirabilia.
quę p̄ beatum ianuariū martirē. ecce
teros sc̄os. dñs operatus ē multi exercitum
stantib⁹. credider̄ in dñm̄ ihm̄ xpm̄. ani
mae fere quinq. milia. clamantes.
atq. huiusmodi dante uoces ad cælū;
Quare non timet⁹ ds̄ ne tanti actus uiri
iudicet mortem. & omnes nos pariter
pereamus; Erat autē ipse beatissimus
ianuarius & corpore & mente pulcher
rimus; Tunc impuissim⁹ timotheus p̄sēs.
uidens tantā turbā conuersā ad dñm̄.
turbatus est; Itimēsi iussū principum.
iussit militib⁹. ut eū celeriter traherent.
ut eū sc̄is martiribus decollarent; Qui
enī om̄s ad martiriū ducerent⁹. quidā sc̄i
pauperim⁹. sperans se beneficio sc̄os ianuarii.
opposuit se beato ianuario; puolū sp̄cib⁹.
p̄gans eū ut aliquid de uestimento

eius mereret⁹ accipere; Beati uero ianuarii
dix̄ sem̄ illi; Post depositionē mei corporis.
orariū meū de quo mihi oculos ligauero.
scias me tibi esse datum; Mater quoq.
sc̄i ianuarii in uirtute beneuentana posita.
ante tridū quā filius ei pateret⁹. tale som
niū uidit. qđ ianuarius ep̄s unā cū ceteris
martirib⁹. in aera ad cælum uolaret; Et
cū de somno suo hesitaret. & interrogaret
quid uelit esse. subito nuntiātū ē ei a quodā.
qđ filius ei ianuarius p̄ diu amore in uinculis
teneret⁹; At illa p̄terita. p̄sternens se
dño in orationē. sem̄ reddidit sp̄m̄; Interea
sc̄i dū puenissent ad locū ubi decollandi
erant. idē ad sulphuratoriā. qui locus
inde tale nomen accepit. qđ ibi calide
aquę ebullientes. in modū thermarum.
sulphureū foetore spargant in aere. et circa
earū dē litus aquarū. sulphur semp̄ in
ueniat⁹ concretū; Sc̄i ianuarius flectens
genua sua ad orationē. dicebat; Dñe
ds̄ omp̄s. immanus tuas cōmendō sp̄m̄
meū; Et engens se accepto orario suo.
oculos sibi ligauit; Et flectens genua sua.
manū ceruici opposuit. & spiculatorē
ut ferret rogauit. Spiculator autem
magna uirtute p̄ueniens. digitū manu

Konstante $A=5$ pag. 91
Kr. 111^v

ne se desererem. neme pderem. ne. apertum ee
nens post tergum respicerem. Vae mihi misero.
uici pessima. infortia. Reputans illam non
meam utilitatem. sed suum solatium querere.

Pro secutus ergo me monasterio quasi sumus
effertens. & ad extremū uale dicens. Video
te fili satanae notatum cauterio. Non quo
ro causas. excusationes non recipio. Ouisque
de ouili egreditur. lapi statim morsib. putet.

Debora adessam pgentib. uicina est publi
co itinere solitudo pquā saraceni. incerti
semp sedibus. hac. atq. illuc uagantur. Que
suspicio frequentia in illis locis uarox con
gregat. & imminens piculum auxilium
tuo declinet. Iam in comitatu meo ui
femine senes. iuuenes. paruuli numero ci
citer septuaginta. Et ecce subito equox
cameloxq. sessores ismahelite irruunt.

Crimas uitatisq. capitib. ac seminuclor
pore palla. & latas gallicas trahentes.
Pendentes exumero. faretur. & luxos apu
uibrantes. astilia longa postea bant. Non
enim ad pugnandum. sed ad depellandū
uenerant. Rapimur. dissipamur. et indiuer
sa trahimur. ego interim longo post limi
nio hereditarius possessor. & sero mei consi
lii penitens cum altera muliercula inuini
beri sequitorem sospitus uenio. Ducimur

imo postamus sublimibus incamelis. & per
uastam heremū semp tuam timentes.
Heremus potius quā sedemus. cibis sem
crudae carnes. & luc. cimelox. potus est.

Tandem grandi amore transmissi. o p
uenimus ad interiorē solitudinem ubi
domina eiusq. liberos ex more gentis adora
re iussi. ceruices flectimus. Hoc quasi
clausus carcere. mutato habitu idest
nudus ambulare disco. Nam aeri quoq.
temperies pter pudicitiam. nihil ali
ud uelari pariebatur. Traduntur mi
hi pascendae oues. & ut in malox com
patione. hoc feruor solatio. Quod do
minos meos. & conseruos paruos uideo.

Videbar mihi habere. aliquid scī iacob.
Recordabor moysi qui & ipsi in heremo pec
cox quondam fuisse pastores. Vescor
recenti caseo. & lacte. Orabam in gutta
nelum canebam quoq. psalmos quos in mo
nasterio didicē. Delectabar me captiui
tas mea. Agebamq. di. gratias iudicio. quod
monachū quē fuerā petierat. in here
mo inuenēram. Omnis iniqua curā. apud
diabolū. Omnes plures. & inessibiles
eius insidie. siq. me latente inueni
mucha. Dominus uidens gregem suum
circospe. nihilquā reprobentis suū.

Karlruhe Aug perg. 91

f. 114^r

et pallio eius audierat. quasi xpm in paulo
uidens. et in pectore eius. dñm uidens. ultra
respondere ^{nihil} ausus ē. sed cū silentio lacrimas
et osculatus. eius oculis manib; q. ad mona
steriū qđ postea asarracenis occupatū ē
regrediebatur. neq. uero gressus sequeban
tur animū. Sed cū corpus in magni scien
tius. seniles iā anni frangerent. tam animo
uincebat etate. Tandem defatigat ad ha
bitaculū suū confecto itinere puenit.
Cui cū duo discipuli qui etiā longeuo uia
tori tunc ministrare coeperant occur
rissent. dicens. ubi tādiu moratus es
pater. Respondit dicens. Uae mihi pec
catori. qđ falsi monachi nom̄ fero.
Uidi heliā et uidi iohannē in deserto.
et uide paulū in paradiso uidi. et sic
ore compresso. et manu uerberans pe
ctus. ecclula p̄tulit. Rogantib; disci
pulis ut plenius quid dñā eēt reuistius
exponeret. ait. Tempus loquendi. et
temp̄ tacendi. Tunc egressus foras. nec
modicū cibi ^{qđ dñm} sumens. p̄ uia quā uenerat
regrediebatur. Illū sitiens. illū deside
rans uidere. illū oculis ac mente com
plectens. timebat enī qđ euenit. ne
absente se redderet debitū sp̄m. xp̄o.

Cūq. iā dies in fluxisset alia. et triū hora
rū spacio iter remaneret. uidit inter
angelos. ceterosq. & int̄ pphetarum.
& apostolorum choros nūc paulū
candore fulgentem. in sublime con
scendere. & statim in faciem eius p
cidens sablonem capiti sub iacebat
plorans atq. lulans. Cur me paulē
dimittis. Cur abis in salutatus. Tam
tarde notus fuisti quā cito recedis.
R. eserebat post ea antonius tanta ue
locitate se quod reliquū erat uiae
cucurrisse ut in star aus puolaret.
nec in merito. Nam cum intro in
gressus speluncā uidit genibus con
plectatis erecta ceruice. extensisq.
manibus in altū corpus exanime.
ac p̄imum & ipse cum uiuere cre
dens paritur orabat. Postquā uō
nulla ut solebat suspiria p̄cantis
audiuit. In flebile osculū corruens.
intellexit qđ & iā cadauer scī dñi.
cui omnia uiuunt officio geren
di p̄caretur. Igitur ablato & ob
uoluto foras corpore. In nos
psalmos quoq. xp̄i traditione
cantans. Contristabatur antonio

Karlruhe Aug. peng 91

f. 149^r

V. Episcopus. Servus servorum dei. Dilecto fratri. P. Tullio. Quod salutem
 apostolicam benedictionem Super questionibus, quas ad nos A. u.
 ecclesiae filius deculit. hec anobis sunt in synodali assensi
 concilio capitula per dei gratiam confirmata. Episcopo omnia episcopi
 5 sui membra uidelicet archidiaconatus archipratus decania
 ut aliquas preposituras ecclesie siue canonice gratias
 & absque omni uenialitate disponat prebendas et que
 canonice dicuntur sine uenialitate distribuatur. Quis
 autem ea pretio dederit quisquis pretio accepit depositus
 10 subiaceat. A. Et eos qui a subdiaconatu uxoribus uacant
 ab omni sacro ordine remouemus officioque atque beneficio
 ecclesie carere decernimus. Si uero episcopi consenserunt eorum pre-
 asus se nouerunt officii interdictos. Propter filios sacri
 altaris ministerii remouendos decernimus. hi autem in clerico
 15 aut in canonicis religiose probati fuerint conuersari.
 Atque per iudicio tamen capitulorum istorum eis que prebendas
 aut ipsi ante hanc sedis apostolicae interdictionem emerunt
 episcopas senescentibus possederunt habendas eas permittimus
 si eorum persone tuo arbitratu uise fuerint promereri;
 20 eis autem que fidem professionis sue irrita facientes post hunc
 diaconatus acceptionem uacare uxoribus prebuisse
 et officium et coniugium penitus interdiximus eisque qui in se
 ipsos apostatando destruxerunt et uoluptatem corporis

Chron. Ser. II
 Lic. XI. Tit. 2

V. Episcopus Servus servorum dei dilecto fratri. L. Tullio. C. salutem et
 apostolicam benedictionem Super questionibus quibus ad nos. A. uere
 ecclesiae filius deculit. hec a nobis sunt in synodali assensu
 concilii capitula per dei gratiam confirmata. Episcopo omnia episcopatus
 5 sui membra uidelicet archidiaconatus archipratus decanatus
 ut aliquas preposituras ecclesie siue canonice gratis
 et absque omni uenialitate disponat. prebendas et que
 canonice dicuntur sine uenialitate distribuatur. Quisquis
 autem ea precio dederit quisquis precio accepit depositioni
 10 subiaceat. A. Et eos qui a subdiaconatu uxoribus uacauerunt.
 ab omni sacro ordine remouemus. officioque atque beneficio
 ecclesie carere decernimus. Si uero episcopi consenserunt eorum prebendis
 assidue nouerint officios interdictos. Prebendis filios sacri
 altaris ministerii remouendos decernimus. hi aut in cenobis
 15 aut in canonicis religiose prebati fuerint conuersari.
 Neque per iudicio tamen capitulorum istorum eis que prebendas
 aut ipsi ante hanc sedis apostolicae interdictionem emerunt aut
 episcopatus senescentibus possederunt habendas eas permittimus
 si eorum persone tuo arbitratu uise fuerint promereri.
 20 Et eis autem que fidem professionis sue irrita facientes post sub
 diaconatus acceptionem uacare uxoribus prebuisse uerunt
 et officium et coniugium penitus interdiximus. eisque quoniam se
 ipsos apostatando destruxerunt et uoluptatem corporis

Non tecum hic ego concertor hic tecum & xps uincit & paulus nam xps dicit qui plus
 diligit plus illi dimittit. qui minus diligit minus illi dimittitur. & paulus asserit
 dicens. qui parce seminat parce metit. Non ergo gratia p personarum acceptionem dō
 sed p hominis dilectionem in mente. Siue sit magna dilectio siue sit parua. Quis enim
 plus diligens dñm minus diligit adō. Immo ut uerius dicam. nō diligens dñm adō diligit.
 Et parum diligens dñm multū diligit. Quēlit aut diligit dñs possit ipse dñs edocet dñs.
 Qui audit uerba mea & facit ea hic ē qui diligit me. Unde & discipulis suis ait. fideli
 gitis in ep̄ptis mea seruare. Videam itaq; homo ipsā libertatē arbitrii quia facit
 ut dignitatem pfecte conquirit ex inante libertatem suam & seruum se efficit dñi.
 Quod aut nro hanc arbitrio faciamus. ipse apostolus edocet dñs. Hescitis quia cui uos
 exhibetis ab obediendum serui essetis cui obeditis siue iniquitatis ad peccatum.
 siue iustitiæ ad scificationē. Qui ergo se subiugo misere dñi ex inante libertatē
 arbitrii ut libertatem diuini arbitrii libera. Hic ubi uidet ex inante libertatem
 arbitrii sui quis sibi furienti denegat panem. sitienti denegat potum. dormienti
 denegat somnum. sed in his dignus est se non poterit nisi se uoluntarium cōpauerit.
 Hēn ex tristitia inquit apostolus nec ex necessitate hilarem dictorem diligit dñs.
 Unde & pph̄a dicit dñs. uoluntarie sacrificabo tibi. & iterū. refloreat inquit caro
 mea. & ex uoluntate mea confitebor illi. De inuisitō aut legim. noluit intellegere
 ut bene uergeret. unde & beatus iob. simeon inquit & leuiss consummauerunt
 iniquitatem ex uoluntate sua. Si ergo antequam ueniret dñs dñs ih̄s xps iustus
 uoluntarie confessus est peccato ex uoluntate deliquit. quanto magis nunc
 restauratus nobis integrali libertate xpm uniuersa nro iure sunt reddita. Non natura
 dominante ut pelagus & celestinus definiunt. non natura hominis dominante.
 sed xpi condonante gratia. non suis uirib; imputando sed dñi ad mimculis psumdo.
 Nihil aliud usurpando. sed totum dignitatem imputando. Totum inquit totum
 dixi. totum repeto totum sed bonum. Malum aut ex nro uicio ex nre negligen
 tia. & ex nra incuria uoluntate. Quid conuestit caput ad calum nias & pelagus
 nob dogma obicitis. Anathem^{mal.}us omnes qui dicunt adiutorium dñi subleuato. posse
 hominem sine peccato esse si uelit. Anathemamus qui dicunt. nec p adam mori.
 nec xpm uiuere. Anathem^{mal.}us qui dicunt de duobus baptizatis qui nascitur
 baptismum indigere non posse. Anathem^{mal.}us qui dicunt infantes non debere
 in remissionem peccatorum baptismatis scificatione censeri. Anathemamus
 omnia quae in omnibus hereticis damnata ecclesia. Anathemamus & librum
 ur̄m uobiscum qui dicit. In tantum uitiatam ppruauaricationem ad aē ho
 minis naturam agnouimus ut resurrectionem suam xpm non in re. sed in
 spe fuerit consecuta dicente apostolo. spes salui facti sumus. spes aut quae
 uidetur non est spes. Si ergo spes salui facti sumus adhuc rem in p̄sentis saeculo
 non tenemus. Ideo demq; baptizati iterum carnaliter concupiscunt & illos

[HER. viii]

pculdubio pficient. Statuim⁹ & iū in eodem conuentū. ut ego
 & fr̄ meus uidelicet liut uuar dus ep̄s p bone uoluntatis studio
 aliqua cōmemorationis mercedē recipere mus. Ac disposuim⁹
 ut post obitū meū in ipso k̄at obitus mei singulis. annis dies. annu
 uersarius omni tempore celebretur. & ab eadē curte nr̄a.
 erichinga. fratrib. In cōmune plenū seruitiū sicut p̄ diximus.
 cū omni abundantia p̄ nr̄a animu pficiat⁹. & eodē die & iū
 In refectorio p̄ amore nr̄i nominis plena caritate gaudeant.
 & illa ipsa die sicut sup̄ memorū nr̄i senioris facere p̄ dixim⁹
 ita & iū nr̄i cōmemorationē intentamēte facere non p̄ter mit
 tant. Id. p̄ prespiteri om̄s missā unā cū oblationib. decantent.
 Ceteri uero fr̄ illa die uniuersi xxx ps̄. almos adimpleant.
 I ps̄ uero sup̄ dictū seruitiū. In illius abbatis cura singulis
 annis constituat⁹. qui tunc tēporis monasterio p̄ ee. idem
 de causam in sua potestate habere uidet⁹. Ideoq. hanc con
 scriptionis cōmemorationem facere disposuim⁹. ut hec con
 uenientia firmū. ac stabilis & intemerata p̄petualiter omni
 tempore p̄seueret. & eandem conuenientia In illorū regulā
 conscribi rogauim⁹. ut tā senes quā iuuenes tā presentes quā
 sequenti tempore uenientes ibidē aspiciere ualeant. & opere

Lex in ista iohanni pp si duob. uel
trib. hominib. t plurib. fosse optio
seruit. Alterius rei fuerit relicta t si
uniquide legatario optio seruit al
terius rei relictae. Ipse aut moriens
plures sibi reliquerit heredes dubita
batur int. ueteres. sunt legatarios
t heredes legatarii fuerit cestatū.
& alt. alterū seruū t alia re elige
re uelit. quid sit statuendū. San
cimus in omnib. huiusmodi casib.
rei iudice fortunā esse posse. Item
int. altere uites adhibenda utque
sors ptulerit hisquide habeat pote
state eligendi. Caeteris aut est im
patione prestat contingentium eis par
tium. Idē in seruusquide & ancillis ma
iorib. decē annis si sine as te sunt. xx.
solidis aestimandis. Sin aut as tificess
usq. ad triginta solidos estimationes
eos pcedent siue masculi siue femi
ne s. Exceptis notariis & medicis u
triusq. sexu. cū notarios l. solidis esti
mare uolunt. Medicos aut & obste

trices sexaginta. Lunichis minori
bus quide x. annis usq. ad trigin
ta solidos ualentib. maiorib. uero
usq. ad quinquaginta.

Damni iniurie actio estituit per
rege aquilia cuius primo capite
cautū ē. Ut si quis hominē alienū u
quadrupē quae pecudū numero
sit iniuria occiderit quantica
res in eo anno plurimi sunt tantū
domino dānet. Quod aut n. pci
se de quadrupē si de ea tantū que p
eudū numero ē cauet. eo pmet ut
neq. deferis bestis neq. decanib. cau
tū ē ē intellegim. si de his tantum
que pprie pasci dicunt. Quales
sequimuli asini boues oues caprae.
O esuib. qq. idē placuit. Na & sues
pecaſ appellacione continent.
quia & huiusmodi pascunt. Sic de
niq. & homerū in odysſſia ait. sic
aclius martianus in suis institutionib.
l. refest. ΔΗΘΙΟΝ ΓΕΥΕΕΕΙ
ΠΑΡΗΚΗΝΟΝ ΛΙΔΕΝΕΜΟΝΤΑΙ
ΠΑΡΚΟΡΛΗΘΟΣ ΠΕΤΡΗΤΗΚΡΗ

Karlruhe LB

f. 98ⁿ

Aug. perg. 142

98

SENTENTIA SANCTI GREGORII

SIT autem sermo uIRi · est est · & non
 non · ut non sub iudicio decidatur
 Illo uidelicet iudicio · sub quo de
 cidit herodes · ut uel periurare
 uel obperituum euendum · a
 liud necesse haberet · permare fla
 gitum · At si aliquid forte nos
 incautus iurasse contigerit ·
 quod obseruatum scilicet peio
 rem uergat in exitum · libere
 illud consilio salubriore mu
 tandum nouerimus · ac magis
 instante necessitate peccan
 dum nobis · quam putando per
 iurio malum crimen grauius ee
 diuertendum · Deniqm iurauit ad
 prophetam · occidere nabal uirum
 stultum & impium · atqm omnia que
 ad illum pertinerent demoliri · sed
 ad primam intercessionem abigail
 femine prudentis · maxe remisit
 minas · reuocauit ensem in uaginam ·
 Neqm aliquid culpe fetali peruicio
 contraxisse doluit · Iurauit he
 rodes dare saltatrici quicunqm

postulasset ab eo · & reperitur
 dicetur a conuiui · ipsum a n
 uium sanguine pollutam · cum
 prophete morte saltationis pre
 mium fecit · Non solum iuran
 do · sed & in omi quid agimus hec
 em moderatio sollertius obseruan
 da · ut si talem forte lapsum
 uersum hostis inciderimus in
 fidis · ex quo sine aliquo pec
 cati contagio surgere non
 possimus · illum potius euaden
 di aditum petamus · in quo mi
 nus periculi nos profecturos ee
 cernimus · Iuxta exemplum
 eozum qui hostilibus clausi muribus
 dum euadere desiderant · sed
 portarum omium accessum
 sibi interdictum considerant · ibi
 necesse em desiliendi locum eligant ·
 ubi muro existente breui
 ore minimum periculi ca
 dentes incurrant ·

Domno antistiti. V. iusto ueri sadoch sacerdotis filio. b. quaecumq; uas in domo mag-
ni patris famulus. p. boni operis sacrificium. aeternae contemplationis intrare gubulacium. Quia
fidei pectoris uiri scilicet mihi tutum semper fuit asilum. ideo securus ad id confugio. quocumq;
aliquo necessitatum estingor articulo. ut ubi pridem consolationes habui remedium. ubi
nunc renouati laboris iterum inueniam refrigerium. Scitis enim quantas molestiarum turbulenti-
as nup. apud regale curiam suum lactatus. quando domus regine. necnon & archiepiscopalis ueneran-
di. A. uirique. pio suffultus uiuamine in aliquod securitatis litus me putabam ut ad tempus e-
nataste. Sed ecce clunescio. subito me retroactum in mediis pene undis uideo. Igitur ille
quem bene nostis wolfrat. cuius uocabulum iure mihi uidetur interpretari posse in
consilium. meae calamitatis in hoc tempore in ciuium non cessat nomini suo simul & moribus
consonum contra me exercere officium. dum lupino me dente assidue mordet et lacrat.
publice ac priuati me arguens mendacium eo quod sum immemor erga cum promissi ac
regum transgressor precepta. cum uos et precepta patrum & promissi testes et si dignamini rei
scitis idonei. lactat ubique. sibi curtes nostras birnuggun. emphungun. binuhtorbp.
missas et. idque agens ordinis nostri statum pene debilitat. animos firmiter conturbat.
illud apostoli dictum ignorans. ~~Quos conturbat~~ ~~perit~~ ~~in~~ ~~uicium~~ quicumque. e-
st ille. Cum uero cum me per dominum episcopum nostrum aliosque super hac re satis temere & mo-
leste interpellasset. rationabiliter ut multis uisum est inducias postulauimusque. dum uo-
bis cum pertractare. si quomodo & secundum senioris nostri placitum respondere ualeremus.
asserens me id omni nisu elaborare uelle. ut siquid uerbis promitteretur operibus adimple-
rem. Quo audito. recessit indignans & amarus animo. non desinens peccatae lingue
quas libuit minas perferre. Hunc igitur quoniam uos in e. lxx. ex fortissimis israel salomonis
nostri. lectulum ambitis. & gladium spiritus tenetis manu uestra ad bellum doctissima dei ouile
alupi huius morsu defendite. ut nos per donum regis nostri uirorumque omnium salute
absque timore ualeamus instanter orare.

Karlshöhe
Aug. pag. 146 , fol. 112^v

Domno antistiti. **N.** iusto ueri sadoch sacerdotis filio. b. quaecūq; uas in domo mag-
ni patris familias. p. boni operis sacrificiū. aeternę cōtemplationis intrare gābō filaciū. Qm̃
fidi pectoris ur̃i scūariū mihi tutū semp̃ fuit asilū. ideo securus ad id confugio. quocien-
aliquo necessitatū cōstringor articulo. ut ubi pridē consolationis habui remediū. ibi
nunc renouati laboris iterū inueniā refrigeriū. Scitis enim quantis molestiarū turbini-
bus nup̃ apud regale curtē sū lactatus. quando domnę reginę. necn̄ & archi p̃sulis ueneran-
di. A. ur̃i q; pio suffultus iuuamine in aliqd̃ securitatis litus me putabā ut ad tempus e-
nataste. ēd ecce diūnescio. subito me retroactū in mediis pene undis uideo. Igit̃ ille
quē bene nostis wolfrat. cuius uocabulum iure mihi uidet̃ in t̃pretari posse l. pi
consiliū. meę calamitatis in hoc tēpore iniciū. non cessat nomini suo simul & morib;
consonū contra me exercere officiū. dū lupino me dente assidue mordet et lacerat.
publice ac priuatī me arguens mendacii eo qd̃ sim immemor erga eū p̃missi ai-
regu transgressor p̃cepti. cū uos et p̃cepta pat̃is & p̃missi testes eēt̃ si dignamini p̃i-
stis idonei. lactat ubiq; sibi curtes nr̃as burniggū. emphungū. binihtorbp̃. p̃
missas eēt̃. id q; agens ordinis nr̃i statu pene debilitat. animos fr̃m conturbat.
illud apti dictū ignorans. Qui uos conturbat. portabit iudiciū quicūq; ē
ille. Cum uero cum me p̃ domnū ep̃m nr̃m aliosq; sup̃ hac re satis temere & mo-
leste interpellasset. rationabil̃ ut multis uisū ē inducias postulauit. usq; dū uo-
biscū p̃tractare. si quomodo & scd̃m senioris nr̃i placitū respondere ualerē.
asserens me id om̃i nisu elaborare uelle. ut siqd̃ uerbis p̃mitterē operib; adimple-
rem. Quo audito. recessit indignans & amarus animo. n̄ desinens p̃cacitate lingue.
quas libuit minas p̃ferre. Hunc igit̃ qm̃ uos in t̃. lx. ex fortissimis isrl̃ salomonis
nr̃i lectulū ambitis. & gladiū sp̃s tenetis manu ur̃a ad bellū doctissima dī ouile
alupi huius morsu defendite. ut nos p̃ dōni regis nr̃i ur̃orum q; omnium salute.
absq; timore ualeamus instanter orare.

Ut queant laxis resonare fibris. mira ges-
 torū famuli tuorū. solue polluti labii
 reatum scē iohannes. Nuntius celsō ue-
 niens olimpo. te patri magnum fore nas-
 citurū. nomen et uite seriē gerende or-
 dine pmit. Ille pmissi dubius supni.
 pdidit prompt modulos loquēde. sed re-
 formasti genitus pempte organa uo-
 cis. Uentris obstruso. positus cubili sen-
 seras regē thalamo manentē. hinc pa-
 tens nati meritis uterq. abdita pandit.
 A ntra deserti teneris sub annis. ciuium
 turmas. fugiens petisti. ne leui saltim.
 maculare uitā fame posses. Prebuit
 hirtū tegimen. camelus artubus sacris
 strophū. bidentes. cui latens haustu. so-
 ciata pastū mella locustis. Ceteri tantū.
 cecinere uatū. corde p sago iubar adfu-
 turū tuquidē mundi seclūs auferentē
 indice pdis. N fuit uasti spaciū porbis.
 sanctior quisquā genitus iohanne. quine
 fas sedi meruit. Lauantē tingere limphis.
 Omnis felix meritaq.

Herg. perg. 164

Anno .xl.ii. octouiam augusti cesaris. ex quo autē egiptus in punitiam
reducta ē. & cleopatra cū antonio uicta. .xx.viii. anno. Ab urbe ā cōdita
dec. lxx. olympiadis ē. xē. iiii. anno. iiii. dñs nr̄ ih̄c xpc in bethlee iudee nascit̄.
transactis ab initio mundi scđm hebraicā ueritatē annis iiii. dē. cccc. lxx. scđ
lxx. interpretē ii. q̄. cxx. viii.

Infantes p̄ dño trucidantur ab herode.

Asinius pollio orator moritur

Herodes rex iudee cum magno cruciatu moritur. Pro q̄. archelaus rex ann. viii.
fames magna rome facta est.

Tiberius cesar ab matris carnataq; subegit.

Lani porte .xx. annis iam ab angusto clausē apertuntur.

Messala cornutus maior morit̄.

Eclipsis solis facta ē.

Archelaus in uienā gallic. urbe ab angusto relegatur. & nouis moritur
anno statis. lxx. vi. imperii. l. vi. 24

Herodes tetrarcha iudeorū regnū tenuit. ann. cxx. iiii.

Mathematici urbe pelluntur.

Lucius historiografus moritur. Ouidius poeta in exilio moritur.

Germanicus tiberio missus germaniā uenit.

Xiii. urbes terrę motu corruerunt.

Fenestella historiografus & poeta morit̄.

Tiberius multos reges ad se uocatos dolo nunquā remisit.

Pompei theatri incensum est.

Tiberius iuliam consortem regni fecit q̄ eodē anno ueneno perit.

Pilius preses iudee tiberio mittitur.

Dñs ihs xpc iohanne baptizatur. .xxx. anno statissus scđm carne nicho
ante. & predicare cepit.

Iohannes baptista ab herode tetrarcha decollatur.

Dñs in hierosolima passus ē. & resurrexit. Eclipsis solis. & maxima terre
piorū facti sunt.

Augia

monachū augie constituit abbatem. Qui gratanter susceptus frēs dispōs re colligit. & alantpro constantiensē epō abb ei loci xxviii. consecrat magna in signis scientia & pietate p̄fuit annū xl.

in viii

Wolferadus com̄ hiltrodem piligrinū. & Bertrude filia uxorem duxit ex qua postea me herimanno annuenerat xv. liberos percauit.

in x

Senior Wolferadus com̄ patris auus m̄s elemens & iusticię tenax int̄ suosq; p̄clarus. iiii. non̄ a a a iam senex morit̄.

in xi

Vrilligisus mogontiensis archiep̄s ob̄. ei q; Erchenbaldus successit. Theodoricus dux partis lotharingorum. sub ipsa pene p̄sentia regis ahenrico baioa rig dudum dux & quibusdam lotharingis captus & abductus est. Quo tam postea relaxato. henricus ipse quā regis ducatu q; suū recepit.

in xii

Conradus dux carentani filius ottonis ducis frat̄ q; brunonis dudū papae ob̄. & puato filio ei puero cōrado adalbero ducatum accepit. Herimannus quoq; unior dux alamannig defunctus. ernustum sororis suę gisele maritum successorem accepit.

in xiii

Rome defuncto sergio pp̄. Benedictus viii. papa c̄el vii. sed annis ferme xii. herimannus ego xv. k̄t avō natus sum. henricus rex italia cū exercitu pet̄.

i xiiii

Henricus rex romę imperiali a benedicto papa coronat̄ benedictione.

i xv

Ernust dux alamannig inuenatu ab adalberone comite feram appetente sagitta vulneratus interit. & ducatum ei filius equivoce iudicā gisele cōradus filius henrici filii ottonis ducis futurus p̄ea imp̄or accepit. Megingaudus treuerox archiep̄s ob̄. ei q; poppo vir uenerabilis fr̄ ipsi ducis ernusti successit.

i xvi

i xvii

Godefridus dux partis lotharingorum gerhardū comitē cōrادی postea imp̄sa amicum cōmisso p̄lio uicit.

i xviii

Constantie lantpro epō defuncto. rōdhardus p̄sulum accepit. annū q; ferme v. p̄fuit.

i xix

Conradus adolescens filius cōrادی quondā ducis carentani auxiliante patri ele suo cōrado p̄ea imp̄e. adalberonē tunc ducē carentani. apud ulmā pugna uictū fugauit.

i xx

Benedictus pp̄ ab imp̄e inuitatus babenberg uenit. ibi q; eccliam sc̄i stephani dedicauit. Verinharnus argentine ep̄s auxiliantib; quibusdā sueuis bingundiones inuasit & cōserto p̄lio uicit. Ego herimannus lit̄is traditus sum xvii. k̄t oct̄.

i xxi

Terrē motus magnus. iiii. id̄ a a a feria vi. factus. herib̄us colonie agrippine archiep̄s uir magne sc̄itatis hac uita decedens. multis miraculis claruit. ei q; piligrinus successit. Erchenbaldo quoq; mogontiensē archiep̄o defuncto aribo archiep̄sul efficitur. Post wolspotonē quoq; leodicensē durandis antistes p̄mouet̄. Imendrudis etiā bdehaugensis abbā uenerabilis a. k̄ a a a

Karlsruhe LB. Aug. CL xxv. f. 39v

Abb

26 Hermann in Einsiedeln vor 1100 (Erläuterung S. 489)

26,8 x 19,7 cm

A. Born, Rönke am Bodensee S. 416

- est. Ataulfus rex gothorū aquonā sociorū uulnerat meritis. & pro uallia regū nomen
inuastit. Hierosolimis corpora scōrum stephani pro martiris gamalielis & nichodemi luciano
pro dūmne reuelata inueniunt. & innumeris miraculis glorificantur.
- cccc xvi **W**allia rex gothorū pace cupiens induit ataulfi placidiā. fr̄i honorio auḡ reddidit.
Eū nuptias dux constantius pmeruit. Romae bosimus papa. xl iiii. sedit annis. iii.
Quisq; etiā ad ecclesiae statū decreta promulgauit.
- cccc xvii **H**onorius auḡ romā triumphans ingredit. attalo currū ei pcedente. & post in ex
ilio misso. Quæstio & dissensio de huius anni pascha orit. sub bosimo papa romano.
Constantius credibilū regē vandalarū sine bello arte captū. honorio imp̄ misit.
- cccc xviii **C**arthagin concilio epōrū. cc. x. collecto. & ab osimo papa confirmato. pelagius
aliq; heretici damnant. Eclipsis solis. xiiii. k. auḡ facta. & cometa ab hinc usq;
ad mensē s. x. i. uisa. lugna m̄ gundericū vandalarū regē. & ermenricū sueuorū
regē facta.
- cccc xiiii **H**onorius auḡ constantiū ducē in consortiū imp̄i assumit. Romae bonifacius pp̄.
xl iiii. sedit annis. iiii. cū quo ab alio papa ordinat eulalius. Quo ab augustis delecto.
bonifacius in sede firmat. sua etiā decreta constituit. & ecclesiam sanctae felicitatis
& sc̄i filiani in urbe construxit. Constantius imp̄ pace cū wallia rege gothorū fir
mit. data ei cū aliq; urbibus ad inhabitandū iugurina sedā.
- cccc. xx **W**allia rege gothorū mortuo theodericus successit. Deh̄ lehem hieronim̄ p̄tr̄ doctor
& interpret incomparabilis scripturarū. Anno dēcat. x. c. i. obuit. A lam̄ a gothis adeo
cede domni. ut regia nomine neglecto. gunderica regi vandalarū seruendos
sub miterent.
- cccc. xxi **C**onstantius imp̄ rauenne morit. Bellū int̄ uandalos & gothos oritur.
- cccc. xxii **E**xercitus contra uandalos duce castino ad hispanias gothis auxiliū mittitur.
A quo offensus bonifacius uir bellicosus secedens ad affricā secontulit. Wandalū
uero pene ad desperationē coacti. castino incaute manū conferente. uictores
effecti sunt.
- cccc. xxiii **P**lacidia augusta af̄re honorio pulsa. cū filio ualentiniāno ad theodosiū
auḡ in orientē pficiscit. Romae celestin̄ pp̄. xl. i. sedit annis. viii. Qui plu
rima in ecclesia fecit statuta. & basilicā uulū in urbe constructā dedicauit.
Honorius imp̄ occidentis rauenne morit & ioh̄s tyrann̄ regū ei occu
pit. Theodosius imp̄ orientis post mortē patris sui honorii. regnauit. xxxvi.
- cccc. xxiiii **T**heodosius ualentiniānū amicitie suae placidiæ filiū caesare faciens.
ad regnū occidentis cū matre possidendū remittit. ioh̄s tyrann̄ affricam
contra bonifaciū petit.
- cccc. xxv **V**alentiniān̄ cū matre ihen̄ rauenne a suis extinctū opp̄ssit. regnū occi
dētis recepit. castinū ihen̄ fauentē exilio damnauit. etio patrio qui
hunos euocatos reuera fecerat ueniā dedit.
- cccc. xxvi **P**atroclus arelatensis ep̄s tribuno quodā barbaro innocens trucidatus
est. Gunderic rex vandalarū dī iudicio percussus morit. eiq; gersicus
tyrann̄ arriāq; heretic. & catholicorū crudelis p̄secutor successit.

peruini

- ccccxxiii. Constantinopoli Leo senior impr ob. post quē Leo iunior paucis regnans mensib. & ipse decessit. Et post hunc heno impr factus regnavit an. xvii. Rome q̄q̄ glicerio nepos in imperio successit.
- ccccxxiiii. Rome orestes patricius nepote impe indalmatias fugato. filiū suū augustulū impem constituit.
- ccccxxv. Odoacer rex torulingorū & rugorū cū multis barbarorū auxiliis. p̄uasa italia romā optinuit. anno a conditione ciuit. i. cc. xxx. orestē & paulū fr̄s patricios occidit. augustulū impem exilio damnaū. & p̄ eo regis nom̄ arripuit. cū tamen nec purpura nec regni insignib. uteretur.
- ccccxxvi. Odoacer possessa romia. maximā italīe partē sibi subiugauit.
- ccccxxvii. Geisericus rex uandalorū post xxxvii. & paulo plus in ualsē carthagini annos. tandē moriens. tyrannidi suę finē fecit. Post quē n̄ melior filius hunericus. regnavit ann̄ fere. viii.
- ccccxxviii. Huius temp̄e henonis impiis corpus barnabę apli. & euangelii mathei euangeliste stilo ipsius scriptū. ipso reuelante inuenta sunt.
- ccccxxix. Hic temp̄ simpliciū pp̄ petrū alexandrinū ep̄m. hereticū euticianū ab acatio constantinopolitano accusatū damnat.
- ccccxxx. Hoc temp̄ mortuo hilderico rege franchoz. Ludouueus filiū ei quē clodouē dicunt. *hilderico* regnā an. xxx. Ipso anno odoacer rome regnans. indalmatia odiuā regē uic & p̄mit.
- ccccxxxi.
- ccccxxxii. Theodericus theodmari filius. rex ostrogothorū. id̄ qui olim in italia remanserant gothoz. henoni auḡ familiaris effectus. cū suis ei gothis militauit.
- ccccxxxiii. Heno auḡ theodericū huius anni consule. & magistrū militū fecit. Rome felix. ii. pp̄. l. sed ann̄ fere. viii. qui basilicā beati agapiti iuxta s. Laurentiū cōstruxit. Cirila arrian ep̄s. in africa aduersus eugenii carthaginensē archi ep̄m aliosq. catholicos miraculis claros. helo ductus quēdā elius pecunia corruptū cecitate simulare iussit. ut cū corā rege se inuocante quasi p̄fide suā illuminaret. Cui cū corā omib. man̄ inposuisset. uera mox diuinitus cecitate percussus. dolū aperuit. conūsusq. ascis ep̄s eugenio. uindemiāle & longuino. rursum illuminari p̄meruit. Ab hoc cirila hunericus rex instigatus. catholicos p̄sequit. & plurimis martiris coronatis. ipsū eugenii. cū ccc. xxiiii. ep̄s. exilio relegauit. & catholicas eccl̄as clausit.
- ccccxxxiiii. Hunericus rex uandaloz diuinitus percussus. sexiens uermib. expirauit. Post quē fr̄s eius filius gundamundus. reḡ ann̄ fere. xii. qui n̄ multo post eugenii ep̄m reuocauit. Ludouue rex franchoz. uiuante raganhario cognato suo. siagriū regē gallię cydiū filiū bello uictū. adalaricū regē gothoz fugere cōpulit. sibi q. reddidit occidit. & totū regnū illius ac thesauros sibi subiecit.
- ccccxxxv. Hoc temp̄ acatius constantinopol̄ heresi fauens. petrū alexandrinū reuocat. Quo audito felix pp̄. utriūq. cū sequacib. erroris cōdemnat.
- ccccxxxvi. Odoacer foebā q̄ & feletheus regē rugorū uic & adprehendit.
- ccccxxxvii. Gundamundus rex uandalorū carthagini p̄otam sc̄i agilei catholicis reddidit. p̄cente sc̄o eugenio ep̄o.
- ccccxxxviii. Theodericus rex ostrogothoz p̄missu henonis auḡ italia petiit. Cui apud

et imperata facturū licet fide pmississet statim rediit. Petrus rex ungariorū hacten' recente
hieme terminos regni sui inuadens p'des incendiis et captiuitate depopul' reddere sumit.
latur. *Ecclesia celsi sc'i megimadi in idactobi dedicata & relique corp' s'i. Megim' Augustin'*

ixh. H. *Henricus rex boemensem ducē iterū rebellantē petens adp'structionem seu
munitionē filius eū et ultra expugnandā partē expeditā exercitus p'deua
salutis in p'uinciā misit. Si cū .xj. m. s' p' istac crastina v' die illac milites
siluosa difficilia et obstructa loca in gressu casto labore iā fatigabundi
firmillā quendā machinā obpugnatiū agredi frustra temptarent irro
entib; undiq; boemanis celi capti fugatiq; sunt. Et qui in p'uinciā adhuc
extris remanserant inter ueniente guntchario heremita in colones educ
ti redierunt. Rex v' plurimus militū & p'cerū amissis infesto interim
negocio discessit. Eberhardus babenbergensis eccl'e p'mus ep's anno p'mo
tionis xxx iiii decessit cui suudegerus natione saaxo uir laudabilis
successit.*

ixli. H. *Henricus rex reddito boemano duci obside filio suo captiuos in silua cap
tos redemit. Secutaq; estate collecto grandi exercitu p'uinciā ipsam
p'deua ingressus p'des & incendiis eundē la deuastat donec dux malis sub
actis pacē postularer sui dedicionē et cū tota gente subiectionē. ratif ponāq;
se ad regē uenturū et imperata facturū fidelib; regis ad se uocatis p'mit
teret. Qd' & rege discedente mox factis impleuit. Ipso anno ungarū
p'fidi ouonē quendā regē sibi cōstituemes petrū regē suū occidere mo
luunt. Qui uix fuga lapsus p'mo ad marchionē nr̄m adalbertū sororis
sue maritū pfugus uenit indeq; ad regē henricū ueniens pedib; q; ei
puolutus ueniam & grām implorauit & impetrauit.*

ixlii. H. *Henricus rex hieme burgundiā inuasit multosq; p'ncipū se illi subicien
tes suscepit n̄nullaq; legitime dii iudicauit. Quo ungariorū tyrannus
obfusus petro n̄ro petro diuisit bifariā exercitu suo fines baiuariae
exutraq; danubii parte dep'dans et incendēs populat'. Si una pars ex
ercitus ei' a septentrionali parte danubii ab adalberto marchione
et filio ei' luitpaldo ad internecionē cesa est. Henricus quoq; autum
no pannoniā petens heimenburg & brehsburg euerit. septentrionalē
danubii partē quia flumina australe & paludes numerant usq;
ad grana flumina uastauit. seu in dedicionē accepit. et pars exercit'
bis numero ungarū incurfantib; congregiens strages magnas effecit.
Et subactis paruū illarū ungaris cū petrū recipere nollent quendā
aliū ex illis apud boemanos itē exulantē ducē eis cōstituit. Quē tam
ouo statim post discessū regis resistere n̄ ualentē in boemiā repulit.
Poppo patriarcha aquilegiensis ob. ei; eberhardus augustensis cano
nicus a rege p'motus successit.*

ixliii. *Gisela impatrix apud goslere quāuis a sortilegis n̄ umquā uera sibi
p'dicantib; decepta filio regi se sup'ueturā crederet. desinterie morbo.*

- dec x. Adrian abbas uenerabilis anno exq. a italiano pp. in britanniā cū theodoro archiepo missus ē.
Hilbertus rex francorū filius theoderici moritur. ann. reg. xvii. P. quo dagobertus
filius ann. v. In his reg. catholicos psequens & hereticis fauens.
- dec xi. Constantinopoli philippicus imp. factus iustinianū imp. occidit. & ipse ann. l. & xi.
- dec xii. Heripertus rex Langobordorū moritur. Post quem Laudprandus.
- dec xiii. Constantianastasiū philippicū oculis & regno priuauit. & ipse ann. iii. regn.
- dec xiiii. Anastasiū imp. missis constantino pp. lūis. se catholicę fidei fauorē declarauit.
Pipinū filius ansigisi. nepos Arnolphi. maior domi & dux francorum. anno regni. xxvii. KAROLUS.
ob. p. quo filius ei karolus exsupducta uxore alpheide nat. regis ann. xxvii. Rome MAIOR.
defuncto constantino pp. Gregorius sedes sedis annos. xv. misit. BOAS.
A. H. H. xxvii.
- dec xv. Karolus e custodia in qua eum plidrud uidua patris sui ceciderat diuino auxilio liberatus contra radpodū fisionum regē cū sui dampno exercitū pugnat. Dagobertus iunior filius hilberti rex francorū moritur. P. q. hilpericū qui & daniel. Egbertus iur. scs nacione anglus in alia bona sua scotos legitime pascha celebrare docuit. constantinopoli. Theodosius imp. factus ann. l. regnauit. Qui anastasiū imp. pugna uictum prīm ordinari fecit. Helpericus rex & regis fridus maior domi regiones rheno contiguas uastantes. ab liddrua uidua pipini munerib; auocant. apud anglos ofred nordan umbro rex ann. regni. xi. occ.
- dec xvi. Rome tiberti sup. modum inundans multa subuerit edificia. karolus helperi cū & regis fridū apud uincia ē. dominica palmarū pūgna uictos fugauit. Hoc temp. v. fridus qui & postea bonifacius gñe anglus germanię gentib; ubi salutis p. dicat auctoritate gregori pp.
- dec xvii. Constantinopoli leo imp. annos. ciii. reg. Cui temp. saraceni q. multas puaserant puincias triennio urbem ipsā obsidentes diuino tandem auxilio fame. peste. ferro. nauis fragio q. repellunt. karolus receptis ab liddruda patris sui thesauris. Lodharum quendā sibi regē cōstituit. Et in ita rursū pūgna. helpericum & regis fridum una cū eudone duce aquitanie auxiliū eis ferente uictos fugauit.
- dec xviii. Helperic ab eudone adque cōfugerat karolo reposcenti reddit. Et lodhari rex mortuus ē. Scs bonifaci a gregorio pp. mogontie archiepo ordinat. multis populis & gentib; ubi & exemplo p. fuit. In nobilit. rexit.
- dec xix. Mortuo helperico. Theodericus fili. dagoberti rex. a karolo cōstituit. Scs omar. Omar. celle scs galli p. mus abbas cōstituit coenobiale inibi uita instituit. & xl. pannos.
- dec xxi. Karolus ite regis fridū uicit andegauis urbē in cepit. Saxones bello superauit. Sanctus ioh. hagustalensis ep. ob.
- dec xxii. Karolus alamanuā & baiariam armis subegit.
- dec xxiii. Alamanni & baiarii nem karolo rebellant.
- dec xxiiii. Karolus transito ligere aquitanuā uastat. eudonē ducē pugna uictū fugat. S. pirmin.
- Augid* Scs pirmini abbas & chorep. aberbrolde & nebi p. ncipib; ad karolū ductus augig q. insule ab eo pfectus serpentes inde fugauit. & coenobiale inibi uita instituit. S. pirmin.
- dec xxv. Saraceni ab eudone in auxiliū euocati. gallias p. da & incendio uastant. S. B. B.
- dec xxvi. Karolus in ita pugna magnā saracenoz. multitudinē una cū rege eoz. uictor. Ipstrauit.

bonifacii. tñ q; galli incendio conflagrant. Ipso anno Adolfus burgundie rex defunctus. agaim apud s. mauricium sepultus est. filiusq; eius edmundus regni p̄deo suscepit. Arnolfo etiā baioarū dūce mortuo. ducatu ei Bertolfus accepit. Baioarii cum multis aliis ottoni regi rebellant.

1000. Otto rex cont' baioarios provinciam movit. Interim frater ei henricus abe-berhardo comprehensus ē. Quo liberato. eberhardoq; in exilium relegato. denuo noricos cū exercitu invast. om̄s q; p̄ter arnolphi ducis filium arnolfum subvngavit. Interim ungarū saxoniam invadentes. a saxonib; pugna uicti. cecidit; fugant. Romę Stephanus viii. pp̄ c. xxx. sed ann̄ iii. m̄sib; iiii.

1001. Otto rex lotharingos rebellantes petens. usq; ad caprimontē cū exercitu venit. Intim ludovicus rex galliarū karoli filius alsatiā invast. sed mox ottone hoc cōperto redeunte p̄territus. regnū suū repetit. Cumq; castrū brisacha ab ottone rege obsessum oppugnaretur. capita rebellionis eberhardus dux occisus. et Gislebertus dux in rheno submersus interfuerunt. ep̄i q; et alii qui cum eis contra regē venerant. fugati et dispersi sunt. Otto ē rex dedito castro in regnū lothariū reuēsus cunctos sibi rebelles p̄t merensē ep̄m subvngavit. Henricus quoq; frater eius p̄iectis armis ipsi se subdidit.

1002. Otto rex gallias cont' ludovicū regē petens. magnā p̄vincie partem usq; ad sequanā annē vastavit. & hugonē heribūq; p̄ncipes ad se venientes suscepit. Hiems sēva hoc anno facta. et pestis animalū subsequuta. Hugo filius richardi moritur.

1003. Dux Burgundie dūce Ottonis fuit cū mltis milibus abbas dū lxxxv. q̄m p̄m̄i et fecerunt cū mltis silvestrib; q̄ dūce noster p̄p̄a dū lxxxvi. m̄s p̄p̄a volēbat deservisse illam p̄p̄a q̄ dū gladius et venerat p̄p̄a dū illi gladius venerat in tū cōvictu vix et occiderunt dū dūm̄s q̄ ep̄i dederunt fugā

1004. Otto rex cum ludovico rege galliarum pacificatus. Cometa p̄noctes annū uisa. et unīsa animalū pestilentia facta. Romę Marinus sedis pp̄ c. xxi. sed ann̄ iii. m̄s vi.

1005. Ungarū item baioarios invadentes. pugna cum eis cōmissa. uicti t̄ga uertit. Apud sēm gallū. Gralo abb̄ p̄fuit annis xvii.

1006. Terremotus factus ē xvi. kt̄ mar.

1007. Romę Agapitus sedis pp̄. c. xxii. sed ann̄ ferme x. Otto rex galliarū inferiorem petat. Trethan p̄t uen. p̄m̄ Albas hūm̄i apud sēm gallū Rachildis iungo mēsa migravit addm̄.

1008. Bertholfo dūce baioarie defuncto. Henricus fr̄ ottonis regis dūca

Gerthla
llat. op̄m
Hemiray
qui fuit
gloriam su
p̄p̄a

aperu sunt oculi tui. & dixit michi. Ille
homo qui dicitur ihe. lutum fecit et
unxit oculos meos. & dixit michi. Va
de ad natatorium syloe. et laua. Et abui.
& laui. et uidi. Et dixerunt ei. Ubi e.
ille. Ait. Nescio. Adducunt eum ad
phariseos qui caecus fuerat. Erat autem
sabbatum. quando lutum fecit ihe. &
aperuit oculos eius. Iterum ergo in
terrogabant eum pharisei. quomodo
uidisset. Ille autem dixit eis. Lutum posuit
michi super oculos et laui. et uideo. Dice
bant ergo ex phariseis quidam. Non est
hic homo ad deum qui sabbatum non custo
dit. Alii dicebant. quomodo potest
homo peccator haec signa facere.
Et scisma erat inter eis. Dicunt ergo ceteri
iterum. Tu quid dicis de eo qui ape
ruit oculos tuos. Ille autem dixit. quia
propheta est. Non crediderunt ergo iu
dei de illo quia caecus fuisset. et uidisset.
donec uocauerunt parentes eius

Hand E

Bod. Land. Bibliothek Karlsruhe	
- Forststelle -	
Cod:	D. 9. 19. 178
fol:	1. 2. 1
Veröffentlichung nur mit Genehmigung	

seminat simul gaudeat et qui metet.
 In hoc enim est uerbum. quia alius qui se-
 minat. & alius est qui metet. Ego misi
 uos metere quod uos non laborastis. Alii
 laborauerunt. & uos in labores eorum
 introistis. Ex ciuitate aut illa. multi
 crediderunt in eum samaritanorum ppter
 uerbum mulieris testimonium phiben-
 tis. quia dixit mihi omnia quecumq. fe-
 ci. Cum uenissent ergo ad illud samari-
 tanum. rogauerunt eum ut ibi maneret.
 & mansit ibi duos dies. et multo plures
 crediderunt propter sermones eius. Et
 mulieri dicebant. Quia iam non ppter
 quam loquelam credimus. Ipsi enim
 audiuimus & scimus. quia uere hic est
 saluator mundi. Post duos aut dies.
 exiit inde & abiit in galileam. Ipse ihc
 testimonium phibuit quia propheta in
 sua patria honorem non habet. Cum
 ergo uenisset in galileam exceperunt
 eum galilei cum omnia audissent que

Hand D

Bad. Landesbibliothek Karlsruhe	
- Fotostelle -	
Code:	Dug. 128178
fol.:	1281
Veröffentlichung nur mit Genehmigung	

IN PRINCIPIO VERBUM DS
apud dm perquem facta sunt oma
& iohannes missus refert ante dm
qui recipientes se facit filios di per gra
tiam suam. Interrogantibus iudeis io
hannes negat se esse xpm sed missus an
te illum uocemque esse clamantes in deserto
secundum esaiam enuntiat ipsum uero fa
tetur agnum tollentem peccata mundi
& baptizantem in spiritu sancto eo quod ipse sit su
pra omnia. & duobus iohannis discipu
lis qui secuti fuerant dm unus an
dreas adduxit fratrem suum qui petrus ab
ipso non cupatus. philippus quoque uoca
tus nathanaeli indicat qui mox inter
cetera cum di filium confiteretur. in nupti
is aquam conuertit in uinum quo facto
cognoscitur quod ubi ipse fuerit inuitatus
inumum necesse sit deficere nuptiarum.

Hand C

Bad. Landesbibliothek Karlsruhe	
- Fotostelle -	
Cod.: <u>Aug. pers. 178</u>	
fol.: <u>166.2</u>	
Veröffentlichung nur mit Genehmigung	

Et continuo uenerunt discipuli ei. et mira-
bantur quia cum muliere loquebatur.
Nemo tamen dixit. quid queris aut quid
loqueris cum ea. Reliquid ergo heretia
suam mulier. et abiit incuntate et dicit
illis hominibus. Venite et uidete homine
qui dixit mihi omnia quecumq; feci. Num
qd non ipse est xpc. Exierunt decuntate
et uenerunt ad eum. Interea rogabant
eum discipuli dicentes. Rabbi manduca.
ille aut dixit eis. Ego cibum habeo man-
ducare que uos nescitis. Dicebant ergo
discipuli ad inuicem. Numqd aliquis attu-
lit ei manducare. Dicit eis ihs. Meus ci-
bus est ut faciam uoluntate eius qui mi-
sit me ut p faciam opus eius. Nonne uos
dicitis quod ad huc quattuor menses suis
et messis uenit. Ecce dico uobis. Leua-
te oculos urös et uidete regiones quia
albe sunt iam admessem. Et qui me-
tet mercedem accipit et congregat
fructum in uitä aeternam. At qui

Hand C

Bad. Land. bibl. thek Karlsruhe	
- Fotostelle -	
Cod:	Aug. perg. 178
fol.:	178 ¹²
Veröffentlichung nur mit Genehmigung	

hoc iterum scdm signum fecit ihc cum
uenisset a iudea in galileam.
hęc erat dies festus iudeorum et ascen
dit ihc hierosolimus. Est autē hieroso
linus suppbatica piseina quę cogno
minatur hebraice bethsaida. quinq
porticus habens. In his iacebat multi
tudo magna languentium caecorū
elandorum aridorū expectantium
aque motum. Angelus autē dñi scdm
tempus descendebat in piseina et mo
uebat aquā. Et qui prior descendisset
in piseinā post motionē aque sanus fie
bat. aqua cūq; detenebat infirmitate.
Erat autē quidam homo ibi triginta et
octo annos habens in infirmitate sua.
Hinc cum uidisset ihc iacentem et cog
nouisset quia multum iam tempus
habet dicit ei. Vis sanus fieri. Respon
dit ei languidus. Dñe hominem non
habeo ut conturbata fuerit aqua mit
tat me in piseinā. Dum uero enim

Hand C

Bod. Lende. Bibliothek Karlsruhe	
- Fotostelle -	
Cod:	Aug. pers. 178
fol.:	179 ✓
Veröffentlichung nur mit Genehmigung	

180
ego alius ante me descendit. Dicit eis.
Surge tolle grabatū tuum et ambula.
Et statim sanus factus est homo. & sustin-
uit grabatum suum et ambulabat. Erat
autē sabbatum illo die. Dicebant in-
dei illi qui sanus fuerat. Sabbatū est
non licet tibi tollere grabatum tuum.
Respondit eis qui me fecit sanum ille
mihi dixit. tolle grabatū tuū et ambula.
Interrogauerū ergo eum. Quis est ille ho-
mo qui dixit mihi tolle grabatū tuū
et ambula. Huius autē qui sanus fuerat esse
cū nesciebat quis eēt. Ihesus autē declina-
uit a turba constitit in loco. Postea in-
uenit eum ihesus in templo et dixit illi.
Ecce sanus factus es iā noli peccare. ne de-
terius tibi aliquid contingat. Abiit ille
homo et nuntiavit iudeis. quia ihesus es-
set qui fecit eum sanū. Propterea perseque-
bantur iudei ihm. quia haec faciebat in
sabbatū. Ihesus autē respondit eis. Pater noster
usque modo operator et ego operor. propter

Hand C

Bad. Landesbibliothek Karlsruhe	
- Fotostelle -	
Cod:	Aug. 2015. 178
fol.:	180 ¹²
Veröffentlichung nur mit Genehmigung	

192
pulsus iacerant meum. Ihesus autem abscon-
dit se et exiit de templo.
et preteriens uidit hominem cecum anati-
mitate et interrogauit eum discipuli sui.
Rabbi quis peccauit hic aut parentes ei.
ut cecus nasceretur. Respondit ihesus. Neque
hic peccauit neque parentes ei sed ut ma-
nifestent opera dei in illo. Ne oportet ope-
rari opera eius qui misit me donec dies est.
Venit nunc quando nemo potest operari.
Quia dum in mundo sum lux sum mundi.
Haec cum dixisset expulit terram et fecit
lutum ex spino & linxit lutum super
oculos eius & dixit ei. Vade lana inma-
tatoria filios quod interpretatur missus.
Abiit ergo et lauit et uenit uidens. Ita
que vicini et qui uidebant eum prius
quia mendicans erat. Dicebant. Nonne
hic est qui sedebat et mendicabat. Alii
dixebant quia hic est. Alii autem nequa-
qua. Iesus similis est ei. Ille dicebat quia
ego sum. Dicebant ergo ei. Quomodo

Hand B C

Bad.Landesbibliothek Karlsruhe

-Lehrstelle-

Cod.: Aug. 178

t.L.: 19212

Veröffentlichung nur mit Genehmigung

rea ergo magis querebant iudei interficere. quia non solum soluebat sabbati. sed & patrem suum dicebat dñi aequalē se faciens dō. respondit itaq. ihc. & dixit eis. Amen amen dico uobis. non potest filius a se facere quicquā. nisi quod uiderit patrem faciente. Quecumq. enī ille fecerit. haec & filius similiter facit. Pater enim diligit filium. et omnia demonstrat ei quē ipse facit. Et maiora his opera demonstrauit ei. ut uos miremini. Sicut enim pater suscitāt mortuos & uiuificat. sic & filius quos uult uiuificat. Neq. enim pater iudicat quemquā. sed iudicium omne dedit filio. ut omnes honorificent filium. sicut honorificant patrem. uī non honorificat filium. non honorificat patrem qui misit illum. Amen amen dico uobis quia qui uerbum meum audit & credit ei qui misit me habet uitam aeternam. & in iudicium non uenit sed transit a morte in uitam. Amen amen dico uobis. quia

Hand D

Bad. Land. bibl. i. d. h. d. Karlsruhe	
- Fotostelle -	
Cod.:	Aug. 178
fol.:	180
Veröffentlichung nur mit Genehmigung	

Karlsruhe LB. Aug. pag. 178, f. 9^r

Hand A

Karlsm²
Arg. perg. 178

Bad. Landesbibliothek Karlsruhe	
- Fotostelle -	
Cod.:	Aug. perg. 178
Fl.:	912
Verf. wird nur mit Genehmigung	

ne scriptu e q nemo nat ex
muliere culpa nemo caret

Karlsruhe LB. Aug. perg. 178, f. 4^v

Hand A

Bad. Landesbibliothek Karlsruhe	
- Fotostelle -	
Cod.:	<i>Deup. p. 138</i>
fol.:	<i>44</i>
Veröffentlichung nur mit Genehmigung	

Sic quoque accipitur diligenter summi
cos et beneficiendum his quibus debet.
Et mandatum plus quibus persolvitur.
Et per hunc datum sciamus peccatis
intelligatur in peccatum et avaritiam.
neque in peccatum ipsum divina scriptura
quod si fieri non potest a se diffinire
videtur.

dico uobis. O iligite inimicos uros. benefa

Requie soluta.
cite his qui oderunt uos. Et orate pper

sequenti^{bus} & calumniantibus uos. ut scitis

filii patris sui qui in caedis est. ^{ostendit. quod non minus} Qui solem
suum diligit.

suum oriri facit super bonos & malos. et plu
rit super iustos & iniustos. item dila

gatis eos qui uos diligunt. quam mercede

dem habebitis. Nonne & publicani hoc
resciscunt. quare. Et pupuli lucra sectant.
faciunt. Et si saluta uentis fratres uros

5. si quis ^{pro} publicani locum tenet.
tantum. quid amplius facitis. Nonne &
gentiles

ethnici hoc faciunt. Estote ergo uos per
dilectione inimicorū
fecti. sicut & pater ur̄ celestis perfectus ē

et tendite ne iustitiā ur̄am faciatis coram

homini- ut uideamini ab eis. Alioquin-
mercedem non habebitis apud patre ur̃m

qui in caelis est. Cum ergo facis elemosi-

Ad colligendos pauperes
nam noli tuba canere ante te sicut ypo

criti faciunt in synagogis et in iudiciis. ut ho

norificentur ab hominibus Amen dico

uobis. receperunt mercedem suam. Te

Autem faciente clemosinam. ne sciat f

humana dicere laude
innumabili operis tui
misra tua. quid facit dextera tua.

Generaliter heretici non nominantur.
 Unde parula sequitur. Et non par-
 aliqua iusticie opus. Ad pelemosina
 facies elemosina non tibi canere.
 cert.

1740
homo apparere in hoc in phibuisse in
re fac corā hominibz p se in pte
re fac corā hominibz unde amur
Abi. in hoc inuamur ubi finem
vbi p pte collocum. Itā scribitur
vbi fac hominibz placere. xpi tibi
sem. Et alio loco dicit. placere tibi.
poma. Sic dicit deo ambobz poma
placere p se placere hominibz recte d
corā p se in dno in dno placere inue
nietur. Itā placere recte et iust. p se
p se in dno apparere tamq
mores recte facere. 15. quia dno placere
et apostolus. quon tibi quō saluo fiet
uellet p se in inu pte.

ff. 101
philos. 2
2. Dicitur enim in
cor. salutari
gen. 2. in
do 65.

A. vi.
 Et nihil
 nobis unde meriti
 si perierit iustitia
 u. iustitia nobis
 uideamus.

q# v
et ppe sta dr
q# mnd c. i. dnu
simula u. lla
apere lra dnu
uoce pte ut

¶ Item
Nōtandum est
quia in
Abraham
cruxa

Hand A

Bad. Landesbibliothek Karlsruhe	
- Fotostelle -	
Cod.: <u>Dug. pers. 178</u>	
fol.: <u>8v</u>	
Veröffentlichung nur mit Genehmigung	

Karlsruhe L.B. Aug. perg. 178

Hand B?
Hand A?

34^v u
35^v

Bad. Landesbibliothek Karlsruhe	
- Fotostelle -	
Cod.:	Dag. perg. 172
fol.:	352(?)
Veröffentlichung nur mit Genehmigung	

Hand A.

Bad. Landesbibliothek Karlsruhe
- Fotostelle - 178
Cod.: Aug. pag. 178
fol.: 55
Veröffentlichung nur mit Genehmigung

BREVIA RIVM EVANGELII. SECV
DVM MARCV M ;

IHV XPI FILII DNI. SICUT SRI
PIVM EST IN ESAIA PROPHETA.
Ecce mitto angelum meum ante facie
tuam. ex clamantis in deserto. pa
rate uiam dñi. rectas facite semitas eius;
uit iohannes in deserto baptizans. & pñ
cans baptismum poenitentiae in remis
sionem peccatorum. Et egrediebatur
ad illam omnisiudee regio. & ierosolimi
tae uniuersi. & baptizabant ab illo in mor
dane flumine. confitentes peccata sua.
t erat iohannes uestitus pilis cameli. &
hona pellicia circa lumbos eius. & locu
stas. et mel siluestrae edebat. Et praedi
cabat dicens. uenit fortior me post
me. Cuius non sum dignus percumbes
soluere corrigiam calciamenorum eius

Hand 4

Bad. Landesbibliothek Karlsruhe	
- Fotostelle -	
Cod.: Aug. 12. 178	
fol.: 61 ¹²	
Veröffentlichung nur mit Genehmigung	

Karlsruhe LB. Aug. pug. 178, f. 39v

Hand B

Bad. Landesbibliothek Karlsruhe	
- Fotostelle -	
Cod:	<i>Reg. 120. 178</i>
fol.:	<i>39v</i>
Veröffentlichung nur mit Genehmigung	

UCAS SYRUS ANTIOGENSIS
 ARTE MEDICVS DISCIPVLVS APO-
 stolorum. postea paulum secutus usq. ad
 confessionem eius seruens dño sine crimi-
 ne. Nam neq. uxorem nunquā habens.
 neq. filios. Lxx. et iiii. annorum obiit in
 britania plenus spū scō. qui cū iam scripta
 essent euangelia. p. mattheum quidem inui-
 data. per marcum aut. initialia. scō insti-
 gante spū. machabae partibus scripsit hoc
 euangelii. Significans & iam ipse imprin-
 cipio ante alia ee descripta. Cui extra ea
 quae ordo euangelicae dispositionis expo-
 scit. Ea maxime necessitas laboris fuit. ut
 primū grecis fidelibus omni pphetatione
 uenturi. incarnem di. xpi manifestata esset
 humanitas. ne iudaicis fabulis attenti. in
 solo legis desiderio tenerentur. ne uel hereti-
 cis fabulis & stultis sollicitationib. seducti.
 excederent a ueritate. Et laboraret dehinc

Hand B

Bibl. Land. Bibliothek Karlsruhe	
- Fotostelle -	
Cod:	<i>Aug. pers. 178</i>
fol.:	<i>99r</i>
Veröffentlichung nur mit Genehmigung	

105
Uos autē testes estis horum. et ego mittam pro
missum patris mei in uos. Uos autem sedete
in ciuitate. quo ad usq. induamini iustitie ex
alto. Et duxit autē eos foras in bethaniam. et
elevantis manibus suis. benedixit eis. Et factū
est dum benediceret illis. recessit ab eis. et fere
batur in caelum. Et ipsi adorantes. regressi
sunt in iherusalem. cum gaudio magno. Et
erant semper in templo laudantes. et bene
dicentes dñm. A M E N.

Hand B

Bad. Landesbibliothek Karlsruhe	
- Fotostelle -	
Cod.:	<u>Aug. perg. 178</u>
fol.:	<u>165re</u>
Veröffentlichung nur mit Genehmigung	

uenit hora & nunc ē quando mortui au-
 dient uocē fili dī & qui audierint uiuent.
 Sicut enim pater habet uitā in semet ipso.
 Et potestatem dedit ei. et iudicium facere quia
 alius hominis est. Nolite mirari hoc quia
 uenit hora in qua omēs qui in monimen-
 tis sunt audient uocē eius. & pcedunt
 qui bona fecerunt in resurrectionem
 uitae. Qui uero mala egerunt in resur-
 rectionē iudicii. Non possum ego a me
 ipso facere quicquam. Sicut audio iudi-
 co. & iudicium meū iustum est. uia
 non quero uoluntatē meam. sed uolunta-
 tē ei qui misit me. Iego testimoniū
 phibeo de me. testimoniū meum non est
 uerum. Alius est qui testimoniū phibet
 de me. Et scio quia uerū est testimoniū
 qd phibet de me. Vos misistis ad iohannē
 et testimoniū phibuit ueritati. Ego autē
 non ab homine testimoniū accipio. sed hec
 dico ut uos salui sitis. Ille erat lucerna ar-
 dens et lucens. Vos autē uolulistis exultare

Hand C

Bac. Lenc. Bibliothek Karlsruhe	
- Fotostelle -	
Cod.: <u>Dug. peng 172</u>	
fol.: <u>181re</u>	
Veröffentlichung nur mit Genehmigung	

15/15

Signatū autē dixit in nobis. tamquā denariur signatur regis
 imagine; homo enim factus ē ad imaginē. & similitudinem
 dī quam peccando corripit; Bonū ergo eius est uerū atque
 aeternum. si renascendo signatur; non ergo foris querenda
 ē leticia. sed intus ubi signatum ē lumen uultus dī. A fruc
 tu frumentū & cetera. Non uacat quod additum est sui. est
 enim & frumentū & uinū & oleū dī; Ista autē dediti tempo
 ralib; uoluptatib; semper exardescunt cupiditati nec sac
 ri possunt. & multiplici atq; erummosa cogitatione dis
 renti. simplex bonum uidere non sinunt; Vir ego fidelis exul
 tat & dicit; In pace in diebus. & cetera. Recte enim speratur ata
 lib; omnimoda mentis ab alienatio amostalib; rebus. & mise
 riarum seti huius obliuio. quē nomine ob dormitionis & som
 ni detinet & prophetice significatur. ubi innuma pax nullo
 tumultu interpolari potest; Sed hoc post hanc uitā speran
 dum ē quā ppter congruentem ultimū adpectat & dicit;
 Quō tū dñe sing. & cetera. Bene autē ^{ex sine reprobis.} singulariter potest enire
 ferri aduersus illos multos. qui multiplicata a fructu frumen
 ti uini & olei sui dicunt. quis ostendit nobis bona. Peritū
 haec multiplicitas. & singularitas tenetur in scis. de quib; di
 cit. Multitudinis autē credentiū erat anima & cor unum;
 EXPLICIT DE PSALMO QVARTO. INCIPIT
 DE PSALMO QVINTO. IN ENIM PROPTER QVAE
 VERITATEM CONSEQVITVR PSALMVS DAVID;
 Intellegit ecclesia quae accipit hereditatē in uitā aeternā
 p dñm nr̄m ih̄m xp̄m. ut possideat ipsū dñm cui adherens.

singulare be.
 dñe quā scilicet dñs.

gemiscit et dolet stammt aus dem Ambrosiaster⁶³ (oder aus einem späteren Kommentar, der auf ihm fußt). Beda hat dies leicht abgewandelt mit *quasi parturiens* verbunden⁶⁴: *gemens in praesenti quasi parturiens dolet*, und das wiederum haben Alcuin⁶⁵, Smaragd von Saint-Mihiel⁶⁶ und Hrabanus Maurus⁶⁷ gleichlautend von ihm übernommen. Als der Verfasser des Vercellikomentars die betreffende Stelle des Römerbriefs erklären wollte, ging er vermutlich vom Ambrosiaster aus und kombinierte ihn mit der Phrase aus einer der Homilien, die er im Kopf hatte.

Wenn man sich auf die Suche nach den Quellen des Kommentars begibt, stößt man somit auf das Hindernis, daß der Verfasser seine Vorlagentexte stark abgewandelt hat; daher sind sie auch mit Hilfe der elektronischen Suchmaschinen, die heute zur Verfügung stehen, oft nicht ohne weiteres aufzudecken. In der Vergangenheit sind mehrere Versuche gemacht worden, das Problem zu bewältigen. Julius Schultz hatte 1885 seiner Untersuchung ein «Verzeichnis der von Atto benutzten Bücher» beigegeben⁶⁸; dabei ging es nicht nur um den Paulinenkommentar, sondern überhaupt um Attos Werke. Im übrigen war das bloß ein (nicht immer glücklicher) Anfang, der das Thema nicht erschöpfte⁶⁹. Fast ein Dreivierteljahrhundert danach hat sich Tarcisio Piodi in seiner Dissertation «L'Expositio in Epistulas Pauli di Attone, vescovo di Vercelli» (Università Cattolica del Sacro Cuore, Milano 1955) erneut darum bemüht, doch blieb sie unveröffentlicht⁷⁰. Die Fassung, die Piodi später davon drucken ließ, geht nicht ins Detail und führt mit ihren allgemeinen Angaben, denen die präzisen Quellennachweise fehlen, kaum weiter⁷¹. Wenig ergiebig war auch ein Exkurs von Werner Affeldt⁷². Er machte auf ein paar Stellen aufmerksam, wo der Vercellikom-

63) VOGELS, CSEL 81,1, S. 280 f.

64) Beda, Homiliae II 13, hrsg. von HURST, CC 122, S. 270.

65) Alcuin, In evangelium Iohannis c. 38 (vers. 21), MIGNE PL 100, 956A.

66) Smaragd von Saint-Mihiel, Collectiones in epistolas et evangelia (ev. Iohannis c. 16), MIGNE PL 102, 292A.

67) Hrabanus Maurus, Homiliae XXVIII, MIGNE PL 110, 197C.

68) SCHULTZ, Atto S. 67–72.

69) Nach SCHULTZ, Atto S. 64, «bekämpfte» Atto den Remigius (von Auxerre). Aus dem Vergleich der zitierten Stellen (MIGNE PL 117, 375 und 134, 140) geht das keineswegs hervor – ganz abgesehen davon, daß in PL 117 nicht ein Werk des Remigius, sondern der Paulinenkommentar des Haimo von Auxerre steht. Auch sonst sind die Nachweise, die Schultz liefern wollte, teilweise mißglückt.

70) Sie wird erwähnt von WEMPLE, Atto S. 6, 237.

71) PIODI, Le Fonti S. 39–55.

72) AFFELDT, Die weltliche Gewalt S. 254 f.

Idest iudiciū iudicium illud in quo iudicari uisus sum meum
fecisti. & causam illam in qua me iustum & innocentem ho
mines clamauerunt meā fecisti. hæc enim ei militauerunt
admiram liberationem. sicut nauis dicunt uentū suū quo
utuntur ad bene nauigandum. Increpasti gentes &c.
Conuenientius hoc dñō ihū xpō dici. quā ipsum dicere accipi
mus. Quis enim alius increpauit gentes & perit impius.
Nisi qui postea quam ascendit in cælum misit spm scm
quo completi apostoli cum fiducia p̄dicarent uerbum
dei & peccata hominū libere arguerent; Quia increpa
tione perit impius. quia iustificatus ē. Deletumq; est
nomen impiorum non enim appellantur impij quid dñō uero
credunt; Inimici defecer. &c. Cuius inimici. nisi diaboli
franca defecerunt. quæ intellegunt diuerse opinio
nes erroris. quibus ille tamquā gladius animas pe
rimat; In fine uero hoc est in xpo. qui ciuitates ei
destruxit. Cū exclusit inde principē. de quo dictū
est. Princeps huius scđi. missus est foras; Perit
memoria &c. Siue quā sit strepitus cū impietas
euerit. siue & iā ipso strepitu pereunte. In quo
tumultuat impietas; Parauit in iudicio thronū &c.
Quia & iā palā manifesteq; uenturus est ad uiuos
& mortuos iudicandos. parauit in occulto iudicio sedē
suā. & ipse itē palā iudicabit orbē terrę iniquita
te. idē meritis digna restituens; It factus ē dñs
refugiū pauperi &c. Quid sit adiutor inopos tu

Obwohl es für unsere Beweisführung nicht von Belang ist, sei noch kurz angemerkt, daß K gleichfalls nicht fehlerfrei ist und daher nicht die Vorlage von V gewesen sein kann. Sowohl in V (MIGNE PL 134, 157D) als auch in K (fol. 20^v) dürfte der folgende Satz (zu Rom. 3,9) korrupt sein: *tanquam diceret: Non invenio causam, qua nos, qui natura Iudaei sumus, credentibus gentibus praeferamus* (statt *praeferamur*); vgl. Pelagius, Expositiones, MIGNE PL Suppl. 1, 1127: *nos ex Iudaeis nullam unde maiores simus, invenio causam* = Ps. Hieronymus, Commentarii, MIGNE PL 30, 659B.

Besseren Text als K hat V des öfteren:

V (MIGNE PL 134, 144B) *sed praemisit «deo», ad distinctionem hominum* (zu Rom. 1,30). – K fol. 13^r *sed praemisit «deo», ad distinctionem homicidii*.

V (MIGNE PL 134, 144B) *nam contumeliae sunt opprobria et convicia* (zu Rom. 1,30). – K fol. 13^r *nam contumeliosae sunt opprobria et convitia*.

V (MIGNE PL 134, 145C) *Ne ergo isti non condemnandi viderentur, idcirco subditur* (zu Rom. 2,1). – K fol. 14^r *Non ergo isti non condemnandi viderentur, idcirco subditur*.

V (MIGNE PL 134, 162D) *circumcisionis neomeniarum et sabbatorum caeterorumque carnalium rituum* (zu Rom. 3,27). – K fol. 23^r *circumcisionis noemeniarum (!) et sabbatorum ceterorumque carnalium spirituum*.

V (MIGNE PL 134, 172A) *intelligunt se pervenire ad gaudia* (zu Rom. 5,3). – K fol. 28^r *intellegunt spe venire ad gaudia*.

V (MIGNE PL 134, 175C) *«et per peccatum mors», quia mors poena extitit originalis peccati* (zu Rom. 5,12). – K fol. 30^r *«et per peccatum mors», poena extitit originalis peccati*.

V (MIGNE PL 134, 189D) *indebitae morti tradidit* (zu Rom. 7,4). – K fol. 38^r *in morti debita tradidit*.

V (MIGNE PL 134, 194B) *Aliter. Lex praecipit non concupiscere* (zu Rom. 7,16). – K fol. 40^v *Aliter. praecipit non concupiscere*.

V (MIGNE PL 134, 195A) *Notandum quia non ait facere* (zu Rom. 7,18). – K fol. 40^v *non quia non ait facere*.

V (MIGNE PL 134, 206D) *Ingemiscunt autem pro variis difficultatibus et aerumnis, quas patiuntur* (zu Rom. 8,22). – K fol. 46^v *Ingemescet (sic!) autem pro variis difficultatibus et herumnis, quas patiuntur*.

V (MIGNE PL 134, 217A) *Cur autem haec praemiserit* (zu Rom. 9,2). – K fol. 51^v *Cur autem praemiserit*.

Wenn K nicht von V abhängt, kann man daraus allein noch keine weitreichenden Schlüsse ziehen. Es bedeutet nur, daß V nicht der Archetyp der gesamten Überlieferung des Vercellikommentars ist. An sich muß man damit rechnen, daß es in Vercelli im 2. Viertel des 10. Jahrhunderts mehr als

duisq. cui qđ apti dicit. qđdo infirmos tunc potens sū, peccati inermes ille di-
mittit. armat nos solus armis. continentia saluē salutis. spei fidei caritatis. haec
arma habebim' sō nō nobis. qđ ea quae a nob' habuim' arser. sicut igne sps scī accen-
sūm. quid ergo sequit'. Vocate. & ceter. facta miracula ingentib. implet' fides
gentiū. ardent arma p'sūptionis humne. uacat' in tranquillitate cordis. ut cognos-
cat d's carit' omnium munera x' suos x'. & p' istā clarificationē nūquid deserat gen-
tē iudeorū. p' deservit nā de ipsa dicit apti. cecitas ex parte ist' facta ē. donec plenu-
do gentiū intraret. id montes huc transferent. h'c dicit' conuulso suo regna incli-
na ut plenitudo gentiū intraret. & sic omīs ist' saluus fiet. ideo & hic ipsum
ordinē seruans. exultabor inquit ingentib. & exultabor in t'ra. id in mari & in t'ra. ;
paulo quippe ante dixim'. maris nomine ceteras gentes. nomine uō terrae. signifi-
cat gentē iudeorū. exultabit itaq. d's ingentib. exultabit in iudeis. uti omīs di-
cant qđ sequit'. Dñs uirtutū nobiscū susceptor n'r d's iacob.

OMNES GENTES ET CETERA.

46.

Quis nūquid qđ idunius salē ceterū redēptū sanguine xpi. uox ista dirigit. si enī
populus iudeorū omīs gentes erant. sō cecitas ex parte ist' origo. ut plenitudo
gentiū intraret. ergo omīs gentes plaudite. hoc ē gaudē p'uenisse ad uos grām
dī. & si gaudetis. plaudite manib. & iubilate dō in uoce exultationis. & cordent
manū & lingua. ille & fiteat. istae operent'. Quō dñs excelsus. & ceter. Excelsus ille qui
tēp'at. qđ inuisibilis. ascendendo in celū factus terribilis. potandū sup iudeos. nā
& sup illos rex. unde enī apti. unde multi milia hominū credider. & impletū ē in il-
lis. quod erat in titulo crucis & scriptū rex iudeorū. Sō parū ē unā gentē habere sub
se tantū p'ui. ex suo litere dedit. ut emerēt oib' terrarū. Subiēc' populos. & ceter.
Vox istae aptorū s. gaudemū gentes et positas sub pedib. suis. id xpi uos et secū
sub pedib. illius qui mortuū ē phobis. & de certe exaltata in omib. gentib. xpi & ceter.

160

gere dñi in carne positi. qui fide tenuerunt & adorauerunt. In illis enim magnū nomen eius.
 U isce isst. Illum attende de quo dñs. ait. Ecce uere israhelitarū in quo dolus non ē. Sicut
 israhelitarū in quo dolus non ē. Dolosi & mendaces p̄sunt ueri israhelitarū qui manib;
 tenuerunt & occiderunt. Non solum p̄fidia soluentes ihm. sed & interfectione. sicut
 ille dixerat. soluite templum hoc. quia in carnem latentem dñm non intellexer.
 Ergo quibus innotuit dñs in xpo. mundum reconcilians sibi in eis magnū nomen ei.
 Effectus in pace locus eius. Hic uersus ita in editione hebraica legitur & erit
 in salem tabernaculum eius. & habitatio eius in sion. Salem interpretatur pax.
 Sion uero speculatio. aut contemplatio. Est igitur in pace locus dñi. cum fit qđ
 ait apłs. Pro xpo ergo legationem fungimur tanquam dō exortante p̄nos.
 Obsecramus p̄ xpo reconciliari uini dō. Uel illud iustificati igitur ex fide pacem
 habemus addm̄ per dñm nr̄m ihm xpm̄. & iterum. Dñs autem spei repleat
 uos omni gaudio & pace incredendo ut habundetis in spe & uirtute sp̄s sc̄i.
 Deinde in sion id ē in contemplatione quadam & speculatione facta ē habitatio ei.
 Ibi confregit potentias arcū. Ubi confregit. in illa pace aeterna in illa pace p̄
 fecta. In luminans tam mirabiliter. Montes aeterni sunt quos ipse fecit ac
 ternos. montes magni p̄dicatores ueritatis primi exceperunt lucē tuam.
 & a luce tua quam suscipiunt montes illuminatur. O homo uenit ad te
 lux p̄ montes. sed dñs te inluminat non montes. Inluminans tu inquit non
 montes. Insipientes autē corde turbati sunt. Quomodo turbati. Cū audiret
 euangelium p̄dicari. audirent esse aliam uitam qua non ē de ista terra di
 centes. & quē uita aeterna. & quis qui resurrexit a mortuis. Admira
 ti sunt sicut athenienses. loquente apłō de resurrectione mortuorū. & pu
 tauerunt cum nescio quas fabulis dicere. Turbati sunt itaq. sed quid eis
 contigit. Dormierunt somnum suum. Amauerunt p̄sentia & dormie
 runt in p̄sitis facta sunt illis p̄sentia deliciosa. Quomodo qui uidet p̄sonum

Anno 1600 & usque in 1601

non solū autē ista poena eos consecuta ē: uisibilis. sed etiam de peccatis.
 quae tamquā tenebrae absconduntur alumine ueritatis
 dī. adimpleta est memoria eorū ut obliuiscerentur dñm
 saturati sunt filii & dimiserunt reliquias suas paruulis
 suis. Hoc est malorum operum fructus. sunt repleti. & pec-
 cata infidelitatis suae. Quia suis. posteris reliquerunt. Ego autē in
 iustitia tua apparebo. & cetera. Ego autē ^{qui} non apparui eis. quicor-
 de sordido & tenebroso lucē sapientiae uidere non possunt. /
 in iustitia tua uidebo faciē tuā & facior cū apparuerit gl̄a.
 tua. uerbis qui me intellegunt, diligenter uero notandū & sol-
 leter est memoriae inculcandū. quā p̄spiciat gl̄a resurrectio-
 nis fidelium. iuxta editionē hebraicā his prouissimis uersiculis
 declaret quib. dicit. ego in iustitia uidebo faciē tuā. implebor
 cū euigila uero similitudine tua. p̄ā cū ista. quod nisi iustifica-
 ti corpus xp̄i gratia eius. faciē dī qui iustitiae est fons uidere
 non possit. non solū deā excellentia dono gratulit. sed insup̄ im-
 pleri se. similitudine ipsius cū euigila uerit. Idē resurrexerit.
 tota cōstitudine & fide. quid enī aliud implebor. cū euigila-
 uero similitudine tuā. nisi quod beatus iohannes ap̄ls ait.
 & amicus quia cum apparuerit similes ei erimus. quo uidebi-
 mus eum sicuti est.

Quae est ista dies inquit corpus xp̄i de manu omnium inim-
 icorū suorū eripiendū se nouit. nisi illa cuius gl̄am infi-
 ne p̄cedentis psalmi. eudem expressit dicens. implebor

ut sit quod non erat. Sed si oblitus fueris a quibus peccatis liberatus sis non
agis gratias liberatori & non celebras diem festum dñi tuo. Sint ergo re
liquiae cogitationis ne excedat memoria qui sanauit. Exbraico trans
latum dicit. ita hominis confitebatur tibi reliquias irae accingeris quia
reueria ille ueraciter confiteatur qui non mediocriter sibi irascitur sed totū
se erigit aduersum me. Vouete et reddite dño dō urō. Quis quod po
tuit uoueat & reddat. neuoueat & non reddat quis quod uouere uoluerit
uoueat illud tantum attendat. ut quod uouerit reddat. Melius est enim
non uouere at scriptura quam post uotum pmissa non reddere. Iam
cum ista audis forte uolebas reddere. & modo non uis sed quid tibi dixe
rit psalmus ad tē dñe. non dixit nolite uouere. sed uouete & reddite utrumq.
fac unum ex pmissione tua aliud perficitur ex adiutorio dī. Sed qui
sunt in circuitu eius qui ubiq. praesens est. An forte qm̄ quicquid omnib.
commune est in medio est. in medio ēē dicitur quod tantum distet ab ho
minib. & tantum p̄pinquet omnib. ueritas enim non est mea nec tua
non illius aut illius omnib. communis est. Om̄s qui intellegunt comu
nem ēē ueritatem omnib. & non illam faciunt quasi suam superbiendo ipsi
offerunt munera quia humilitatem habent. Qui autem quasi suam fa
ciunt quod omnib. commune est tanquam in medio positum ad partem
seducere conantur hi non offerunt munera. Terribili & ei qui a se est
sp̄m principum. Sp̄s enim principum superbi sunt. illi enim non
sunt sp̄s eius qui & si aliquid nouerunt suum uolunt ēē non publicum.
Sed ille qui commendat se tanquam equalon omnib. qui se in medio po
nit ut omnes capiant quia possunt quicquid possunt non de auius qua
hominis sed de dī & ideo non de suo quia ipsi facti sunt eius. Ergo illi
omnes humiles sunt necesse est perdidit sp̄m suum sp̄m dī habet.

gere dñi in carne positū. qui fide tenuerunt & adorauerunt. In illis enim magnū nomen eius.
 U. isē isit. Illum attende de quo dñs. ut. Ecce uere israhelita in quo dolus non. Sive
 rus israhelita in quo dolus non. Dolosi & mendaces p̄sumuerunt israhelitas qui manib;
 tenuerunt & occiderunt. Non solum p̄fidia soluentes ihm. sed & interfectione. sicut
 ille dixerat. soluite templum hoc. quia in carnem latitentem dñm non intellexer.
 Ergo quibus innotuit dñs in xpo. mundum reconcilians sibi in eis magnū nomen ei.
 Factus in pace locus eius. Hic uersus ita in editione hebraica legitur & erit
 in salem tabernaculum eius. & habitatio eius in sion. Salem interpretatur pax.
 Sion uero speculatio aut contemplatio. Est igitur in pace locus dñi. cum fit qd
 ait apt̄s. Pro xpo ergo legationem fungimur tanquam dō exortante p̄nos.
 Obsecramus p̄ xpo reconciliamini dō. Uel illud iustificati igitur ex fide pacem
 habeamus ad dñm per dñm nr̄m ihm xpm. & iterum. Dñs autem spei repleat
 uos omni gaudio & pace in credendo ut habundetis in spe & uirtute sp̄s sc̄i.
 Deinde in sion idē in contemplatione quadam & speculatione facta. habitatio ei.
 In confregit potentias arcū. Ubiconfregit. in illa pace aeterna in illa pace p̄
 facta. In luminans tam mirabiliter. Montes aeterni sunt quos ipse fecit ac
 ternos. montes magni p̄dicatores ueritatis primi exceperunt lucē tuam.
 & a luce tua quam suscipiunt montes illuminatur. O homo uenit ad te
 lux p̄ montes. sed dñs te in luminat non montes. In luminans tu inquit non
 montes. Insipientes autē corde turbati sunt. Quomodo turbati. Cū audiret
 euangelium p̄dicari. audirent esse aliam uitam quaenon. de ista terradi
 centes. & quē. uita aeterna. & quis. qui resurrexit a mortuis. Admira
 ti sunt sicut athemenses. loquente apto de resurrectione mortuorū. & pu
 tauerunt eum nescio quas fabulas dicere. Turbati sunt itaq. sed quid eis
 contigit. Dormierunt somnium suum. Amauerunt p̄sentia & dormie
 runt in ipsis facta sunt illis p̄sentia deliciosa. Quomodo qui uidet p̄sonum

163. B
 "dicitur: cum quod apostoli dicunt quando infirmos tunc potentes sunt, peccata inermes illo di-
 mittit. armat nos solus armis continentis scilicet salutis. spiritus fidei caritatis. haec
 arma habebimus solum nobis. quia quae a nobis habuimus arserunt. sicut igne spiritus sancti accen-
 si sumus. quid ergo sequitur? Vixit. dicit. facia miracula in gentibus. implet fides
 gentium. ardent arma presumptionis humiliter. uacat in tranquillitate cordis. ut cognos-
 cat deus auctor omnium munerum suorum. et per istam purificationem nunquam deservit gen-
 tes iudeorum. predestinatus non deservit deus apostoli. accitas ex parte istius facit. donec plenitu-
 do gentium impleatur. et montes huc transferent. hic dicitur conuersio super regnum inchi-
 ra ut plenitudo gentium impleatur. et sic omnis israel saluus fiet. ideo et hic ipsum
 ordine sequens. exultabo inquit in gentibus. et exultabo in terra. id est in mari et in terra. ;
 paulo quippe ante dicitur. maris nomine ceteras gentes. nomine uero terrae. signifi-
 cari gentes iudeorum. exultabit itaque deus in gentibus. exultabit in iudeis. cum omnes di-
 cant quod sequitur. Omnis uirtutum nobiscum susceptor noster deus iacob.

OMNESCENTES. ETCET. 46.

Quis non uidet quod ad unum saltem caelum redempti sanguine christi. uox ista dirigat. non
 populus iudeorum omnes gentes erant. sicut accitas ex parte istius regit. ut plenitudo
 gentium impleatur. ergo omnes gentes plaudite. hoc est gaudere peruenisse ad uos gra-
 ti. et si gaudeas. plaudite manibus. et iubilando in uoce exultationis. et cordent
 mari et in terra. ille proficit. istae operentur. Quo deus excelsus. dicit. Excelsus ille qui
 ex parte. quasi inuisibilis. ascendendo in altum factus terribilis. potens super iudeos. nec
 et super illos rex. uide enim apostoli. inde multa milia hominum crediderunt. et impleti eunt
 lili. quod erit in uento et uas os scriptum rex iudeorum. Id parum est unam gentem habere sub
 se tantum parum. ex suo litere dedit. ut emerget orbem terrarum. Subiit populos. dicit.
 Vox ista apostolorum. s. gaudentes gentes et positas sub pedibus suis. id est christianos et secum
 sub pedibus illius qui moratur in phylis. uel certe exaltata in omnibus gentibus christi exalta-

ut sit quod non erat. Sed si oblitus fueris a quibus peccatus liberatus sis non
 agis gratias liberatori & non celebras diem festum dō tuo. Sunt ergo re-
 liquiae cogitationis ne excedat memoria qui sanauit. Exebrauco trans-
 latum dicit. ita hominis confitebitur tibi reliquias tuas accingens quia
 reuera ille ueraciter confiteatur qui non mediocriter sibi uasatur sed totū
 se erigit aduersum me. Vouet et reddite dño dō urō. Quis quod po-
 test uoueat & reddat. neuoueat & non reddat quis quod uouere uoluerit
 uoueat illud tantum attendat. ut quod uouerit reddat. Melius est enim
 non uouere ait scriptura quam post uotum pmissa non reddere. Iam
 cum ista audis forte uolebas reddere. & modo non uis sed quid tibi dixe-
 rit psalmus ad tenore. non dixit nolite uouere. sed uouete & reddite ut sing.
 fac unum ex pmissione tua aliud perficitur ex adiutorio dī. Sed qui
 sunt in circuitu eius qui ubiq. presens est. An forte qm̄ quicquid omnib.
 commune est in medio est. in medio ē dicitur quod tantum distet ab ho-
 minib. & tantum p̄pinquet omnib. ueritas enim non est mea. nec tua.
 non illius aut illius omnib. communis est. Om̄s qui intellegunt comu-
 nem ē ueritatem omnib. & non illam faciunt quasi suam superbiendo ipsi
 offerunt munera quia humilitatem habent. Qui autem quasi suam fa-
 ciunt quod omnib. commune est tanquam in medio positum ad partem
 seducere conantur hi non offerunt munera. Terribili & ei qui a se est
 sp̄m principum. Sp̄s enim principum superbi sunt. illi enim non
 sunt sp̄s eius qui & si aliquid nouerunt suum uolunt ēē non publicum.
 Sed ille qui commendat se tanquam equalē omnib. qui se in medio po-
 nit ut omnes capiant quia possunt quicquid possunt non de cuius qua-
 hominis sed de dī & ideo non de suo quia ipsi facti sunt eius. Ergo illi
 omnes humiles sunt necesse est perdiderunt sp̄m suum sp̄m dī habent.

53.
28R

non solum autem ista poenae eos consecutus est: insibilis. si eam deprecantur.
 quae tamquam tenebrae absconduntur lumine ueritatis
 di. adimpleta est memoria eorum ut obliuiscerentur dominum
 saturati sum filii & dimiserunt reliquias suas paruulis
 suis. Hoc est malorum operum fructus. sunt repleti. & pec-
 cata infidelitatis suae. & cum suis posteris reliquerunt. Ego autem in
 iustitia tua apparebo. & cetera. Ego autem non apparui eis. quicor-
 de sordido & tenebroso lucem sapientiae uidere non possunt.
 in iustitia tua uidebo faciem tuam & faciamur cum apparuerit gloria
 tua. ut his qui me intellegunt; diligenter uero notandum & sol-
 lecter est memoriae inculcandum. quia perspicue gloria resurrectionis
 fidelium. iuxta editionem hebraicam his prouersissimis uersiculis
 declarat quibus dicitur, ego in iustitia tua uidebo faciem tuam. implebor
 cum euangelizero similitudine tua. prout cum ista. quod nisi iustifica-
 tum corpus christi gratia eius. faciem dei qui iustitiae est fons uidere
 non possit. non solum deum excellenti dono gratulatur. sed insuper im-
 pleri se. similitudine ipsius cum euangelizaret. Idem resurrexerit.
 tota celsitudine & fidei. quid enim aliud implebor. cum euangeli-
 zero similitudine tua. nisi quod beatus iohannes apostolus ait.
 & amicus quia cum apparuerit similes ei erimus. quo uidebi-
 mus eum sicuti est.

Quae est ista dies in qua corpus christi de manu omnium inimicorum
 suorum eripiendum se nouit? nisi illa cuius gloriam in si-
 ne praecedentis psalmi. euidenter expressit dicens. implebor

tum silentio ingenesi absconditum est. & hominis
pa. e factum. ¶ Quia angelicum uulnus dñs non
predistinauit curare. hominis uero sanare predi
stinauit. ¶ Cur summus angeli peccatum insana
bile fuit. & hominis sanabile. ¶ Quia angelis sin
sceleris inuentor. fuit. homo uero alterius fraude
seductus. item quanto sublimior angelus in gloria.
tanto maior in ruina. homo uero quanto fragilior
in natura. tanto facilius adueniam. ¶ Cur homo
suae potestatis auctor ē creatus. ¶ Et ipse sibi
auctor esset siue ad uitam. siue ad mortem. si uero
necessitate eēt subiectus. tunc nec boni operis haberet
gloriā. nec mali poenā. sed esset quasi unus ex pecoribus.
¶ Cur enim in paradiso lignū uitę. & lignū scientię bo
ni & mali creatū est. ¶ Et per illud homo potuisset in
mortalis esse. hoc uero mortalis. ligno uitę quasi me
dicina ut incorruptibilis esset. ut abatur ligno aut sci
entię. boni & mali quasi ueneno ut moreretur. ¶ Quare
adam mundi dominus legē accepit. ¶ Et non tan
to extolleret dominus. sed in obseruatione mandati sci
ret se esse subiectum conditori suo. ¶ Quid ē quod dñs

ut quod de summa perfectionis numeri paulolum ex
crescit aut missa est. non computetur. Nunc itaq. quod an
l in seruitute redigent eos & nocebunt illis. ad quadringentos
annos referendū est. tamquā per tot annos eos habue
runt in seruitute. sed referendi sunt quadringenti anni
ad id quod dictū est peregrinum erit semen tuum in ter
ra non propria. Quia siue in terra canaan. siue in egyp
to peregrinū erat illud semen. ante quā hereditate sume
rent terrā ex promissione di. Quod factum est postea
quam ex egipto liberati sunt. Ubi per baton. hic intel
legatur. in ordo uerborū sit. Sciendo scies quia pere
grinū erit semen tuum in terra non propria quadrin
gentis annis. illud autē interpositum intellegatur. et in ser
uitute redigent eos & nocebunt illis. ita ut quadringentos
annos ista interpositio non pertineat in extrema enī
parte summe huius. hoc est post mortem iosep factum
est ut in egipto populus di dinam perageret seruitutem.
In itaq. Quare dictum est hic in genesi de filio habrahā.
quarta progenie reuertentur. huc et in exodo legimur
quinta generatione ascender filius israhel de terra aegypti.
R. p. Egressi sumus quarta generatione filius israhel de terra

Hand B

Bed. Landesbibliothek Karlsruhe
- Handschriften -

Cod.: Dug. perg. 205

fol.: 25r = p. 49

Veröffentlichung nur mit Genehmigung

admirationis et laetiae sint. Sarre autē dubitationis et diffi-
 dentiae. Quod ab illo iudicari potuit. quicorda hominū nouit.
 Unde haec eadem sanapdens corripitur. correpta protinus fac-
 cundat. Et contra spem ex diuina pmissione accepit. quod ha-
 bituram se ex humana ratione dubitauit. **Itē** quod in ue-
 teri testamento nominibus propriis nominati sunt. ante quam
 nascerentur. **R 15 p** Quatuor. Israhel. Isaac. Salomon.
 Et ioseph. certis quibusdā excusis. **Itē** quod quaeritur cum tres
 uiros essent. qui abrahāe aparuerunt. quomodo singulariter
 dñm appellat dicens. Dñe sum ueni gratiā ante te. **R 15 p**
 Ignor in angelis dñm sciens de opocuius. quam angelis loqui
 elegit. Aliquando imaginibus et ante corporeos ocu-
 los ad tempus exaere adsumptis per angelos loqui
 tur dñs. Sicut nunc abrahā non solum tres uiros
 uidere potuit. sed etiam habitaculo terreno suscipe-
 re. & eorum usibus etiam cibos adhibere. Nisi enim
 angeli cum quaedam nobis in terra nuntiantur ad
 tempus exaere corpus adsumerent. exterioribus
 pfecto nrīs obtutibus non abparent. Nec cibos cum
 abrahā sumerent. nisi propter non solidum aliquid a exae-
 listi elemento gestarent. Nec mirū quod illis ipsi qui sup

Hand B + C

Bad. Landesbibliothek Karlsruhe
- Fotostelle -
Cod.: <u>D. u. perg. 205</u>
fol.: <u>22^v = 6. 5^v</u>
Veröffentlichung nur mit Genehmigung

96
filii mei conuersio. Αλλο οτεω φιν. ad ipsum iudam fa-
cit. Quod de xpo autem dicitur. non auferetur sce-
ptum de iuda. et dux de femoribus eius. donec ueniat
ille qui mittendus est. et ipse erit expectatio gentium.
h xpc. qui missus a patre expectatio est gentium. Isachar
asinus fortis accubans inter terminos. uidit requiem qd
esset bona. et iterum quod optima. et suppositum hume-
rum suum ad portandum. factusque tribunas seruientis.
Quia supra habulon dixerat quod magni maris litto-
ra possessurus. sidoniam quoque et reliquas foenicis ur-
bes contingeret. nunc ad me dicit. hanc tam prouintiam re-
dit. et isachar qui iuxta neptalim pulcherrimam in ga-
lilea possessurus regionem. benedictione sua habitato re-
facit. Asinum autem osseum uel fortem uocat. et humerum
ad portandum quia in labore terrae et tuchendis ad mare.
quae in finibus suis nascebantur plurimum laboraret. Re-
gibus quoque tributa comportant. aiunt hebrei per meta-
phoram significari quod scripturas scas die ac nocte medi-
tans. studium suum dedit ad laborandum. et de circo ei
omnes seruiunt quasi magistro dona portantes. Dan iudica-
bit populum suum sicut et aliae tribus in israhel. Fiat dan.

significat qd n descenderent principes de tribu iuda usq. ad tempus quoniam e.

Hand D

Bad. Landesbibliothek Karlsruhe	
- Fotostelle -	
Cod.:	Dag. pers. 205
fol.:	42 ^v = 10.
Veröffentlichung nur mit Genehmigung	

PARABOLAE SALOMONIS FILII DA

uid regis israel. ¶ P Parabolae. quae lin
gua dicuntur. R. Greci. Latina uero

interpretantur similitudines. ¶ Quid salomon
huic libro istud nomen imposuit. R. Ut per hoc

demonstraret. quia non iuxta litterā. sed altius & spi
ritaliter intellegere debemus quae dicit. ¶ Quid sig
nificabat salomon. quod per parabolas locutus est.

R. Dñm ihm xpm. qui per parabolas locutus est. et
turbis iudaeorum. Nam & ipso nomine suo eundem
dñm ihm xpm significat. ¶ Quomodo ergo inter
pretatur salomon. Pacificus siue amabilis. Signi
ficat autem illum de quo dicit apłus. xpc pax nrā
qui fecit utraq. unum. & item pacificans per sangui
nem suū siue quae in caelis sunt siue quae inter
ris. Item quod salomon amabilis interpretatur.
apłissime illum significat. cui loquitur pater dicens.
Iues filius meus dilectus in quo mihi bene conplacuit.

¶ Quid significat ipso pacifico regni sui statu.

R. Per enne xpi & ecclae regnum. de quo scriptum
est. & regni eius non erit finis. ¶ Quare iuxta

tum dilexit eū dñs. **IN** Numquid non & alios dilexit
ap̃tos. **R** Om̃s quippe dilexit. sicut ipse dicit. hoc est
p̃ceptū meū ut diligatis inuicē sicut dilexi uos. Et itē.
Sicut dilexit me pater. & ego dilexi uos. **IN** Si om̃s
dilexit ap̃tos. cur ergo solus ioh̃s appellat̃ dilectus.
R Quia p̃re omnib; quos amauit illū specialiter solū
dilexit. **IN** Cur ergo illū dñs specialiter diligere
uoluit. **R** Quia sicut festur eundē uolentē nubere
denuptiis uirginē uocauit. & quia illū a carnalis
coniunctionis copula retraxit. idcirco eū maiori
suae dilectionis priuilegio donauit. **IN** Quidē
p̃ hoc uoluit ostendere q̃d tantū dilexit iohanne.
R Manifeste quippe in hoc demonstrauit quantum
sibi placeat uirginitas. quantumq; sibi grata sit
castitas. Nam p̃pter ea & in cruce positus uirginē
matrē uirginis discipulo commendauit. ut uirginē
uirgo seruaret. **IN** Quare uoluit dñs ut iste discipu
lus in gena super pectus suū recumberet. **R** Sicut
dicit paulus ap̃tus. In pectore dñi nr̃i ih̃u xp̃i sunt
om̃s thesauri sapientiae & scientiae absconditi.
Futuru enī erat ut iste discipulus altius p̃ueneret in mor

mar hebraice. Latine interpretat^r amara. raab ascendens.
ruth festinans. bethsabee autē interpretat^r puteus sep-
timⁱ siue puteus iuramenti. Perhas ergo mulieres my-
stice designat^r eccl^a de gentib; congregata. Per puteū
uō septimū siue iuramenti designat^r fons sacri bap-
tismatis; Et pulchre quidē. q^a in eo quasi iuramentū
dō exhibem^r. cū nos diabolo & operib; ei^s saeculo &
pompis ipsius abrenuntiare & fidē dō p^rmittimus.
| bi nimirū & septiformis gratia scī sps fidelib; datur.
§ cū ergo eccl^a de amaritudine infidelitatis & uitio^r
egrediens. ascendens & festinans puenit ad puteū
septimū siue iuramenti. hoc ē fontē sacri baptis-
matis in quo remissionē omniū peccato^r consecuta fac-
ta ē sponsa xpi. ¶ Quare matheus euangelista ce-
teras mulieres p^priis nominib; designauit. bethsabee
non p^prio nomine uocauit. sed tantū ait. dauid autē
rex genuit salomonē ex ea quae fuit uriae. & Cete-
re mulieres quamuis in aliquo rephensibiles fuerint.
tamⁿ magnę iustitiae fuisse legunt^r. sicut thamar
quae inuiditate caste uixit. & cū socero p^rcausa
libidinis sed p^rcreandi filios concubauit. Raab licet

ternas. **I**N Quod est quod ait. pondus & pondus.
mensura & mensura. utriusque. abominabile apud
dominum. **R** Pondus & pondus. mensura & mensuram
dicit. diuersum pondus & diuersam mensuram.
Quantum ergo. ad litteram. quicumque. in domo sua. ua-
rium habet pondus. uariamque. mensuram. propter hoc
utriusque. habet. utaliter libret & metat sibi. atque.
aliter proximo. quod est utriusque. abominabile domino.
Vnde in lege moysi dominus precepit dicens. Si tibi quis
modus. iustusque. sextarius. **Q**uod spiritaliter autem
quomodo intelligi debet. **N**ille in domo sua
diuersum habet pondus. & diuersam mensuram qui
semper in suis actibus querit unde ipse laudetur.
& in aliorum actibus perscrutatur. unde illi uituperentur.
Iste utriusque. talis. abominabilis est deo quia nimirum
quantum sibi placere desiderat. tantum displicet
deo. qui omnia cordis secreta rimatur. **I**N Quomodo
intelligendum est quod ait. malum est malum est
dicit omnis emptor. & cum recesserit tunc gloria-
bitur. **R** Secundum litteram. solet emptor uitupe-
rare quod emere desiderat & dicere malum est malum est.

Hand #6

Bad. Landesbibliothek Karlsruhe
- Fotostelle -

Cod.: Bug. pag. 205

fol.: 100^r - p. 199

Veröffentlichung nur mit Genehmigung

Incipit hic textus per dicta poetica scriptus.
 Floreat inquantis ornatib; auctia felix.
 hac in structura quam fecit nobilis abba.

= Hand E

Bad. Landesbibliothek Karlsruhe	
- Fotostelle -	
Cod.:	741. Darg 205
fol.:	7212 . 1
Veröffentlichung nur mit Genehmigung	

A. et uanquillo munus dote sigillo.

S. cepit enim, nuda fouet, abspemone colubina.

D. omnis & inuidiat fugit, illum pallor ubi.

I. unqua semper odit, tranquilla silentia posuit.

S. ed uelut, exemplis refest bene cuncta, multus.

G. lena uis horum fuerit est ac ira malorum.

H. uhe na temptari patitur, promissio xpi.

R. doul aduersis minima sed parte nocuus.

N. iam cum pda mitem, uiderit quid meret molestum.

10 A. rmetur, relis quoque dat, patientia, fortis.

I. nupere atq; don rediit, qui primus illum.

S. epulsi hinc tanto uide stuncare periclo.

G. emans hostilis canere cum uoce iocantis.

Q. uis pias gaude, misere est, campidius ille.

15 H. of huius, elca, sic luctus amarus amos.

I. in pda, dno, clamans de pectore, proprio.

G. uia, sustinuit, secum, patienter, & equo.

P. iest, modicum, dno, uenit, sic, & ille, rediit, gaudet.

G. lena, uenit, & hoc, erubuit, superbia, & ille.

20 H. uel, de numero, paratum, dno, la, beato.

C. um dno, quoniam, sunt, repabent, palorum.

& idcirco ruina est illi. qui apsequendo scos.
 eterna damnationis sibi pparat interitū.
In Quomodo intelligendū est qd ait. Sicut
 diuisiones aquarū. ita cor regis in manu di.
 Quare dixit cor regis tantū ēē in manu di & n
 omniū hominū. cū alibi scriptū sit. In manu
 ei sunt omēs fines terre. Si omēs fines terre
 in manu. hoc ē in potestate di sunt. & corda
 omniū hominū in manu ei sunt. R. Regē
 in hoc loco non illū solū debemus intellegere
 qui rex est solon nomine. & temporaliter ali
 is imperat. sed unū queq. uirū sc̄m fidelem
 atq. religiosū xpianū. Cuius milites sunt
 sacre uirtutes & ipse uictorū bella in se bene
 uincere nouit. Sicut ergo dñs in multo faris
 diuisionibus aquarū lue fines terrarū &
 aeris implet. ita cor regis quocūq. uoluerit
 inclinabit. id ē: ad qd cūq. bonū uoluerit
 conuertet. Quō sicut diuisiones gratiarū an
 gelis & hominibus iuxta uoluntatē suā tri
 bunt. ita corda regū. id est scōrā uariis donis

Hand / G

Bad. Landesbibliothek Karlsruhe
- Fotostelle -

Cod.: Dej. pers. 205

fol.: 107^u 202

Veröffentlichung nur mit Genehmigung

locū tamquā uolantes aues. huius uesperae mul-
tiplicatio peccatorū in uideat. quando sic excecatis
uita dñi in hñ n̄ possent agnoscere. Sexta
uero aetas ē quā uenit agn̄ usq. quō mundus
finit. In qua secundus adā xps in carne deu-
gine nat̄ ē. Huius q̄ si uesperae quē utinā nos
n̄ inueniat. de qua dñs dicit. dū uenerit filius ho-
minis putas inueniet fide sup̄ terrā. post istā
uespera fiet et mane cū ipse dñs in claritate
uenturus ē tunc requiescent cū xpo ab omnib.
operib. suis in q̄b. dictū ē. Istote p̄fecti. sic et
p̄r ur̄ p̄fecti ē. tales etiā faciunt opera bona
ualde p̄ quā uesperandā ē requies septimi diei
qui uesperā n̄ habet. quia etiā nullus f̄rmi-
nus claudet. Nondū pluerat dñs sup̄ t. idē
ante quā peccaret anima. n̄ dū nubib. scriptu-
rarum pluuia doctrine ad eā intrigandā con-
cessit. Nondū p̄p̄t hominē quī ē terra nubilū
carnis n̄rae assumpserat. p̄ q̄d̄ imbre sciētiā
gelū largissima infudit. Et homo non erat q̄.
o. t. Idē nullus operat̄ ē in uirgine undē nat̄
ē xps. Et n̄ ascendebat de terra. Idē sp̄s s̄c̄s

Aug. CCXXXI, f. 29^v

& in pane & uino. eadē mīsteria discipulis cōmīdauit. Tangit extremū auriculæ.
 ppter oboedientia. q̄a & ipse xp̄c facit: oboediens patri usq; ad mortē. Cetera
 om̄a quæ inferi cōphensa s̄. scđm sensū quē superi sparsi desacrificiis posuim?
 siue de xp̄o. siue de m̄bris ei accipi debent. ut tam̄ om̄i cause qđ sibi cūeniat ad
 iungat. Tollens autē decanistro azimoz & rt̄q. Panes uarii incanistro. sapien-
 uarietas in scā scriptura. Sic enī illud deuigultus. si chæc desciis sententiis cōpagi-
 nata. fidelib; ūbū uite ministrat. Nā de xp̄o scđm humanit̄ dr̄. Puer inē p̄fici-
 bat ætate & sap. & rt̄q. Dedistinctione panū. in superiorib; digessim?. Quæ in altari.
 in memoria passionis xp̄i. dō accepta reddunt. Pectusculū de ariete in partē:
 aaron. q̄a rectā fidē de se xp̄c sibi exhiberi querit. Assumensq; unguentū. & s.
 Aaron cū uestib; & filiis. 1. xp̄c in sc̄is. m̄bris uidelicet suis. grā & infusione sp̄s sc̄i.
 & sua redēptione decorat. Nā & in ip̄sū sp̄s sc̄s legit̄ descendisse. De uestim̄to ū ei dr̄.
 Om̄ib; his uelut ornam̄to uestieris. uidelicet cōgregatione eccl̄e. Defiliis ita. Dedit eis
 potestate filios. d. f. Cogite carnes. a. f. t. Igue sc̄i sp̄s iuxta apticā doctrinā. sacram̄ta
 incarnationis & passionis xp̄i. fidelib; ad uite sustentaculū ministrant. Decanistro
 & panib; sepe iā dictū. Aaron & filii ei. c. e. Aaron. 1. xp̄c comedere dr̄. q̄a nob̄ sui sacra-
 m̄ta p̄fectibilia fac. Quicqd autē reliquū. f. q̄cqd ex his nob̄ superi sit. sp̄i sc̄o q̄ c̄scius
 secretorū relinq̄m. De ostio q̄q; tab̄ n̄. e. Siue om̄i tēpore uite. p̄cipit in eccl̄a dño seruiendū.
 siue illud sigf qđ p̄ passionē discipulis iussit. Uos h̄r̄ inq̄ens sedere in ciuitate. donec. i. u. e. a.
 Nā de resurrectione dñi. vii. ebdomades s̄. hoc ē septies. vii. dies. & efficiunt dies. xl. viii.
 Ad quē numerū. q̄nq̄gesimū addes die. q̄ reuoluto septies circulo. diei resurrectionis oc-
 currit. quē in sequentib; octauū nominat. q̄ a priorib; p̄ septenariū absūptis. ipse sup̄:
 septenis. & fit idē p̄m̄ & octauus. Die & nocte. m. id̄ in p̄speris & asperis in eccl̄a. Obseruantes. c. d.
 Intendentes ei mandatis. ut uita æt̄na digni efficiamini. Facto h̄. o. d. Indie enī penteco-
 stes. credendi s̄ apti mīsteria corporis xp̄i celebrasse. hoc ē utulū imolasse. Aries in ho-
 locaustū. ad ipsū panē. Q̄ dux gregis. Et tota passio ei. dī dispensatione acta. fili-
 is t̄ q̄b; sacrificiū imponit. fideles q̄ cū aptis fuer̄. Nā. c. xx. ibi fuisse dicunt. Obuiler̄
 h̄rcū. & xp̄i passionis ḡtām p̄dicantes. q̄ p̄ peccatis nr̄is oblat. & q̄a petrus eadē die p̄dicauit
 poertemā. Agnū innocentē uiuentes obtuler̄. Bouē. 1. fortia opera. fortit̄ p̄ xp̄o certantes.
 Ariete ut sup̄. In sacrificio singut̄ rt̄. In singulis sapientiā diuinā exhibuer̄. Sic dr̄. Coeper̄
 loq̄ uariis linguis. put. s. f. d. e. i. Hodie enī. d. a. u. Sic scriptū ē. Fact̄ ē repente de celo son̄ & rt̄.
 Et p̄ pauca. Apparuer̄ illis dispartē. l. & rt̄. Sp̄s sc̄s enī. d̄s & dñs ē. Dixit ad aaron. Accede. a. a.
 & deinceps. Et de p̄care p̄te. Xp̄c p̄ se orare & offerre dr̄. qđ fac̄ p̄ corpore suo. & etiā p̄ se scđm
 humanit̄ orauit. pat̄ inq̄ens in man̄ tuas cōm̄do. s. m. & multa similia. Populo h̄. fidei orat.
 q̄a eorū uota patri offert. & p̄p̄tatio p̄ peccatis eorū. Utulū optulit. Si ad xp̄m flectis. optulit

Canistrum

Pentecostes

Aug. CCXXXI, f. 10^R

purpuratorum exercitus. candidatorum
greges; Quasi diligenter aspicias. nihil
uirtutis ē. nihil speciositatis. nihil cando
ris gloriae. quod ex ea non resplendeat;
Et ideo bene circumdant eam flores rosa
rū. & lilia conuallium. ut uirtutes uir
tutib. fulciantur. & formositas decore
castitatis augeat; Nam omnis splendor
& gloria. quanto illustretur fulgore suo
sublimius. tanto apparet prestantior
claritate quorumlibet subiectorum. & ex
imior predicat; Sic & beata di genitrix.
cuius plantatio ac si rosae in hiericho spe
cialius refulsit. & candor uirginitatis splen
didius entuit. circumdata officio carita
tis. submittitur scōrum claritas. ut eius
amplior gloria commendetur. quae

Atto lib. 1. Wungleoꝝ lib. 11. Wulvune. lib. 1. Fricbo lib.
H. Hart. lib. 1. Altman. lib. 11. Otto lib. 1. Hapreht. lib.
Otto lib. 1. Ruadoloh. lib. 1. Thiotpold lib. 1. Wanneh. lib. 11.
Ekehart lib. 11. Egilolf lib. 11. Hartpreht lib. 11. H. Hart lib. 11.
Peretrat lib. 11. Reginpreht lib. 11. Iring lib. 11. H. Hart lib. 11.
& Adalberto comiti solid. lx.

Ekehart. uadhant lib. xxx. & isti sunt fideiussores eius.
Hidhart lib. 11. Undolf lib. 11. Altman lib. 11. Wampreht
Hartpreht lib. 11. Peretrat lib. 11. Egilolf lib. 11. Wungleoꝝ
Reginpreht lib. 11. Iring lib. 11. Wulvune lib. 1. & Reginp
Atto lib. 11. Hilap lib. 11. Ratpreht lib. 11. Rampreht lib. 11.
& Adalberto comiti solid. lx.

Altman uadhant lib. xxx. & isti sunt fideiussores eius.
Atto lib. 11. Ekehart lib. 11. Ratpreht lib. 11. Adalpreht
Hilapreht lib. 11. Egilolf lib. 11. Reginpreht lib. 11. Iring
Undolf lib. 11. Wuntolt lib. 11. Hartpreht lib. 11. Thio,
Peretrat lib. 11. Otto lib. 1. Regimbald lib. 11. Pirigum.
Wulfheri lib. 1. & Adalberto comiti solid. lx.

Hidhart uadhant lib. xxx. & isti sunt fideiussores eius.
Wampreht. lib. 11. Altman lib. 11. Hartpreht lib. 11. Undolf
Ekehart lib. 11. Egilolf lib. 11. Otto lib. 11. Reginp lib. 11.
Wungleoꝝ lib. 11. Iring lib. 11. Adalfrid lib. 11. Atto lib. 11.
Otto lib. 1. Ratger lib. 11. Adalpreht lib. 11. Irman lib. 11.
& Adalberto comiti solid. lx.

9
tur. ita non debet esse incredibile. si & iam leni
ores cogitationes dant aliqua signa p corpus. que
ob tunc sensu hominū cognosci non possunt. a
cuto autē demonum possunt. Hac atq. huius
modi facultate. multa demones futura pre
nuntiant. cum tamen ab eis longe sit altitu
do illius prophetiae. quam dī p scōs angelos &
prophetas operatur. Nam siquid de illa dī
dispositione prenuntiant. audiunt ut pre
nuntient. & cum ea predicunt quae inde au
diunt. non fallunt neq. falluntur. Veracissi
ma enim sunt angelica & prophetica oracu
la. sic autē indignanter accipitur. ut aliqua
& iam talia demones audiant & predicant.
quasi aliquid indignum sit. ut qd ideo di

INCIPIT LIBELLVS S. AVGVSTINI

DE PENITENTIA

QUAM SIT UTILIS ET NECESSARIA
penitentiae medicina facillime homines intellegunt.
qui se homines esse monuerunt. Scriptum est enim.

De superbis resistit. humilibus autem dat gratiam. Et dominus in euangelio
dicit. Qui quis se exalta humiliabitur. et quis se humiliaverit exalta-
bitur. Magisque iustificatus descendit de templo publicanus ille peccatorum
confessione sollicitus. quam phariseus meritorum enumeratione
securus. Quia uis omnia gratias agere deo dicens. gratias tibi ago deus quia
non sum sic ex ceteris hominibus iniusti raptores adulteri. quomodo
et publicanus isto. Ieiunio uero in sabbato decimas de omnium quae
possideo. est tamen exemplum illo quod longe in quo stabat. neque oculos
ad celum audebat levare. sed percutiebat pectus sum dicens. Domine.
propitius esto mihi peccatori. Non enim illorum suorum phariseus san-
tate. quam morborum alienorum comparatione gaudet. Utilis
autem illi erat. quoniam ad medicum uenerat. ea de quibus egrotabat
confutendo monstrare. quam dissimulare de uulneribus et deci-
catoribus audeo gloriari. Non ergo mirum quod publicanus magis
curatus abscessit. quem non puduit ostendere quod doleret.

Non debet
accipere magis
in euangelio

In rebus quippe uisibilibus ut excelsa quisque contingat in excelsis

confessorum tuum atq. pontificem
in unumq. munculis decorasti. Tu
hic tps. iniquorum tuorum
signa ueneram. ipsius pccibus
gehennę incendis cremamur. E.

Indulgentiā nobis dñe tps. S. per
prebeant haec munera largiorum
que uenerabilis antistitis tui H.
co. i. a. i. suffragis offeruntur. P. dñm.

Ad iuuat familiā tuam dñe tibi
supplicando beatus HICOLAUS
confessor. qui tui nominis deuotus
extitit predicator. P. dñm.

Familiā tuā qđ dñe beate uirginis
Scolastice meritis ppius respice. ut
sicut ipsius pccibus ad optinendū qđ
capuit imbrē celitus descendere
ita et supplicationib; ariditatē
cordis supne digneris grę rore
perfundere. P.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
coloris. Ut ex pro peccatis nostris pati
ni te adiuuante uincamus. P.

Post triduanam
amiliam tuā q̄s dñe continē a pie
ate custodi. in quae insola spe gratiae
adestis innititur. tua semp protectio
ne muniatur. P. A. VI. P. ETHIOPH.

Non serua populū tuū dñs et tuo no
mini fac deuotū ut diuinis subiectus
officiis. et temporalia uiriliter. et aeter
na dona percipiat. per dñm nr̄m.

Post octabas paschae
S̄ qui infili tui humilitate iacentē
mundū crexisti. fidelibus tuis per pe
niā concede lacticiā. ut quos ppetuae
notis eripuisti casibus. gaudis facias

Aug. CCXXXIX

Aug. Fragm. 27, f. 1^r

Aut. Vinyby.

Stadtlibl. Cent. 4, 4

for 123ⁿ

7V Ant Rufian

Supplex deprecor ut me cum mun
dificatiorem faciat ut in
quod emundat ut gratia celestibus.

ALIA

et de humilitate mea et de
deum et deum et deum et deum
derus et deum et deum et deum
me et deum et deum et deum
seruare ac erigere et deum et deum
supplicem legem et deum et deum

et deum et deum et deum et deum

et deum et deum et deum et deum

et deum et deum et deum et deum

et deum et deum et deum et deum

et deum et deum et deum et deum

et deum et deum et deum et deum

et deum et deum et deum et deum

et deum et deum et deum et deum

et deum et deum et deum et deum

et deum et deum et deum et deum

et deum et deum et deum et deum

et deum et deum et deum et deum

et deum et deum et deum et deum

et deum et deum et deum et deum

et deum et deum et deum et deum

et deum et deum et deum et deum

et deum et deum et deum et deum

Ant 2

Rufian

ita. In medio en
 III
 UNDE SUPR
 itatum. Aue mar
 Aue maria
 TUI. LAUDIB
 ce ancilla dñi. IN EU
 Angelus dñi nuntiavit
 ancilla dñi.
 NNec timeas maria
 MA.
 incipit. IN EU.
 Cillelma. &

in facie matris in qua non similes
nullam dissimilitudinem habere

Sed sola in decimo canone . . . uel & uicina . malis no
riuntur . Cum igitur
apud codicem qd libet in euangelio capitulum pspexeris . ca
none quolibet ex nouem canonibz reperto . qui et quot euan
geliste ipsum capitulum ediderunt . pculdubio cognosces .
atq; eodem uno seu pluribz concordantibz euangelistis per
specto ac recitato capitulo . utrum idē an uicinum sit ipsū
apud . aut . un . euangelistas capitulum statim
pernotabis . Sin uero decimum canonem super scriptum
esse uideris . proprium eiusdem euangelistae quem recitas
cuncta erroris nebula subtracta capitulum . esse . nondubita
bis . Quem detestandum errorem competenter describit
cum ait . Magnus siquidem hic uirris codicibus error
moleuit . dum qd in eadem re alius euangelista plus di
xit . in alio quia minus putauerunt . addiderunt . uel
dum eundem sensum alius aliter expressit . ille qui
unum equatuor primum legerat . ad eius exemplū .
ceteros quoq; aestimauert emendandos . unde acci
dit ut apud nos mixta sunt omnia & in marco plu
ra lucas . atq; mathei . rursum in matheo . iohan
& marcō . & inceteris reliquis . quae in alijs ppria
sunt inueniantur .

2 ifigura uultus ponitur
 3 o minime interfect. quia
 4 tie omnes terrores uincit. Deum
 5 uis pegasus qui pe desuo
 6 ue pegasi pduxit. Inter
 7 f figura qd uultus superas
 8 rit. Singunt aut poe
 9 uetis figmentis
 10 du etia ppegasus
 11 qd e. N H L H. id
 12 u fluminu. qd flu
 13 u uoluerit cursu
 14 u uoluerit cursu
 15 u uoluerit cursu
 16 u uoluerit cursu
 17 u uoluerit cursu
 18 u uoluerit cursu
 19 u uoluerit cursu
 20 u uoluerit cursu
 21 u uoluerit cursu
 22 u uoluerit cursu

recipe phare. id laudare sacro ses atq: beate or
 ganice circis. Beate imperituuus modus est.
 Organice id musicis. circis id symphonis. ppris
 aut circis syphone qd adeandē racionē melo
 die recit. ss. Tandē laboris fruct. labici
 senarii. yppontanti constans inmerito aca
 talecto. tandem id aduultuū carpi id re
 cipit tu. fruct laborū id studiū. et hā
 scilicet fulgida id celi coruscū. prop animi
 in quid meruit celeste cōsortiū. Citedes diu
 carpi et cōsortia iouis id affinitate quia nū
 efficitur ei puectā id sublimata. Deit ad
 celi. Indit nōe id aditā tibi diuinitate. et
 laus phylologia de geometria et parti de
 musica ss. Quia sueta etas diuinitate mor
 tales iugare id emingere eruenta pthmca
 id nona et impfecta carmina in eruenta
 pthmca dicat tractum est a sociis anima
 lum qe uenti naseuntur. Mixta ipsa
 mca dispar id diuina et multiplici regu
 la ss. Max solita pter phare quid recit
 uet id reformet. siue figuerit trigon et qd
 torquet id inflectat et morphe agat er
 cules iacente linea id recta et pter sa
 bictar qd longitudine. iugata linea an
 gulu die. Duas hic pter uas et principales
 ponit figuras trigonū et circulu solita

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

...ingit acc...
 ...idq...
 ...to...
 ...ad...
 ...natib...
 ...lum...
 ...io...
 ...fide...
 ...ecia...
 ...d...
 ...Oriente...
 ...scit...
 ...u...
 ...na...
 ...humana...
 ...et...
 ...ign...
 ...clur...
 ...f...
 ...pofagi...
 ...ti...
 ...delicet...
 ...aut...
 ...e...
 ...libri...
 ...seculi...
 ...opa...
 ...mata...

f^r currere videntur & quanto elongantur a terra
 multitudinē tanto tardius. Quatuor autem mo-
 dis retardantur sidera aut quanto maiorem
 obliquitatem currunt. Aut quanto terra grada sunt.
 aut quando per ananaria. et quando anoma-
 lia id est complatitudinē uoluntur signiferi hō
 constantur tribus modis. aut quando pper
 quātū terris. Aut quando inuolluntur radio
 solis & ceteri cur ere videntur. Aut quando
 pfectam locum sunt currere circuli videntur.
 Et species quas radus flammæ id est inflummet
 & accendit lumen tūmunt. Notum est quā
 luna non hō lumen suum sed a sole illumina-
 tur flammatur. ū enim elongatur a sole quā-
 tum abest nobis eum partem quam sol illus-
 trat. Minuitur id est consoli ad pproquiat.
 Quis omnes stellas cælum. sōmtem solem dicit
 aquo cuncta sidera inluminantur. & quanta
 sidera reuoluit. V. scilicet planetis. R. euoluit
 dicit retro agit. ppter retro gradationē suae
 re uoluit dicit ppter uicissitudinē tempore
 sidera enim distinctis temporibus tēruuntur.
 t occidunt. Quæ sit cura id est prudentia ordi-
 nandi mundū deus t qmōdus id est qmōdus gū-
 bernationis aspiciet. Somp complacitē amica
 qmōdus tēruunt. qmōdus instans tēruunt
 qmōdus tēruunt. qmōdus tēruunt. qmōdus tēruunt.

p 240 b

Mark Cap 24

2^r ritia musice. Amica mi-
 tis id est sōm tēruunt. tēruunt
 silēpsis. tēruunt. tēruunt. tēruunt.
 fluente. Magnēpsis. tēruunt.
 saluē habundant. tēruunt.
 et libellus foros.
 tēruunt tibi peculū f.
 si. Gorgonei. aut dicit.
 tēruunt fabula. f.
 Sermo curiale. &
 & inuolunt f.
 & gorgonei.
 ror dicit comit. qmōdus
 no elipeo. & qmōdus
 adiutorio minuer.
 tres fuer. ū f. si.
 nis. unde fictū. & p.
 aut locupletissimē. &
 georgēs. id est terra culte
 cultura dicit. Mōstuo
 filia in regnū suscepit
 ceteris. ceteris regnū ab
 gentiū theologia huius
 go uidemus tēruunt
 effe. tēruunt. qmōdus
 Sermo curiale. &
 tēruunt. tēruunt. tēruunt.

Fgm Aug.
208

et hinc

no. et eius nobis fiat supplicatione salutaris. pro
cuius sollempnitate deferatur. f
acti di. Quoniam supplicationibus nr̄is misericor
dian tuā confidimus affuturā. quā beati cymaci mar
tyris potius interuenient nobis et confessione preparas
ti. p. a. m. Signa. et qui in me credent hec se quentur demonia
ei. et egros manus imponunt et bene habebunt.
et de participatione muneris sacri q̄s dñe d̄s nr̄.
ut et in sequimur cultū. sentiamus effectum. f

paup. et iusti cia eius manet in seculum seculi cornu eius. et altabitur
in gloria. Beatus uir qui timet d̄.

TESTO SUPPLICATIONIBUS.
nr̄is om̄pi d̄s. et intercessione beati laurentii
martyris tui perpetuā nobis miscdā benigni
tatis impende. f. LEGIT LIBRI SAPIENTIAE
Confitebor tibi dñe rex. et conlaudabo te dñm salua
tore meū. Confitebor nomini tuo qm̄ adiu
tor factus es mihi. et liberaisti corpus meum
a perditione. Alaqueo linguę inque et alabius
operantiū mendaciū. Et in conspectu persequentiu
um factus es mihi adiutor. et liberaisti me secundū
multitudinē misericordie nominis tui. De manibus que
runt animā meā. et de multis tribulationibus
et a flamma flammę que circumdedit me. et in

Karlsmühle L.B.

Aug. p. 208

for 12

St. John's
Mass
1463.

Gr. General-Landesarchiv.

Berainfassung.

N°. 4162

officias dñe quas tibi offerimus propitius suscipe. et
intercedente beato laurentio martyre tuo. uincula pec
catorū nrōrū absolue. f

act dñs. Deuotis mentibus natalem beati laurentii mar
tyris tui preuenire. qui leuita simul et martyr uene
randus. et proprio claruit officio. et memorande passio
nis refulsit martyrio. f xpm

Qui uult uenire post me abne
get semetipsum et tollat crucem suam et sequatur me.

a qñ dñe dñs nr. ut sicut beati laurentii martyris tui
commemoratione temporali gratulamur officio. ita
perpetuo letemur aspectu. f

EXCITATIONE IN ECCLESIA TUA

sp̄m cui beatus laurentius leuita seruiuit. ut eō.

dñe nos replente studeamus amare quod amauit.

et opere exercere quod docuit. f

sacrificiū nr̄m tibi dñe qñ beati laurentii precatio scā
conciliet. ut cuius honore sollempniter exhibetur.
meritis efficiatur acceptum. f

supplices te rogamus om̄ps dñs. ut quos donis celest
ibus faciasti. intercedente beato laurentio mar
tyre tuo. perpetua protectione custodias. f

Confessio et pulchritudo. lxxij

ANOBIS qñ om̄ps dñs uitiorum
nrōrū flammās extinguere. qui beato lau

Karlshöhe LB

Aug. p. 208

fol. 2ⁿ

rentio tribuisti tormentorū suorum incendia. ~~seminare~~

RS

Qui parre seminat parre

et metet.

Et qui seminat in benedictionibus. de benedictionibus et metet. Unusquisque prout destinauit corde suo. non ex tristitia aut ex necessitate.

Ille enim dator. diligit dñs. Potens est aut dñs omnem gram abundare facere in uobis. ut in omnibus semp omnem sufficientiā habentes. abundetis in omne opus bonū. sicut scriptū est. Dispersit dedit pauperibus.

iusticia eius manet in seculū seculi. Qui autē amminis trahit semen seminabit. et panem ad manducandū prestabit. et multiplicabit semen ur̃m. Et auget in crementa frugum. iusticię ur̃e.

Probasti domine

cor meum.

et iustificasti me.

Ignem me examina

nas.

et non est inuenta in me iniquitas.

Ille lo

ta.

Laurentius bonum opus operatus est qui per

signum tu

as ex suis eos in luminauit

Nullo tempr.

iait ihc dñs suis.

Amen Amen dico uobis. nisi granū frumenti cadens in terra mortuū fuerit. ipsū solū manet. Si autē mortuū fuerit. multū fructū affert. Qui amat animam suā. perdet eā. Et qui odit animā suā in hoc mundo. inuitā eternā custodit eam. Siquis mihi ministrat me sequatur. et ubi sum ego. illic et minister meus erit. Siquis mihi ministrauerit. honorificabit eum

Karlsmile LB

Aug. fr. 208

for 24

medio ignis non sum estuatus. De altitudine uentris
inferi. et a lingua conquinata. et a uerbo mendati.
A rege iniquo et lingua iniusta. libera st me. Lau
dabit usque ad mortē anima mea dñm. qm̄ eruis
sustinentes te. Et libera st eos de manu angustiar.

dñe dñs nr̄.

Dispersit de dñe paup̄e tribus iusticia
manet in sacculum sacculi Potens inter
ra erit semen eius generatio recto
rum

Nullo temp̄e. O ixit ih̄c dñs suis. Siquis uult post me
uenire. abneget semetipsū. et tollat crucē suā et se
quatur me. Qui enī uoluerit animā suā saluā
facere. perdet eā. Et qui perdiderit animā suā
propter me. inueniet eā. Quid enī prodest homini
si uniuersū mundū lucretur. animę uero suę de
trimentū paciatur. Aut quā dabit homo com
mutationē pro anima sua. Filius enī hominis uen
turus est in gl̄a patris sui cum angelis suis. et tunc
reddet unicuique secundū opera eius. Amen dico
uobis. sunt quidā de hic stantibus qui non gustabunt
mortē. donec uideant filiū hominis. ueniētē in reg
no suo.

Oratio mea munda est et ideo peto ut de tur lo cus
uo ei meꝝ in celo quia ibi est iudex meus et conscius me us in excelsis
ascen dat ad do minum de precatio me a Proba re me
dominus sicut au rum uas eius custo diui et precep

Karlsruhe L B.

Aug. p. 208

fol. 1^v

monumento sunt aedificati. Hoc studium pro
cedunt qui boni fuerunt: in resurrectionem
uitae: **SUPER OBLATA** y

P Restat qd. de ceteris ut animae pro quibus hoc
sacrificium l. et si quae proferuntur in hoc
per bellum utemur. etiam in p. et in ceteris
et si ex parte lucis. et si utemur in ceteris
per ceteros. et si per ceteros.

Hanc igitur oblationem quam in preambulis
sancti missalis officii. inique tuarum scripturarum
et in apostolicis decretis. & tua dignatione con-
cedas. in membris sanctis absolvas. transiens ne
remaneat traditum. Deus noster. Amen.

Proficiat quicquid ad id de gentium animabus pro quo
but etiam obsecramus domum diuinam celebra-
re iocunditatem. Cuiusmodi est agnus terre-
nae conuersationis mundicie et delectationis
et per hunc uenit h. breuio n.

LIIM MISSA PRO DEFUNCTIS

PROPTIARE TONE ANIMABUS
famulorum famularumque tuarum misericor

St. Peter pag. 45
vordem Spiegel
Rechtsseite

St. Peter perg. 45
vordere Spiegel
Versseite

mini
humidantes eū uno in loco stare p̄ceperunt
etq. intra circuli designauerunt. extra que
pede tendere nullomodo audere. Cūq. iur
di in sole nimio staret. ab eis de gorthis circum
datus. et designatione circuli inclusus. repen
te coruscus et tonitruus & tanta uis pluuiæ
erupit. ut hi quicū custodiendi acceperant.
immensitate pluuiæ ferre non possent; Et hi
magna nimis inundatio fieret. intra eandē
designationē circuli. in qua iur di fulgentius
erit. ne una quidem pluuiæ gutta des

al
...
sinæ ciuitatis ep̄c fuit exconuersatione mo
nasterii ad sacerdotalis ordinis gratiā deduc
tus. Totile aut p̄fidi regis temporibus. ea
dem urbē annis septē. continuus gothoru
exercitus obsedit. Ex qua multi ciuium fi
gerunt. quia famis periculū ferre non po
terant. Anno uero septimo needū finit
obsessā urbē gothoru exercitus intrant.
Tunc comes quicquid exercitui p̄erat. ad ro
tula nuntios misit. exquirens quis deo
uel populo fieri uideret. Cui ille p̄cepit